

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 28 Ekim – 10 Kasım 2008	Yayımlandığı Tarih 11 Kasım 2008	Sayı 387
---	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [22/10/2008 Tarih ve 5806 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun \(R.G. 28 Ekim 2008 – 27038 - Mükerrer\)](#)
- [Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 2 Kasım 2008 – 27042\)](#)
- [Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 28 Ekim 2008 – 27038\)](#)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından Atama Kararı \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan 31/08/2008 Tarihi İtibari ile 1 inci Dereceye Yükselip 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 32 nci Maddesi Uyarınca 31/08/2008 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere İlk Defa Birinci Sınıfa Ayrılma İncelemesine Tabi Tutulacak Olan Adli Yargı Hâkim, Cumhuriyet Başsavcı ve Savcılarının Adlarını Belirtir Liste \(R.G. 6 Kasım 2008 – 27046\)](#)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan Atama Kararı \(R.G. 8 Kasım 2008 – 27048\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/5, K: 2008/93 Sayılı Kararı \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/34, K: 2008/94 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/17, K: 2008/95 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/15, K: 2008/98 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/26, K: 2008/105 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/5, K: 2008/111 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/55, K: 2008/118 Sayılı Kararı \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/92, K: 2008/119 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 5 Kasım 2008 – 27045\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2003/94, K: 2008/123 Sayılı Karar Özeti](#)

- (R.G. 5 Kasım 2008 – 27045)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2002/45, K: 2008/109 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 6 Kasım 2008 – 27046)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/9, K: 2008/112 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 6 Kasım 2008 – 27046)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/138, K: 2008/124 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 6 Kasım 2008 – 27046)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/73, K: 2008/59 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 7 Kasım 2008 – 27047)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/10, K: 2008/63 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 7 Kasım 2008 – 27047)
 - [Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının 260 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 4 Kasım 2008 – 27044)
 - [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ünel/Türkiye Davası\)](#)
 - [Maliye Bakanlığında Tahsilat Genel Tebliği \(Seri: B\) \(Sıra No: 4\)](#)
(R.G. 30 Ekim 2008 – 27039)
 - [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 2 Kasım 2008 – 27042)
 - [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 4 Kasım 2008 – 27044)
 - [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 8 Kasım 2008 – 27048)
 - [2008 Ekim Ayında İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5806

Kabul Tarihi: 22/10/2008

MADDE 1 – 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 56 – (1) Yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, ön lisans, lisans tamamlama, lisans, pedagojik formasyon, lisansüstü, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik öğrenimi gören öğrencilerden; 7/6/1995 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kendi isteğiyle ilişkileri kesilenler dâhil her ne sebeple olursa olsun ilişkisi kesilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki aylık başvuru süresi içerisinde ilişkisi kesilenler ile 1980 sonrasında bu içerikte çıkarılan kanunların kapsamına girmekle birlikte sağlanan haklardan yararlanmak üzere başvurmayan veya başvurdukları halde yararlanamamış olanlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 35 inci maddesi uyarınca bir yükseköğretim kurumu adına yurt içinde başka bir yükseköğretim kurumunda lisansüstü öğrenim yapanlardan başarısız olmaları nedeniyle ilişkisi kesilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde ilişkilerinin kesildiği kuruma başvuruda bulunmaları şartıyla bu maddede belirtilen haklardan yararlanırlar. Başvuruda bulunanlar, ilgili yükseköğretim kurumları tarafından, iki aylık başvuru süresinin dolması beklenmeden de bu

haklardan yararlandırılabilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik görevini yapmakta olanlar terhislerini, gözaltında, tutuklu veya hükümlü olup da ceza infaz kurumunda bulunanlar ise bu hallerinin sona ermesini takip eden iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlandırılır.

(2) 7/6/1995 tarihinden birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi sonuna kadar yükseköğretim kurumlarınca haklarında ilişik kesme işlemi tesis edilen yükseköğretim kurumlarında hazırlık dâhil bütün sınıflarda intibak, ön lisans, lisans tamamlama, lisans, pedagojik formasyon, lisansüstü, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik öğrenimi gören öğrencilerden, ilişik kesme işlemine karşı idarî yargı mercilerine başvurmuş olanlar da birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi içerisinde ilgili yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde bu maddede belirtilen haklardan yararlanır. Davanın davacının aleyhine sonuçlanması öğrencinin bu maddede belirtilen haklardan yararlanmasına engel teşkil etmez.

(3) Birinci fıkra kapsamına girenlerden ön lisans ve lisans düzeyinde ilişigi kesilenlere;

a) Devam şartını yerine getirmediikleri dersler için bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı ve dört sınav hakkı,

b) Devam şartını yerine getirip başarısız olanlara, başarısız oldukları dersler için dört sınav hakkı; istemeleri halinde başarısız oldukları derslere bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı,

c) Devam zorunluluğu bulunmayan dersler için dört sınav hakkı,

ç) Not ortalaması nedeniyle sınıfta kalmış olanlara, bir üst sınıfa bir eğitim-öğretim yılı devam etme hakkı ve istedikleri üç dersten not yükseltmek için iki sınav hakkı,

d) Not ortalaması nedeniyle mezun olamayanlara, istedikleri üç dersten not yükseltmek için iki sınav hakkı, verilir.

(4) Birinci fıkra kapsamına girenlerden lisansüstü düzeyde ilişigi kesilenlere;

a) Devam şartını yerine getirmediikleri dersler için bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı ve üç sınav hakkı,

b) Devam şartını yerine getirip başarısız olanlara, başarısız oldukları dersler için üç sınav hakkı; istemeleri halinde bu dersleri değiştirerek bir eğitim-öğretim yılı, dönemlik dersler için bir dönem devam etme hakkı,

c) Yeterlik için üç sınav hakkı,

ç) Yüksek lisans öğrencileri için bir, doktora öğrencileri için üç yıl tez hazırlama süresi,

d) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için yabancı dil sınavında başarısız olanlara üç sınav hakkı,

e) Sanatta yeterlik veya tıpta uzmanlık alanlarında başarısız olanlara, başarısız oldukları derslerden laboratuvar ve uygulamalı derslere devam ve eksik rotasyonlarını tamamlamaları şartıyla üç sınav hakkı, verilir.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkralarla verilen hakların kullanılması süreci sonunda başarılı olanların öğrenciliğe intibakları yapılır ve haklarında, yıl kaybetmemiş öğrenciler gibi işlem yapılır.

(6) Başarısız olunan derslerin programdan çıkarılmış olması halinde bu derslerin yerine, ilgili yükseköğretim kurumu tarafından muadil başka dersler belirlenir.

(7) Birinci fıkra kapsamına girenlerden;

a) Pedagojik formasyon programını tamamlayamayanlar için üç sınav hakkı verilir; yapamadıkları uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumu tarafından devam imkanı sağlanır,

b) Açık öğretim sistemi ile öğrenim yapılan ön lisans, lisans tamamlama ve lisans programlarından kaydı silinenlere yeniden kayıt hakkı verilir.

(8) Üçüncü ve dördüncü fıkralardaki haklar saklı kalmak kaydıyla uygulamalı eğitim-öğretim yapan yükseköğretim kurumlarından ayrılanlara, devam edemedikleri dersler ve uygulamalar için ilgili yükseköğretim kurumu tarafından devam imkânı sağlanır. Bunlar için

üçüncü ve dördüncü fıkralarda öngörülen sınav süreci, ilgili yönetmeliklerdeki devam şartı tamamlandıktan sonra başlar.

(9) Lisans programlarına devam ederken çeşitli nedenlerle ön lisans diploması alarak kurumlarından ayrılanlar da üçüncü fıkrada belirtilen haklardan yararlandırılır.

(10) Birinci fıkraya girenlerden lisansüstü öğrenimlerini tamamlayamadıkları için yükseköğretim kurumlarındaki görevlerine son verilenler bu madde uyarınca tanınan haklardan yararlanarak öğrenimlerini kendilerine tanınan süre içerisinde tamamlamaları kaydıyla mezuniyetlerini müteakip otuz gün içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına başvurmaları halinde iki ay içerisinde adına öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumuna veya Yükseköğretim Kurulunun uygun göreceği başka bir yükseköğretim kurumuna araştırma görevlisi olarak atanırlar. Bunlardan para borçları olanların bu borçları hizmet borcuna dönüştürülür, haklarında bu borçlarından dolayı takibata geçilmiş olanların bu Kanundan yararlanarak öğrenime başladıklarını belgelendirip başvuruda bulunmaları halinde öğrenim için tanınan süre içerisinde takibatları durdurulur. Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılan borç ödemeleri iade edilmez.

(11) Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile Adli Tıp Kurumunda tıpta uzmanlık öğrenimi görmekte iken ilişkisi kesilenler de bu maddede belirtilen başvuru süresi içerisinde Sağlık Bakanlığına veya Adli Tıp Kurumuna başvuruda bulunmaları halinde bu maddeyle tanınan haklardan ayrıldıkları kurumlarda yararlandırılırlar.

(12) Birinci fıkrada belirtilen başvuru süresi içinde askere alınmaları gerekenler, bu maddede belirtilen hakları kullandıkları takdirde tecilli veya tehirlil sayılır. Bu Kanundan yararlanarak öğrenciliğe intibakları yapılanların askerlik tecil veya tehir işlemleri hakkında 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 inci maddesi hükmü uygulanır; bunlardan askere alınması gerekenlerin ise istemeleri halinde askerlik süresi boyunca öğrenim hakları dondurulur.

(13) Vakıf üniversitelerinde öğrenimlerine burslu olarak devam ederken ilişkisi kesilenlerin, bu maddede belirtilen haklardan yararlanarak öğrencilik hakkını elde etmeleri halinde, bursluluk statülerinin devam edip etmeyeceğine ilgili vakıf üniversitesinin mütevelli heyetince karar verilir.

(14) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna öğrenim kredisi veya katkı kredisi borcu bulunanların bu maddede belirtilen haklardan yararlanması halinde bu borçların ödenmesi ertelenir. Borç ertelemeye ilgili usul ve esaslar Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından belirlenir.

(15) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı eğitim kurumları ile Polis Akademisi ve bağlı yükseköğretim kurumlarında ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim görürken 7/6/1995 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar her ne sebeple olursa olsun okulları ile ilişkisi kesilenler ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki aylık başvuru süresi içerisinde ilişkisi kesilenlerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içerisinde başvurmaları halinde, Yükseköğretim Kurulunca öğrenim görecekları fakülte veya yüksekokulları belirlenir. Belirlenen yükseköğretim kurumlarınca intibakları yapılan öğrenciler de bu madde kapsamından diğer öğrenciler gibi yararlanırlar.

(16) Bu Kanunun eğitim-öğretime ilişkin uygulama esaslarının belirlenmesinde Yükseköğretim Kurulu yetkilidir. Sağlık eğitim enstitüleri gibi kapatılmış kurumlardan ilişkisi kesilenler veya kurumlarına dönmeleri mümkün olmayanlar için Yükseköğretim Kurulunca denklik yönünden uygun yükseköğretim kurumları belirlenerek bu Kanunla verilen hakların kullanılması sağlanır. İlişkilerinin kesildiği kuruma dönmeleri mümkün olmayanlardan vakıf yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptırmış olanlar, istemeleri halinde Yükseköğretim Kurulunca denklik yönünden uygun Devlet yükseköğretim kurumlarına yönlendirilir. Birden fazla kurumdan ilişkisi kesilmiş olanlar, ilişkilerinin kesilmiş olduğu kurumlardan istediklerinden birine başvuruda bulunabilir. Tıpta uzmanlık eğitimi yapacaklara, ilgili mevzuatta hekimlik ve istihdam için belirtilen şartları taşımaları kaydıyla uzmanlık eğitimine devam hakkı verilir.

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28/10/2008

[R.G. 28 Ekim 2008 – 27038 - Mükerrer]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

İçişleri Bakanlığından:

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ/BÜRO AMİRLİĞİ KURULUŞ, GÖREV VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 13/4/2001 tarihli ve 24372 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliğine ekli EK-1 ve EK-4 formları ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

Ç
OCUK BİLGİ FORMU

ÇOCUK HAKKINDAKİ BİLGİLER	
1- T.C. Kimlik No :	
2- Adı Soyadı :	
3- Takma Adı :	
4- Baba Adı :	
5- Ana Adı :	
6- Cinsiyeti :	
7- Doğum Tarihi :	
8-Doğum Yeri :	1-İl.....
9-Nüf. Kay. Ol. Yer. :	1-İl.....
10-Cilt/AileSıraNo/Sıra No:	1.....2.....3.....
11-Uyruğu :	
12-Mesleği :	
13-Öğrenimi :	
14-En Son İkameti :	
15-Engelli Olup Olmadığı	1-Engelli ☐

16.Engelli İse	1-Fiziksel	☐
17-Halen Kimlerle birlikte veya nerede yaşadığı(Hane halkında bulunan tüm fertler ayrı ayrı işaretlenecek)	1-Öz Anne 2-Üvey Anne 3-Öz baba 4-Üvey baba 5-Kardeş 6-Yakın akraba 7-Uzak akraba	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
18-Bağımlılık yapan herhangi bir madde(alkol,uyuşturucu, uyarıcı,uçucu,çözücü ve ilaç gibi) kullanıp kullanmadığı	1-Kullanıyor 2-Kullanmıyor	☐ ☐
19-Daha önce güvenlik birimine geldi ise kaç defa ve geliş ned.	1-Geldi 2-Gelmedi	☐ ☐
20-Güvenlik birimine şu anki geliş nedeni(Bu sorununcebabı suçisnadı ise aşağıdakisoruları cevaplayınız)	1-Durumu Şüpheli 2-Evden Kaçma 3-Kayıp 4-Suç isnadı	☐ ☐ ☐ ☐
21-İsnat edilen suçun adı/tarihi	1.....	
22-İsnat edilen suçun işlenişi	1-Tek Başına	☐
23-İsnat edilen suçun işlenişine iştirak eden varsa	1-Adı Soyadı	
24-İsnat edilen bu suçla ilgili olarak adli mercilere sevk	1-Edildi 2-Edilmedi	☐ ☐
25-Teslim edildiği yer	1-Ailesi 2-Kurum	☐ ☐
26-Teslim edildiği tarih		

EŞLEMİ YAPAN BİRİM		İŞLEMİ YAPAN
HAKKINDAKİ BİLGİLER		
İşlemi Yapan Birim :		İşlemi Yapan
Amirin Adı Soyadı :		
İmzası		

Ek-1 Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü / Büro Amirliği Kuruluş Görev ve Sorumlulukla

Kaybolan Çocuk	☐
Bulunan Çocuk	☐

1- MÜRACAAT EDEN KİŞİ

T.C Kimlik No:

Adı Soyadı

Yakınlık Derecesi

Adres, Telefon (Ev/İş)

2- KAYIP YADA BULUNAN ÇOCUK BİLGİLERİ

T.C Kimlik No:

Adı Soyadı

Takma/Kod Adı

Baba Adı

Ana Adı

Cinsiyeti

Doğum Tarihi

Doğum Yeri

Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer:

Cilt/Aile Sıra No/Sıra No

Parmak İzi

FOTOĞRAF

3- KAYIP ÇOCUK

Müracaat Tarihi

Kaybolduğu Yer

Adres/Telefon

Kayboluş Şekli

Yurt Dışına Çıkarılabilir mi?

Gidebileceği Ülkeler

Gidebileceği İller

Güncel Bilgiler

1

4

7

İKAZ :	Sağır ve/veya Dilsiz Uyuşturucu Bağımlısı
4- TERK VE ÇALINTI BEBEK (0-3 Yaş)	Üzerindekiler (Battaniye, puset, giysi rengi-deseni, küpe, künye, kolye, nazarlık vs.): Vücudundaki Belirgin İzler Bulunduğu Yer (Ayrıntılı) Bırakılan Notlar El ve Ayak İzi Form Numarası
5- BULUNAN ÇOCUK	Bulunduğu Tarih Bulunduğu Yer Bulunduğu Andaki Durumu: Açıklayınız
6- TESLİM EDİLEN KİŞİ VE KURUM BİLGİLERİ	Teslim Edilenin Yakınlık Derecesi: Adresi (Ev/İş) Tlf. Teslim Edilen Kurum Teslim Alan Yetkilinin Adı Soyadı :
7- İŞLEMİ YAPAN BİRİM BİLGİLERİ	İşlemi Yapan Birim Amirin Adı Soyadı İmzası

Ek-4 Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Sorumlulukları Yönetmeliği Ekidir.

[R.G. 2 Kasım 2008 – 27042]

 [İçindekilere dön](#)

Kültür ve Turizm Bakanlığından:

**FİKİR VE SANAT ESERLERİNİN KAYIT VE TESCİLİ HAKKINDA
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 17/5/2006 tarihli ve 26171 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 5** – (1) Sinema ve müzik eserlerinde filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin

takip edilebilmesi amacıyla sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Ayrıca, belli bir mizansen veya senaryo çerçevesinde hareketli ve sesli görüntüleri içermesi nedeniyle sinema eserlerini içeren yapımlar gibi bilgisayar oyunları da hak sahiplerince, sahip olunan hakların belirlenmesi ve haklara ilişkin ispat kolaylığı sağlanması amacıyla kayıt ve tescil yaptırırlar.

(2) Zorunlu kayıt tescile tabi eser gruplarında, hak sahipleri; ilgili alan meslek birliklerinin incelemesinden geçirilmiş başvuru dosyasıyla birlikte aşağıda sayılanları Bakanlığa sunarak yapımlarının kayıt-tescilini yaptırırlar:

- a) Yapımcı belgesi,
- b) Kanun uyarınca hak sahipliğini gösteren ve aksinin ispatı durumunda her türlü cezai ve hukuki sorumluluğun üstlenildiğine dair bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan taahhütname,
- c) Mali hakların devrine ilişkin sözleşme ya da lisans sözleşmesi,
- ç) Sinema eserlerini içeren yapımlar için 18/2/2005 tarihli ve 25731 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri gereği yapılan değerlendirme ve sınıflandırmanın sonucunu gösterir belge,
- d) Sinema eserlerini içeren yapımlar için senaryo metni, diyalog metni ve varsa özgün müzik notaları ile güftesi; müzik eserlerini içeren yapımlar için varsa müzik notaları ile güftesi,
- e) Sinema eserlerini içeren yapımlar için varsa afiş, müzik eserlerini içeren yapımlar için eserin tespit edildiği materyalin varsa kartoneti ve diğer tanıtıcı materyallerden birer örnek,

f) Kayıt-tescili gerçekleştirilen yapımın dijital ortama kaydedilmiş (DVD, VCD, Audio CD gibi) bir adet kopyası,

g) Kayıt-tescil ücretinin ödendiğini gösterir banka dekontu.

(3) Yurtdışında üretilen yapımlar bakımından başvurular; ikinci fıkranın (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alan belgeler ile gümrük giriş beyannamesi, gümrük tasdikli fatura ve gümrük vezne alındısı ile yapılır. Sinema ve müzik eserlerinin ilk tespitini gerçekleştirilenler Türkiye'de kayıt ve tescil yaptırmamışsa ithalatçının kayıt-tescil işlemi ithalat belgesindeki liste üzerinden bu Yönetmeliğin Ek-2'sinde yer alan taahhütnamede belirtilen süre veya sayılar esas alınarak yapılır.

(4) Bilgisayar oyunlarının kayıt ve tescil edilmesi talepli başvurulara;

a) İlim ve edebiyat eserleri alanında, bilgisayar programları üzerindeki telif haklarının takibi ve idaresi amacıyla 5846 sayılı Kanunla kurulmuş olan bir meslek birliği tarafından, Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte yer alan değerlendirme ve sınıflandırma esasları doğrultusunda değerlendirilerek ve taşıyıcı materyaller üzerinde aynı yönetmelikte yer alan işaret ve ibarelerin kullanılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiş bir referans yazısının,

b) Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesinde düzenlenmiş olan; kamu düzeni, genel ahlak, küçüklerin ve gençlerin ruh ve beden sağlığının korunması, insan onuruna uygunluk ve Anayasada öngörülen diğer ilkelere aykırı unsurlar ihtiva etmediğini, işaret ve ibarelere uygun olarak ticari dolaşıma arz edileceğini ve aksinin ispatı halinde her türlü hukuki ve cezai sorumluluğu üstlendiğini gösterir bir taahhütname ile oyuna ait tüm bilgileri özetleyen bir beyannamenin eklenmesi zorunludur.

(5) Yukarıda belirtilen belgelerin eksiksiz olarak ibraz edilmesi üzerine kayıt ve tescil gerçekleştirilir. Bu işlem sonucu başvuru sahibine kayıt ve tescil belgesi verilir. Bu belgede, eserin adı, dili, menşei, yapım yılı, yapımcısının adı, yapımcı kodu, eser sahipleri, diğer komşu hak sahipleri, eser grubunun baş harflerini içerir kayıt ve tescil numarası, kayıt ve tescil tarihi, daha önce herhangi bir kayıt ve tescil işlemi yapıldıysa tarih ve numarası ile gerekli görülebilecek diğer bilgiler yer alır.

(6) Sinema filmlerinde ayrıca değerlendirme ve sınıflandırma kararının tarihi ve numarası, ortak yapımlarda ortak yapımcıların her biri ile ilgili bilgiler, müzik eserlerini içeren yapımlarda ise bu yapımlarda yer alan eserlerin ve eser sahiplerinin adı ile ISRC veya ISWC kodu da kayıt tescil belgesinde yer alır.

(7) Başvuranların sayısından üç adet fazla olacak şekilde düzenlenen kayıt ve tescil belgesinin üçü Bakanlıkta muhafaza altına alınır.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 13** – (1) Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilen işlemlerde gerçeğe aykırı bilgi verildiği, idari birimlerce veya mahkemece tespit edilen, sahte belge kullanıldığı sabit olan, hakkında yargı mercileri tarafından verilmiş iptal kararı bulunan veya mükerrer olduğu tespit edilen işlemlere ilişkin belgeler iptal olunur.”

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi	
17/5/2006	26171
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi	
8/9/2006	26283

[R.G. 28 Ekim 2008 – 27038]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararları

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

28/6/2008 gün ve 08 sayılı kararname ile atamaları yapılan adlî yargı eski hâkimlerinden, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 43 üncü maddesi gereğince atamaları iptal edilenlere ilişkin kararlar aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 27/10/2008 - 06/41-42

- 1 – Kumru Hâkimliğine, Demirköy eski Hâkimi 38471 Çetin HANSU'nun,
 - 2 – Meriç Hâkimliğine, Hekimhan eski Hâkimi 38763 Ufuk DELİGÖZ'ün,
- Açıktan yapılan atamaları iptal edilmiştir.

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

31/08/2008 tarihi itibarı ile 1 inci dereceye yükselip 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 32 nci maddesi uyarınca 31/08/2008 tarihinden geçerli olmak üzere ilk defa birinci sınıfa ayrılma incelemesine tabi tutulacak olan adli yargı hâkim, Cumhuriyet başsavcı ve savcılarının adlarını belirtir liste aşağıda gösterilmiştir.

Sürelerini bitirdikleri halde bu listede adlarını göremeyenler yayım tarihinden itibaren 1 ay içinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na yazılı başvurmak sureti ile durumlarının incelenmesini isteyebilirler.

HÂKİM SINIFI

Sicil No	Adı Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
37350	Arzu CANIKOGLU	Çorlu	Hâkim
38089	Figen KARAKÜTÜK	Şişli	Hâkim
38111	Ender KÖSE	Dört Yol	Hâkim
38126	Bahar KOZANHAN TÜRK	Silivri	Hâkim
38208	Yahya AYYILDIZ	Söke	Hâkim
39478	Abdullah ALACAHAN	Teftiş Kurulu Başkanlığı	Adalet Müfettişi
39530	Meral KAYA	Personel Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
39545	Nutullah SUBAŞI	Mustafakemalpaşa	Hâkim
39595	Edip Utku ÖZKAN	Sandıklı	Hâkim
39596	Alper MOLLAOĞLU	Kütahya	Hâkim
39647	Erkan TIMBİL	Kars	Hâkim
39670	Yusuf DOĞAN	Gönen (Balıkesir)	Hâkim
39696	Osman Burhaneddin TOPRAK	Rize	Hâkim
39734	Vedat ÖRER	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
39774	Mehmet KÖYLÜ	Kayseri	Hâkim
39800	Ali Efendi PEKSAK	İstanbul	Hâkim
39815	Şennur ÇALIK	Fatih	Hâkim
39928	Mustafa ÇORUMLU	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
39932	Yüksel KARAKUŞ	Çorum	Hâkim
39960	İshak KILAVUZ	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
40028	Osman KANDEMİR	Malatya	Hâkim
40152	Sabri ALCA	Manavgat	Hâkim
40153	Hacı Mustafa YAZICI	Çorum	Hâkim
40157	Volkan SEVTEKİN	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
40250	Ali Rıza DOĞMUŞ	Kastamonu	Hâkim
40307	Ahmet KUTLU	Serik	Hâkim
40926	Murat SAZAK	Gediz	Hâkim
40986	Serpil ÇETİNKARA BAKIR	Çivril	Hâkim
41483	Ömer SOLMAZ	Teftiş Kurulu Başkanlığı	Adalet Müfettişi
39491	Yüksel FAZLA	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
39570	Asuman MUTLU	Erzurum	Hâkim
39645	Nazmi NECİPOĞLU	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
39711	Süleyman YAŞAR	Teftiş Kurulu Başkanlığı	Adalet Müfettişi
39826	Levent ŞAHİN	Tavşanlı	Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı
39977	Ramazan KIRTAY	Karacabey	Hâkim
40147	Necdet VURAL	Dinar	Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı
40149	Ummü Gülsüm ŞAMLI	Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü	Tetkik Hâkimi
40162	Ayşe Sümeyra ULUSU	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
40242	Necati KILIÇ	Espiye	Hâkim
40802	Ali ÇETİN	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
40898	Kamil YİĞİT	Midyat	Hâkim
41024	İzzet DURAK	Niğde	Hâkim

SAVCI SINIFI

Sicil No	Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
39476	Muammer AKKAŞ	Teftiş Kurulu Başkanlığı	Adalet Müfettişi
39482	Muhammed Ali KARAKAYA	Gebze	Cumhuriyet Savcısı

39487 İlhan OCAK	Bozüyük	Cumhuriyet Başsavcısı
39514 Ali AĞAÇDAN	Çubuk	Cumhuriyet Savcısı
39529 Cemil AKDENİZ	Ardahan	Cumhuriyet Başsavcısı
39554 Mehmet VELİCAN	Kocaeli	Cumhuriyet Savcısı
39578 Hasan KOL	Rize	Cumhuriyet Savcısı
39586 Erdiñ AVŞAR	Ünye	Cumhuriyet Savcısı
39598 Levent KENT	Kırşehir	Cumhuriyet Savcısı
39630 Akif KARAKUŞ	Yozgat	Cumhuriyet Savcısı
39635 Hüseyin AKSOY	Dalaman	Cumhuriyet Başsavcısı
39656 Burhanettin GÜL	Kilis	Cumhuriyet Savcısı
39713 Vahit KAYADUMAN	Bakırköy	Cumhuriyet Savcısı
39788 Hakan Ali ERKAN	Manavgat	Cumhuriyet Savcısı
39837 Zafer KILINÇ	Teftiş Kurulu Başkanlığı	Adalet Müfettişi
39843 Gökhan ELMALI	Alanya	Cumhuriyet Savcısı
39898 Naim KARAAĞAÇ	Keşan	Cumhuriyet Başsavcısı
39906 Tugay TARIMCI	Bandırma	Cumhuriyet Savcısı
39914 Uğur UZUN	Karaman	Cumhuriyet Savcısı
40050 Ömer Faruk AYDINER	Çatalca	Cumhuriyet Başsavcısı
40077 Mustafa TARSUSLU	İskenderun	Cumhuriyet Savcısı
40142 Fehmi GEDİK	Kandıra	Cumhuriyet Savcısı
40165 Hafız Yüksel ÜNAL	Sungurlu	Cumhuriyet Savcısı
40168 Nurettin TOKLU	Tekkeköy	Cumhuriyet Savcısı
40243 Yılmaz KISTI	Van	Cumhuriyet Savcısı
41049 Kemal ÇIRPI	Alanya	Cumhuriyet Savcısı
39594 Mehmet KAYA	Kızılcamaham	Cumhuriyet Savcısı
39627 Emin KARAGİŞİ	Çarşamba	Cumhuriyet Savcısı
40024	Ayhan ÖNDER	Zile Cumhuriyet
Başsavcısı		

[R.G. 6 Kasım 2008 – 27046]

— • —

 İçindekilere dön

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Adli yargı hâkim ve savcı adaylarının, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca 27.10.2008 tarihinde yapılan ad çekme sonucuna göre, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13. maddesi gereğince atanmalarına ilişkin Kararname aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 27.10.2008/529

ADLİ YARGI HÂKİM VE SAVCI ADAYLARI;

5. derecenin 1. kademesi (835+2200 gösterge ile)

1 – Sincan Adli Yargı Cumhuriyet Savcı Adayı, 119819 Recep ÖZCAN Kale (Denizli) Cumhuriyet Savcılığına,

5. derecenin 2. kademesi (865+2200 gösterge ile)

2 – İzmir Adli Yargı Hâkim Adayı, 120083 Yakup AKAR Marmara (Bandırma) Hâkimliğine,

7. derecenin 1. kademesi (705+1500 gösterge ile)

3 – Tekirdağ Adli Yargı Cumhuriyet Savcı Adayı, 119891 Erdal EREN İdil Cumhuriyet Savcılığına,

8. derecenin 1. kademesi (660+1300 gösterge ile)

4 – Ankara Adli Yargı Cumhuriyet Savcı Adayı, 119022 Umut Bülent GÖKÇEKUYU Salihli Cumhuriyet Savcılığına,

5 – Üsküdar Adli Yargı Hâkim Adayı, 120087 Ferit MAVİ Gölyaka (Düzce) Hâkimliğine,

6 – İstanbul Adli Yargı Cumhuriyet Savcı Adayı, 120091 Musa ÇATALOĞLU Hani Cumhuriyet Savcılığına,

7 – Ankara Adli Yargı Cumhuriyet Savcı Adayı, 120092 Ertan YÜCE Batman Cumhuriyet Savcılığına,

Ad çekme usulü ile naklen atanmışlardır.

[R.G. 8 Kasım 2008 – 27048]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/5

Karar Sayısı : 2008/93

Karar Günü : 17.4.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Konya 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinin birinci fıkrasının "... 500 000 TL. dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir" bölümü ile ikinci fıkrasının "... 500 000 TL. dan 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir" bölümünün Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri istemidir.

I - OLAY

Ruhsata aykırı ekler yapıldığı savıyla 3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin birinci fıkrasına göre para cezası verilmesine ilişkin kararın ve buna dayanılarak düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptalleri için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"1- ANAYASA'NIN 2. MADDESİ YÖNÜNDE: Anayasa'nın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir" hükmüne yer verilmektedir. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyucu, adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün eylem ve işlemleri ile eşitlik ve hakkaniyeti gözetilen devlettir. Bu bağlamda, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken takdiri, sınırsız ve keyfi olmayıp hukuk devleti ilkeleriyle sınırlıdır. Bunun yanında hukuk devleti kavramı, kuralların ve müeyyidelerinin net olarak önceden belli olduğu dolayısıyla uyulmayan kararların müeyyidelerinin ne olduğunu insanların önceden bilmesini de ifade eder. Bu bağlamda 3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesi değerlendirilecek olursa;

İlk anda, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapı yapanların karşılaşacağı cezaların da belli olduğu izlenimi uyanmaktadır. Nitekim Yasa maddesinde para cezaları miktar olarak da bellidir. Ancak yasa koyucu rakam belirtirken alt ve üst sınırları belirlemiş olup, kesin rakamı idarenin takdirine bırakmıştır. Elbette alt ve üst sınırların belirtilip kesin rakamın idareye bırakılması tek başına hukuk devleti ilkesini zedeleyici bir unsur değildir. Hatta hizmet

gerekleri yönünden daha da işlevli olduğu söylenebilir. Çünkü ruhsatsızlığın veya ruhsata aykırılığın türleri ve ölçüleri o kadar çok farklılık arz etmektedir ki, para cezasını önceden ve tek rakam olarak belirlemek hukuksuzluk kaynağı olabilir. Bu sebeple alt ve üst sınırları belirtilen bir ceza türü daha adil sonuç doğuracaktır. Ancak söz konusu Yasa maddesinin incelenmesi sonucu öncelikle alt ve üst sınırlar arası yelpazenin hiçbir mevzuatta görülmemiş şekilde geniş olduğu anlaşılıyor. Nitekim Yasa'da belirtilen rakamlar, işlem tarihi itibarıyla güncellenince "1.459.402.000-TL. dan 72.975.758.000-TL.' sına kadar ceza yelpazesi karşımıza çıkıyor. Bu kadar önemli rakama tekabül eden ve alt ve üst sınırlar arasındaki rakamı belirlemesi yetkisini tamamen idareye bırakan ve bu konuda hiçbir kriter öngörülmemiş Yasa hükmü karşımıza çıkıyor. Nitekim dava konusu uyuşmazlıkta olduğu gibi, idareler bu takdir hakkını tam bir keyfiyet alanı olarak kabul edilip, hiçbir kritere bağlı olmaksızın aynı yerde aynı nitelikli yapılar hakkında bile birbirinden çok farklı miktarda cezalar vermektedirler. Bu da insanlarda, "müeyyidesinin türü ve oranı idarenin keyfine kalmış bir yasa" intibası uyandırmaktadır.

Bu olumsuz sonucun sebebi ve kaynağı ise; Yasa'nın çok yüksek miktarlar içeren cezaların alt ve üst sınırı belirtilip, yelpaze çok geniş olmasına rağmen aradaki ceza miktarının belirlenmesinde hiçbir kritere yer vermemesi veya bu kriterleri bir alt norma (yönetmelik gibi) bırakmadan idarenin takdirine (keyfine) bırakmasıdır. Bu da, kuralların ve müeyyidelerin önceden belli olup, buna devletin de uymak zorunda olduğu hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

2 - ANAYASA'NIN 10. MADDESİ YÖNÜNDEN: Anayasa'nın 10. maddesinde "Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar" hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesine göre yasaların uygulanmasında ayırım gözetilmeyecek ve eşitsizliğe yol açılmayacaktır. Maddede düzenlenen "Eşitlik" ilkesiyle, birbirinin aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Durum ve konularındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Yine Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında eşitlik ilkesi, aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yasalarda ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda, hizmetlerde eşitliğin sağlanmasını gerektiren eşit davranma ve ayırım yapmama ilkesi olarak yorumlanmıştır.

Bu açıklamalar ışığında söz konusu Yasa maddesinin doğrudan eşitsizlik yaratan bir düzenlemesi görülmemektedir. Ancak Yasa'nın uygulaması esnasında, yine Yasa'nın kendinden kaynaklanan sebeplerle eşitsizliğe ayrımcılığa hatta kayırmacılığa yol açan sonuçlar doğmaktadır. Yukarıda da değinildiği gibi, Yasa sadece alt ve üst sınırları belirleyip, aradaki yelpaze çok geniş olup rakamlar yüksek olmasına rağmen başka hiçbir kritere yer verilmemiştir. Yasa kendisi bir kriter belirlemediği gibi, kriterlerin bir alt normla belirlenmesi yoluna da gidilmediğinden alt ve üst sınır arasındaki ceza miktarını belirlemek tamamen idarenin takdirine (keyfine) bırakılmıştır. Nitekim idarelerde bu hakkı, kelimenin tam anlamıyla keyfince kullanmaktadır.

Nitekim dava konusu uyuşmazlıkta, idareye yapılan ara kararı sonunda, davalı idarece bu konuda objektifliği sağlayacak hiçbir düzenleyici işlem (kriter) belirlenmediği 2003 yılı içinde verilen para cezalarına ilişkin listeden de bu şekilde bir kritere uyulmayıp tamamen her olayın kendi başına değerlendirildiği sonucuna varılmıştır. Nitekim Mahkememizdeki başka uyuşmazlıklarda da; baz istasyonları sebebiyle verilen para cezalarında, aynı Büyükşehir

içinde üç belediyenin aynı nitelikli tesise farklı cezalar (5, 10, 15 milyar) uygulandığı gözlenmiştir. (Konya 1. İdare Mahkemesi'nin E.2003/74 ve E.2003/75, K.2004/217 ve K.2004/218 sayılı dosyaları) Hatta davacının işyerinin bulunduğu yerde bir komşusunun da aynı şekilde 510 m² ilave yaptığı ve 8.8.2002 gün ve 368 sayılı işlemle 3 000 000 000-TL. ceza verildiği tespit edilmiştir.

Bu tespitler ışığından ilk etapta adaletsizliğin Yasa'dan değil idarenin uygulamasından kaynaklandığı sonucu çıktığı söylenebilir de, idareleri bu keyfi tutuma sevk edenin, Yasa'nın düzenleniş şekli olduğu aşikârdır. Çünkü Yasa, alt ve üst sınır arasındaki cezaların oranını yapının niteliği, ihlal yoğunluğu gibi kriterlere bağlamazsa veya bu kriterleri düzenlemeyi bir alt norma bırakmazsa bu sonuçlar kaçınılmazdır. Çünkü her idare, takdirini en adil şekilde kullandığını iddia edecek ama aynı nitelikli komşu yapılara farklı cezaların da sonu gelmeyecektir.

Sonuç olarak 3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin 1. fıkrasının "... 500 000 TL. dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir" kısmı ile 2. fıkrasının "... 500 000 TL. dan 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir" kısmının, Anayasa'nın 2. ve 10. maddesine aykırı olduğu ve bu nedenle iptalinin uygun olacağı sonucuna varılmaktadır.

SONUÇ VE KANAAT: Yukarıda açıklanan nedenlerle 3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesi uyarınca verilen para cezalarının, Yasa'nın, belirsizliği sebebiyle idarenin takdirine değil keyfine bırakıldığı gerek rakamların yüksekliği gerek alt sınır üst sınır arasının çok geniş olması sebebiyle ayrımcılığa, eşitsizliğe, belirsizliğe ve hatta kayırma ve cezalandırmaya malzeme yapıldığı sonuç ve kanaatine varılarak;

3194 sayılı Yasa'nın 1. fıkrasının "... 500 000 TL. dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir" kısmı ile 2. fıkrasının "... 500 000 TL. dan 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir" kısmının, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu düşüncesiyle re'sen ve davacının da itirazı ciddi bunarak Anayasa Mahkemesi'ne itirazın götürülmesine, dava dosyasının tüm belgeleriyle onaylı suretinin dosya oluşturularak Anayasa Mahkemesi'ne sunulmasına, iş bu karar aslı ile dosya suretinin Yüksek Mahkeme'ye ulaşmasından sora beş ay karar verilinceye kadar davanın bekletilmesine 25.11.2004 gününde oybirliğiyle karar verildi."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralları

3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun itiraz konusu kuralları da içeren 42. maddesi şöyledir:

"Ruhsat alınmadan veya ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının yapı sahibine ve müteahhidine, istisnalar dışında özel parselasyon ile hisse karşılığı belirli bir yer satan ve alana **500 000 TL. dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir.** Ayrıca fenni mesule bu cezaların 1/5'i uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen fiiller dışında bu Kanunun 28, 33, 34, 39 ve 40 ıncı maddeleri ile 36 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen mal sahibine, fenni mesule ve müteahhide **500 000 TL. dan 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir.**

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiillerin tekrarı halinde para cezaları bir katı artırılarak verilir.

Yukarıdaki fıkralarda gösterilen cezalar, ilgisine göre doğrudan doğruya belediyeler veya en büyük mülki amir tarafından verilir.

(Beşinci fıkra, Anayasa Mahkemesinin 15.5.1997 günlü, E.1996/72, K.1997/51 sayılı kararı ile iptal edilmiştir).

İlgili idarenin Cumhuriyet Savcılığı aracılığıyla sulh ceza mahkemesine başvurması üzerine, bu mahkemelerce ayrıca, yukarıdaki fıkralara göre ceza verilen fenni mesuller ve müteahhitler hakkında bir yıldan beş yıla kadar meslekten men cezasına da hükmolunur.

Bu husustaki mahkeme kararları ilgili idarelerce Bakanlığa ve meslek mensubunun bağlı olduğu meslek teşekkülüne bildirilir.

Bu maddeye göre belediyelerce verilen cezalar dolayısıyla tahsil olunan paralar belediye bütçesine irad kaydolunur”.

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, Fazıl SAĞLAM, A. Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla 18.1.2005 günü yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasaya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

Başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu dava, ruhsata aykırı ekler yapıldığı savıyla 3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin birinci fıkrasına göre para cezası verilmesi kararının ve buna dayanılarak düzenlenen ödeme emrinin iptali istemine ilişkindir. Yasa'nın 42. maddesinin ikinci fıkrasında bu Yasa'nın 28., 33., 34., 39. ve 40. maddeleri ile 36. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen mal sahibine, fenni mesule ve müteahhide verilecek para cezası düzenlenmiştir. Bu fıkranın bakılmakta olan dava ile ilgisi bulunmamaktadır.

3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin;

A- İkinci fıkrasının itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından bu fıkra da yer alan "... 500 000 TL.dan 10 000 000 liraya kadar para cezası verilir" bölümüne ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine,

B- Birinci fıkrasında yer alan "... 500 000 TL.dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir" bölümünün dosyada bir eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

Oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Anlam ve Kapsam

İmar mevzuatına göre yapılar ruhsata tabidir. Ruhsatı vermekle yetkili kamu idaresinin bilgisi ve izni dışında yapı yapılması olanağı bulunmamaktadır. 3194 sayılı Yasa'nın itiraz konusu kuralı da içeren "Ceza hükümleri" başlıklı 42. maddesinin birinci fıkrasında, ruhsat alınmadan, ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının yapı sahibine ve müteahhidine, istisnalar dışında özel parselasyon ile hisse karşılığı belirli bir yer satan ve alana 500 000 liradan 25 000 000 liraya kadar para cezası verileceği, ayrıca fenni

mesule bu cezaların 1/5'inin uygulanacağı; üçüncü fıkrasında, belirtilen eylemlerin tekrarı halinde para cezalarının bir katı artırılarak, dördüncü fıkrasında ise cezaların ilgisine göre doğrudan doğruya belediyeler veya en büyük mülki amir tarafından uygulanacağı öngörülmüştür.

Maddede yazılı imar para cezalarının yıllara göre artışı, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298/B maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen "yeniden değerlendirme oranına" bağlanmıştır.

Yasayla her kişiye veya olaya özgü ceza tutarlarının belirlenmesinin mümkün olmaması nedeniyle cezaların bireyselleştirilmesi için yasakoyucu cezayı alt ve üst sınırlarını göstermekte, ancak bu iki sınır arasında bir ceza belirleme konusunda da yargıca veya idareye takdir yetkisi verebilmektedir. İdari para cezaları yargı organlarıncaya yapılan yargısal denetim sonucunda yargı kararlarıyla verilen adli para cezalarından farklı niteliktedir.

İtiraz konusu kuralda, alt ve üst sınırları gösterilmek suretiyle imar para cezası düzenlenmiştir. Yasa'yla gösterilen bu sınırlar arasında elli kat bulunmaktadır. Alt ve üst sınır arasındaki bu geniş alanda, idareye, cezayı belirleme olanağı, başka bir deyişle cezanın alt ve üst sınırları arasında alt sınırdan, alt sınırın üstünde veya üst sınırdan ceza verme konusunda takdir hakkı tanınmıştır.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, idarenin takdirine bırakılan alanının geniş olduğu, cezanın belirlenmesinde hiçbir ölçütün Yasa'da gösterilmediği, bunun uygulamada keyfiliğe neden olabileceği, alt ve üst sınırlar arasındaki idarenin sınırsız takdir yetkisinin keyfi olarak aynı nitelikli yapılara farklı cezaların verilmesine yol açabileceği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinin birinci fıkrasında, ruhsat alınmadan, ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının yapı sahibine ve müteahhidine, istisnalar dışında özel parselasyon ile hisse karşılığı belirli bir yer satan ve alana 500 000 liradan 25 000 000 liraya kadar para cezası verileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik"tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. "Öngörülebilirlik şartı" olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.

Değişen sosyal, siyasal ve ekonomik koşullar kimi durumlarda devlet idarelerine bir takım hakların tanınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan toplumsal gereksinimleri yerinde, zamanında ve etkin bir biçimde karşılayabilmek için çağdaş yönetimlerde idareye değişik alanlarda yaptırım uygulama yetkileri tanınmaktadır.

3194 sayılı Yasa'nın 42. maddesinde düzenlenen idari para cezaları, imar ve kamu düzenine aykırı davranışların önlenmesi amacıyla, araya yargısal bir karar girmeden, idarenin doğrudan işlemiyle idare hukukuna özgü usullerle kesilen ve uygulanan yaptırımlardır.

Maddenin birinci fıkrasındaki idari yaptırım, idarenin ruhsat alınmadan, ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapının yapıldığı yönündeki tespiti ve bu konudaki değerlendirmesine bağlı olarak idarece uygulanmaktadır. Başka bir deyişle hem cezayı gerektiren eylemin işlendiğini saptamak hem de Yasa'da gösterilen alt ve üst sınırlar arasında cezanın tutarını belirlemek tamamıyla idari makamların, belediyeler veya en büyük mülki amirlerin kararlarıyla oluşmaktadır. İtiraz halinde yargının vereceği karar, onun bu niteliğini değiştirmemektedir. Sonuçları belli ölçüde genel para cezalarına benzese de tümüyle idari işleme dayanan bir yaptırımdır. Yargı organlarının müdahalesi olmadan idarece kararlaştırılmakta ve uygulanmaktadır.

İdari makamların Yasa'nın belirlediği sınırlar arasında cezanın takdirinde esas alacakları objektif ölçütler Yasa'da gösterilmemiştir. Yasa'yla imar para cezasının alt ve üst sınırları gösterilmiş, bu alan içinde cezayı uygulama yetkisi idareye bırakılmıştır. İdarelerin hangi ölçütleri esas alacakları açık, belirgin ve somut olarak Yasa'da yer almamıştır. Yasa kuralı bu anlamda belirli ve öngörülebilir değildir.

Alt ve üst sınır arasında idareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçüsüzdür. Cezanın belirlenmesinin alt ve üst sınır arasında elli kat gibi makul ve ölçülü olmayan şekilde genişliği, uygulamada, yorum ve değerlendirme farklılıklarına dayalı olarak eşitsizliğe, haksızlığa ve keyfiliğe yol açabilecek niteliktedir.

Yasakoyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, cezaların yasallığı ve hukuksal güvenlik ilkelerinin gereği olarak, farklı ve keyfi uygulamalara neden olmamak için, imar hukukuna uygun geçerli sebepler ve objektif ölçütleri yasada göstermesi gerekir.

Cezanın Yasa'da gösterilen sınırlar arasında idarece belirlenmesinde, yapının, taşkın, heyelan, kaya düşmesi gibi afet alanlarında bulunan, sıhhi ve jeolojik mahsurları olan veya bunlar gibi tehlikeli durumlar göstermesi nedeniyle imar planlarına veya ilgili idarelerce hazırlanmış, onaylanmış raporlara göre yapılması yasak olan alanlara, imar planlarında umumi hizmet alanlarına, kamu tesis alanlarına ve yapı sahibine ait olmayan alanlara yapılması; hangi amaçla yapıldığı, büyüklüğü ve konut, ticari, sanayi, otel, akaryakıt istasyonu gibi niteliği; fen ve sağlık kurallarına aykırılık taşıması; içinde oturacak veya çalışacak kişiler için tehlike oluşturması; çevresinde ya da aynı bölgede emsal yapılar için uygulanan imar para cezaları; kente ve çevreye etkisi; bitmiş ve kullanılabilir durumda olması gibi ölçütlere yer verilmemiştir.

Bu tür idari işlemlere karşı yargı yolu açık olmakla birlikte, bu güvencenin uygulama aşamasından sonra ve ancak itiraz yoluyla ortaya çıkacağı göz önünde bulundurulduğunda, yasa kurallarının yürürlükte olduğu sürece keyfiliği ortadan kaldırmaya yeterli olduğu söylenemez. Hukuk kuralları, yargının yorumuna ihtiyaç göstermeyecek ve uygulayıcılar tarafından anlaşılabilir şekilde açık ve belirgin olmak, uygulayıcılara güvence vermek zorundadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural iptal edilmiş olduğundan ayrıca Anayasa'nın 10. maddesi yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

C - İptal Kararının Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya

kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinin birinci fıkrasının "... 500 000 TL. dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir" bölümünün iptaline karar verilmesinin doğuracağı hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte olduğundan gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla iptal kararının, Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dört ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI - SONUÇ

A- 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinin birinci fıkrasının "... 500 000 TL.'dan 25 000 000 liraya kadar para cezası verilir." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen bölümün doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DÖRT AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

17.4.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/34

Karar Sayısı : 2008/94

Karar Günü : 17.4.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Balıkesir İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun Ek 20. maddesinin 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa ile eklenen üçüncü fıkrasının 22.01.2004 günlü, 5073 sayılı Yasanın 15. maddesiyle değiştirilen birinci tümcesinin, Anayasanın 2., 18., 49., 55., 60., 65. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

T.C. Emekli Sandığından emekli olduktan sonra kendi adına ve hesabına bağımsız olarak serbest meslek faaliyeti icra etmeye başlayan ve bu nedenle Bağ-Kur'a "sosyal güvenlik destek

primi” ödemek yükümlülüğü ile karşılaşan kişinin açtığı davada ileri sürülen itiraz konusu kuralın Anayasaya aykırılığı savını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fazıl SAĞLAM ve A. Necmi ÖZLER’in katılmalarıyla 12.5.2004 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Kuralın Anlam ve Kapsamı

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu’nun Ek 20. Maddesinin 24.07.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa ile eklenen üçüncü fıkrasının 22.01.2004 günlü, 5073 sayılı Yasanın 15. maddesiyle değiştirilen ve iptali istenilen birinci tümcesinde; *“Diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre yaşlılık ve malullük aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen kapsamda çalışmaya başlayanlar, çalışmaya başladıkları ayı takip eden ay başından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil, bu Kanunun 50 nci maddesine göre belirlenen onikinci gelir basamağının %10’u oranında sosyal güvenlik destek primi öderler.”* denilmektedir.

İtiraz konusu kural, Emekli Sandığı’ndan ya da Sosyal Sigortalar Kurumu’ndan emekli olan ya da bu kurumlardan malullük aylığı alan kişilerin Bağ-Kur Kanunu’nun 24. maddesinin (I) numaralı bendinde belirtilen kapsamda çalışmaya başlamaları, -diğer bir ifadeyle, bağımsız olarak, kendi ad ve hesaplarına bir ticari faaliyet ya da serbest meslek faaliyetinde bulunmaları halinde Bağ-Kur’a belli bir oranda sosyal güvenlik destek primi ödemelerine ilişkindir.

1479 sayılı Yasa’nın Ek 20. maddesi dört fıkradan oluşmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında, Bağ-Kur Kanunu’na göre yaşlılık aylığı bağlananların çalışmalarına devam etmeleri halinde ödeyecekleri sosyal güvenlik destek primi konusu düzenlenmiştir. İkinci fıkrasında, yaşlılık aylığı alarak çalışmalarına devam eden Bağ-Kur emeklilerinin bu durumlarını belli süreler içinde Kuruma bildirmeleri yükümlülüğü düzenlenmiş ve buna uymayanlara uygulanacak yaptırımlara yer verilmiştir. İtiraz konusu tümceyi de içeren üçüncü fıkrasında ise, diğer sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık ya da malullük aylığı almakta olanların, Bağ-Kur Kanunu’nun 24. maddesi kapsamına giren bir işte çalışmaya başlamaları halinde ödemeleri gereken sosyal güvenlik destek primi konusu düzenlenmiştir. Son fıkrasında ise, “Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.” hükmüne yer verilmiştir.

B - Anayasaya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, 1479 sayılı Yasanın Ek 20. maddesinin itiraz konusu üçüncü fıkrası gereğince alınan sosyal güvenlik destek primi (SGDP) karşılığında sigortalıların herhangi bir sosyal sigorta yardımı alamadıkları, bu kesintinin herhangi bir nedeninin bulunmadığı, Devletin otoritesine dayanarak vatandaşından karşılıksız olarak aldığı her türlü vergi, resim, harç ve benzerlerinin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı; Anayasanın 73. maddesinde, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerde adaletli ve dengeli bir dağılımın öngörüldüğü; oysa konulan SGDP mükellefiyetinin adil olmadığı gibi, Devletin açığını

kapatmak üzere getirildiği, SGDP'nin Bağ-Kur'un finansman açığı sorununa çözüm aramak amacıyla düzenlendiği, oysa finansman açığının kapatılabilmesi için yapılması gerekenin sigortalılığın yaygınlaştırılması, kaçak çalışmaların önlenmesi olduğu, Devletin en kolay yolu seçerek, karşılıksız olarak ve hiçbir risk üstlenmeden vatandaştan prim kesme yoluna gittiği, bunun adil olmadığı; SGDP alınması suretiyle karşılıksız bir paranın tahsil edildiği, bunların karşılığında bir hizmet veya bir semere hakkının tanınmadığı, bu durumun angarya yasağı içinde değerlendirilebileceği; bütün bu nedenlerle itiraz konusu yasa kuralının Anayasanın 2., 18., 49., 55., 60., 65. ve 73. maddelerine aykırı olduğu iddia edilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle toplum yaşamında eşitlik temeline dayanan adil bir hukuk düzeni kurulması amaçlanmıştır. Sosyal güvenlik destek primi uygulamasıyla, çalışmaya devam ederek kazanç sağlayanlarla sağlamayanlar arasında adil bir dengenin kurulması amaçlanmaktadır.

Sosyal güvenlik destek primi, sosyal güvenlik kurumlarının mali yapılarının güçlendirilmesi ve böylece sosyal sigortacılık faaliyetinin sürdürülebilmesi amacına yöneliktir. SGDP uygulamasının sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde değerlendirilmesi yapıldığında, emekli olan bir sigortalının işine devam etmesinin, hem istihdamı menfi yönde etkilediği, hem de sigortalı sayısının artmasını engellediği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, emekli olan kişilerin işlerini başkalarına devretmek suretiyle genç sigortalıların sisteme dahil olmalarını teşvik etmeleri, bu mümkün olmadığı takdirde, alınacak sosyal güvenlik destek primi ile sisteme katkılarının sağlanmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

İtiraz konusu yasa kuralında yer alan sosyal güvenlik primine ilişkin düzenleme, Anayasanın 60. maddesinde yer alan "*Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.*" şeklindeki anayasal düzenleme çerçevesinde değerlendirildiğinde; herkesin sosyal güvenlik hakkından yararlanabilmesi bakımından sosyal güvenlik kurumlarının mali yapılarının güçlendirilmesine ihtiyaç bulunduğu yadsınamaz. Bu bağlamda, itiraz konusu kuralın, Anayasanın 60. maddesinde sözü edilen tedbirler kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Öte yandan, sosyal ve ekonomik haklar alanında Devlete yüklenen görevlerin, Anayasanın 65. maddesinde belirtildiği biçimde mali kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirilebileceği açıktır.

Sosyal güvenliğin sağlanabilmesi için sigortalıların katkısı zorunludur; fakat bu katkının adil ve ölçülü olması da gerekir. İtiraz konusu yasa kuralında olduğu gibi Bağ-Kur Kanunu'nun 50. maddesine göre belirlenen 12. gelir basamağının %10'u tutarındaki bir destek priminin adil ve ölçülü olmadığından söz edilemez.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, itiraz konusu yasa kuralı Anayasanın 2., 60. ve 65. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasanın 18., 49., 55. ve 73. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI - SONUÇ

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun ek 20. maddesinin 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa'nın 44. maddesiyle eklenen üçüncü fıkrasının, 22.1.2004 günlü, 5073 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle değiştirilen birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 17.4.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

A. Necmi ÖZLER

Serdar ÖZGÜLDÜR

Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/17

Karar Sayısı : 2008/95

Karar Günü : 17.4.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 5. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Sosyal Sigortalar Kurumunun kayıtlarındaki davacı sigortalıya ait doğum tarihinin, 1979 yılında yerel mahkemece verilen doğum tarihinin düzeltilmesine ilişkin karar uyarınca değiştirilmesi istemiyle açılan davada ileri sürülen itiraz konusu kuralın anayasaya aykırılığı itirazının ciddi olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılmalarıyla 22.2.2005 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Kuralın anlam ve kapsamı

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin iptali istenilen 2. fıkrasında, "*Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya bu Kanuna tâbi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.*" denilmektedir.

İtiraz konusu kural, özü itibariyle, emeklilik hakkının kazanılmasında ve malûllük ile ölüm sigortalarına ilişkin diğer bazı haklardan yararlanılmasında sigortalı olarak çalışmaya başlanılan tarihten sonraki yaş tashihlerinin dikkate alınmayacağına ilişkindir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinde yer alan bu düzenlemenin benzerlerine 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda (m.105) ve 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nda (m.66) da yer verilmiş olduğu görülmektedir.

506 sayılı Yasa'nın 120. maddesi dört fıkradan oluşmaktadır. Maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yaş tashihlerinin dikkate alınmayacağına ilişkin düzenlemeler bulunmasına rağmen, bu düzenlemelerin anlamı konusunda uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi ve çalışmaya başlandıktan sonraki yaş tashihlerinin dikkate alınmayacağına daha açık bir şekilde vurgulanması amacıyla 24.6.2004 günlü, 5198 sayılı Yasayla madde metnine üçüncü fıkra eklenmiştir.

B - Anayasaya aykırılık sorunu

Başvuru kararında, Anayasanın 138. maddesinde yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları; bu organlar ve idarenin mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği, Anayasa'nın 2. maddesinde de Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğunun belirtildiği, itiraz konusu yasa kuralı ile yasa koyucunun yaş tashihi ile ilgili mahkeme kararlarının uygulanmasını bertaraf etme amacı taşıdığı, bu durumun Anayasa'nın 2. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür. İtiraz başvurusu Anayasanın 60. maddesi ile de ilgili görülmüştür.

Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa Mahkemesi'nin konuyla ilgili süreklilik taşıyan içtihatlarında vurgulandığı üzere, Devletin, personel politikasını belirlemede büyük önemi olan emeklilik düzenini, aktüeryal dengeleri gözetenerek bilimsel verilere göre belirlemesi ve buna göre gerekli yasal düzenlemeleri yapması doğaldır. Devletin bilimsel verilere dayanarak kurduğu bu düzenin korunması Anayasa'nın 60. maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkının güvenceye alınması için de zorunlu bir gerekliliktir. Nesnel ve sürekli kurullarla sağlam ve sağlıklı temellere oturtulmayan bir sosyal güvenlik kuruluşunun, mahkeme kararları ile alınan yaş düzeltmeleri sonucu ortaya çıkan erken emeklilik gibi nedenlerle aktüeryal dengesinin bozulması, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülemez bir duruma gelmesine sebep olabilir.

Sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışılmaya başlandığı tarihten sonraki yaş düzeltmelerinin belli sigorta işlemleri yönünden dikkate alınmayacağını öngören itiraz konusu kuralın, sosyal güvenlik sisteminin kimi aksaklıklara yol açmadan sürdürülmesi amacına yönelik olarak düzenlendiği kuşkusuzdur. Burada yargı kararı hukuksal olarak değerini ve geçerliliğini korumakta, sadece emeklilik yönünden sonuç doğurmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2., 60. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İstem reddi gerekir.

Serruh KALELİ bu görüşe katılmamıştır.

VI- SONUÇ

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serruh KALELİ'nin karşıoyu ve OYÇOKLUGUYLA, 17.4.2008 gününde karar verildi.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/15

Karar Sayısı : 2008/98

Karar Günü : 2.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Güneysu Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla)

İTİRAZIN KONUSU: 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 10. ve 26. maddelerinin Anayasanın 2. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

İş kazası ve meslek hastalığı sigortası kolundan hak sahiplerine bağlanan gelirlerde katsayı değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen artışlar nedeniyle ortaya çıkan kurum zararının davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından açılan ek rücu davasında, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırılığı itirazının ciddi olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları, bakılmakta olan davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin baktığı dava Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından açılan ek rücu davasıdır. Davacı Kurum, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası kolundan hak sahiplerine bağlamış olduğu gelirlerde kanun, kararname ve katsayı değişiklikleri nedeniyle

meydana gelen artışların yol açtığı Kurum zararının davalılardan tahsiline karar verilmesini istemiştir. Somut olayda, sigortalı çalıştırıldığı Kuruma bildirilmemiş olması ve iş kazasının meydana gelmesinde davalıların kusurunun bulunması nedeniyle 10. maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 26. maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları davada uygulanacak kural durumunda değildir. Bu nedenle, 10. maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 26. maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine 2.5.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

B - Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralı ile sınırlıdır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, iş kazası ve meslek hastalığına maruz kalan sigortalılara ya da bunların hak sahiplerine, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası kolundan, Sosyal Sigortalar Kurumu'nca bağlanan gelirlerde; kanun, kararname ve katsayı değişikliği nedeniyle yapılacak artışların, itiraz konusu yasa kuralları çevresinde, sorumlulardan geri istenebilmesinin çeşitli yönlerden anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, özellikle kişilerin uzun süre dava tehdidi altında bulunmasının ve kesin hükümle karara bağlanan uyuşmazlıkların yeniden dava konusu yapılmasının hukuk devletinin gerekleri ile bağdaşmadığı yönündeki görüşlere yer vermiştir. Hak sahiplerine bağlanan gelirlerde kanun, kararname ve katsayı değişikliği nedeniyle meydana gelen artışların sorumlulardan rücu istenebilmesine olanak veren düzenleme, 506 sayılı Yasanın 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve başvurunun yapıldığı sırada yürürlükte bulunan "... sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere ..." bölümüdür.

Bu nedenle, 506 sayılı Yasa'nın 26. maddesinin 20.6.1987 günlü, 3395 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasına ilişkin esas incelemenin, Anayasa Mahkemesi'nin 23.11.2006 günlü, E.2003/10, K.2006/106 sayılı kararıyla iptal edilen "... sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere ..." bölümü ile sınırlı olarak yapılmasına, 2.5.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

C - İtiraz Konusu Kuralların Anlam ve Kapsamı

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 9. maddesinde işverenler, çalıştırdıkları sigortalıları işe başlatmadan önce Kuruma bildirmekle yükümlü kılınmışlardır. Yasanın 10. maddesinde ise, çalıştırdığı işçiyi süresinde Kuruma bildirmeyen işverenin bir iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi halinde Kurum karşısındaki sorumluluğu düzenlenmiştir. Yasa'nın itiraz konusu 10. maddesinde, bildirimsiz olarak çalıştırılan işçinin iş kazası sonucu yaralanması veya ölümü halinde Kurumun hak sahiplerine gerekli sigorta yardımlarını yapacağı fakat yapmış olduğu bu harcamalar için Kanun'un 26. maddesinde yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın işverene rücu edeceği hükme bağlanmıştır. 506 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde, çalıştırdığı işçiyi Kuruma bildirmeyen işverenin iş kazasında kusuru bulunmasa dahi Kurumun zararlarından sorumlu tutulacağı öngörülmüştür.

Yasanın 26. maddesinin birinci fıkrasında ise, "*İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya işçilerin sağlığını koruma ve işgüvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılabilir bir hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan veya ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarları ile gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede belirtilen tarifeye göre hesaplanacak sermaye değerleri toplamı sigortalı veya hak sahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere Kurumca işverene ödettirilir*" denilmiştir.

Hizmet akdi ile bir işverene bağlı olarak çalışırken iş kazası geçiren veya meslek hastalığına maruz kalan sigortalı, bu arızalar sebebiyle meslekte kazanma gücünün en az % 10 veya daha fazlasını yitirecek şekilde bedence veya ruhça bir arızaya uğradığı takdirde, 506

sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca kendisine veya hak sahiplerine Kurumca gelir bağlanır. Buna karşılık, sorumluların haksız fiili sebebiyle bir zarara uğrayan Kurumun, 26. madde gereğince bu zararı işverenden geri almaya hakkı vardır.

İşverenin Yasanın 26. maddesinin birinci fıkrasına göre sorumluluğu, maddede açıkça sayılan kusur halleriyle sınırlıdır. Bunlar işverenin kastı, işçi sağlığı ve iş güvenliği hükümlerine aykırılığı veya suç sayılır nitelikteki hareketidir. İş kazası veya meslek hastalığının maddede sayılan bu hallerin dışında kalan bir sebeple meydana gelmiş olması halinde, kurumun yasal işlevini yerine getirerek, 506 sayılı Kanunun 12. maddesinde yazılı yardımları sigortalıya sağlayacağı kuskusuz ise de, maddenin öngördüğü kusur şartı gerçekleşmediği için, yapılan yardımlar dolayısıyla doğan zararı işverenden rücu istemesine yasal olarak imkan bulunmamaktadır. 26. maddenin birinci fıkrasında aranan koşulların gerçekleşmesi halinde Kurum işverenden iki şeyi talep edebilir. Bunlar, kurumca yapılan giderler ile bağlanan gelirdir. Gider kavramı sigortalıya yapılan tedavi ve geçici iş göremezlik ödeneği harcamalarını; gelir kavramı ise Kanunun 19. maddesine göre sigortalı veya hak sahiplerine geçimlerini sağlamak üzere her ay ödenecek belirli bir parayı ifade eder.

D - Anayasaya Aykırılık Sorunu

1 - Yasanın 10. maddesinin üçüncü fıkrasının incelenmesi

Başvuru kararında, 506 sayılı Yasa'nın 10. ve 26. maddelerine göre davacı idarenin, daha önce açılıp kesinleşen mahkeme kararlarına ek olarak tazminat talebinde bulunabildiği; oysa mahkemelerin verdikleri ve kesinleşen kararların tekrar yargı mercilerinin önüne getirilmesinin hukukun genel ilkelerine ve Anayasadaki hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu; bu nedenle tazminat taleplerinin gelecekte oluşacak durumların da değerlendirilerek bir defada talep edilmesi gerektiği, ileriki yıllarda meydana gelen değişiklikler nedeni ile davalılara tekrar tekrar dava açılmasının hukuk devleti ve sosyal devlet ilkeleri ile bağdaşmadığı; konuyla ilgili kesinleşen mahkeme kararından sonra kişilerin aynı konu hakkında yeniden yargılanmama hakkına sahip olması gerektiği ileri sürülmüştür.

506 sayılı Yasanın 10. maddesinde, bağlanan gelirlerde kanun, kararname ve katsayı değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen artışlardan kaynaklanan Kurum zararının işverenden rücu istenebileceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. 10. madde çerçevesinde gelir artışlarının istenebileceği yönündeki uygulama, 26. maddede yer alan ve gelir artışlarının istenebileceği görüşünün yasal dayanağı olarak kabul edilen "...sigortalının veya hak sahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarla sınırlı olmak üzere..." ibaresine dayanmıştır. Söz konusu ibarenin Anayasa Mahkemesinin 23.11.2006 günlü, E.2003/10, K.2006/106 sayılı kararıyla iptal edilmiş olması nedeniyle, gerek 26., gerekse 10. madde kapsamında artık gelir artışları istenemeyecektir. Diğer bir ifadeyle, itiraz konusu kural, bağlanan gelirlerde kanun, kararname ve katsayı değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen artışların rücu istenilmesine izin veren bir anlama sahip değildir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasanın 2. ve 11. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

2 - Yasanın 26. maddesinin birinci fıkrasının incelenmesi

Başvuru kararında, 506 sayılı Yasa'nın 10. ve 26. maddesi hükümlerine göre davacı idarenin, kesinleşen mahkeme kararlarına ek olarak tazminat talebinde bulunabildiği; oysa mahkemelerin verdikleri ve kesinleşen kararların tekrar yargı mercilerinin önüne getirilmesinin hukukun genel ilkelerine ve Anayasadaki hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu; bu nedenle tazminat taleplerinin gelecekte oluşacak durumların da değerlendirilerek bir defada talep edilmesi gerektiği, ileriki yıllarda meydana gelen değişiklikler nedeni ile davalılara tekrar tekrar dava açılmasının hukuk devleti ve sosyal devlet ilkeleri ile bağdaşmadığı; konuyla ilgili kesinleşen mahkeme kararından sonra kişilerin aynı konu hakkında yeniden yargılanmama hakkına sahip olması gerektiği ileri sürülmüştür.

Sınırlama kararında 26. maddenin birinci fıkrasının tamamının değil, maddenin birinci fıkrasında yer alan, başvurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan ve iş kazası meslek hastalıkları sigortası kolundan bağlanan gelirlerde kanun, kararname ve katsayı değişikliklerine bağlı olarak ortaya çıkan artışların tazmin sorumlularından rücuen istenebilmesine olanak verdiği anlaşılan "... sigortalı veya hak sahibi kimselerin işverenden isteyebileceği miktarla sınırlı olmak üzere..." bölümünün anayasaya uygunluğunun incelenmesine karar verilmiştir. İtiraz konusu bu bölüm, Anayasa Mahkemesi'nin 23.11.2006 günlü, E.2003/10, K.2006/106 sayılı kararıyla, Anayasanın 2. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. İptal kararı, 21.3.2007 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

506 sayılı Yasanın 26. maddesinin itiraz konusu birinci fıkrasının sınırlama kararı uyarınca incelenen "... sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere ..." bölümü Anayasa Mahkemesi'nin 23.11.2006 günlü, E.2003/10, K.2006/106 sayılı kararıyla iptal edildiğinden, itiraz konusu bu bölüm hakkında YENİDEN KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA karar verilmesi gerekir.

VI - SONUÇ

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun;

1- 10. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

2- Anayasa Mahkemesi'nin 23.11.2006 günlü, E. 2003/10, K. 2006/106 sayılı kararıyla iptal edilen 26. maddesinin 20.6.1987 günlü, 3395 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının "... sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere ..." bölümü hakkında YENİDEN KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

2.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
Cafer ŞAT

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/26

Karar Sayısı : 2008/105

Karar Günü : 15.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Kırkağaç Asliye (Aile) Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 166. maddesinin üçüncü fıkrasının son tümcesinin, Anayasa'nın 41. ve 138. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Açılan boşanma davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılmalarıyla 9.3.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Anlam ve Kapsam

4721 sayılı Yasa'da, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda öngörülen usuller dışında, boşanma davaları için özel yargılama kurallarına yer verilmiştir. Yasa'nın 184. maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde, hâkimin, boşanma veya ayrılık davasının dayandığı olguların varlığına vicdanen kanaat getirmediği, bunları ispatlanmış sayamayacağı, (3) numaralı bendinde ise tarafların bu konudaki her türlü ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı belirtilmiştir.

İkrar, beyanda bulunan taraflardan birinin, diğer tarafça karara bağlanması istenilen hakkın veya hukuki durumun meydana gelmesine esas teşkil eden ve ileri sürülmüş bulunan olayların tamamen veya kısmen doğru olduğunu bildirmesidir; somut olaylarla ilgili olup, diğer tarafın talep sonucuna ilişkin değildir. İkrar, bunu yapan tarafın tek taraflı açık bir irade beyanı ile olmaktadır. Boşanma davalarında hâkim kural olarak ikrarla bağlı olmadığı gibi kabulle de bağlı değildir.

Eşlerin boşanma konusunda aralarında gerçekleştirecekleri anlaşmanın önlenmesi ve böyle bir anlaşmaya hukuksal sonuç bağlanmaması amacıyla yönelik 184. maddedeki tarafların her türlü ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı kuralı, boşanma davalarında tarafların boşanmaya yol açan nedenlerin varlığı konusundaki kabullerinin hukuki bir sonuç doğurmayacağı anlamına gelmektedir. Taraflar boşanma sebebi olarak gösterilen olayları ikrar etmiş olsalar bile hâkim bu beyanlarla bağlı olmayıp, kendiliğinden araştırma ilkesi gereğince davanın dayandırıldığı olayları araştırmak zorundadır. Boşanma davalarındaki bu usul kuralı hâkimin ikrarı hiç dikkate almayacağı anlamına gelmez. Hâkim sadece bu ikrarla bağlı tutulmamıştır. İkrarla bağlı olmama ile onun dikkate alınarak hüküm verilmesi farklı olgulardır.

Boşanma davalarında tarafların her türlü ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı yönündeki bu kurala 4721 sayılı Yasa'nın "Evlilik birliğinin sarsılması"na dayanan boşanmanın düzenlendiği 166. maddenin üçüncü fıkrasının itiraz konusu son tümcesinde bir istisna getirilmiş ve uygulamada "anlaşmalı boşanma" olarak nitelendirilen boşanma davalarında tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmünün uygulanmayacağı öngörülmüştür.

4721 sayılı Yasa'da "irade ilkesi" geçerli değildir, eşlerin hâkim kararı olmaksızın mahkeme dışında evlilik birliğine son vermeleri olanaksızdır. 166. maddenin üçüncü fıkrasında irade ilkesi ile birlikte evlilik birliğinin sarsılması ilkesine de yer verilmiştir. Genel

boşanma sebeplerinden anlaşmalı boşanmanın düzenlendiği bu fıkra yasakoyucu, tarafların boşanma konusundaki iradesi ile evlilik birliğinin sarsılması ilkesinin unsurlarının gerçekleştiğini ifade etmiştir. Bir başka deyişle tarafların irade ilkesine göre boşanma yönündeki iradelerini belirli koşulların gerçekleşmiş olması durumunda evlilik birliğinin sarsılması ilkesi ile desteklemiş, evlilik en az bir yıl sürmüş ise eşlerin birlikte başvurmaları ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi, evlilik birliğinin temelinden sarsıldığıının karinesi kabul edilmiştir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1 - Anayasa'nın 41. Maddesi Yönünden İnceleme

Başvuru kararında, devletin ailenin huzur ve refahı, özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alma yükümlülüğünün bulunduğu bu nedenle kuralın Anayasa'nın 41. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4721 sayılı Yasa'nın, 184. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan tarafların boşanma davasının dayandığı olgular konusundaki her türlü ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı kuralına, 166. maddesinin üçüncü fıkrasının itiraz konusu son tümcesi ile bir istisna getirilmiş ve anlaşmaya dayanan boşanma davalarında, tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmünün uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın "Ailenin korunması" başlıklı 41. maddesinde "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" denilmek suretiyle aile kurumu özel olarak düzenlenmiş, anayasal güvenceye bağlanmış ve korumaya alınmıştır.

Ailenin toplumun temeli olması nedeniyle boşanma davaları kamu düzeni ve yararını ilgilendirmektedir. Evlilik birliğinin kurulması gibi boşanma da her şeyden önce hukuksal bir olaydır. Boşanma, toplumu ve toplumun temelini oluşturan ailenin yapısını doğrudan ilgilendirmesi, sosyal düzeni bozucu bir özellik göstermesi nedeniyle aynı zamanda toplumsal bir olaydır.

Hâkim evlenme sözleşmesiyle oluşan hukuki durumu mümkün olduğu ölçüde korumakla yükümlüdür. Anlaşmalı boşanma, yargı denetiminin olmadığı, sadece tarafların karşılıklı anlaşmaları ile evlilik birliğinin sona erdirildiği bir boşanma yolu değildir. 166. maddenin üçüncü fıkrasında yasakoyucu zorunlu olarak gerçekleşmesini istediği ilkeleri açıkça belirtmek suretiyle boşanmanın, ilerde eşlerden biri ya da çocuklarla ilgili olarak adaletsizlik, haksızlık ve kimi sakıncalar doğurmaması için güvence getirmiş, tarafların ikrarlarıyla bağlı olan hâkimin boşanma isteğinin serbest iradeye dayanıp dayanmadığını saptamasını ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hakkında açık müdahalesini gerekli görmüştür. Hâkimin, tarafların ve çocukların menfaatlerini dikkate alarak anlaşmada yapılan değişikliklerin taraflarca da kabulü halinde boşanmaya karar vereceği kurala bağlanmıştır.

Evlilik birliğinin kurulmasında irade ve kararlarına önem ve değer verilen tarafların, boşanma konusunda istek ve beyanlarının dikkate alınması anlaşmalı boşanmanın gereğidir. Tarafların ikrarlarının bağlayıcılığı ile birlikte tarafların ve çocukların mevcut ve gelecekteki yararları açısından hakkaniyete uygun bir denge kurulması için yasakoyucu anlaşmalı boşanmada kimi unsurların gerçekleşmesini zorunlu görerek öncelikle eşler ve çocuklar, sonra da toplum açısından doğabilecek sakıncaları önlemek istemiştir. Bunu gerçekleştirirken de boşanma sürecine kadar geçen dönemde hâkime denetim yetkisi vermiştir. Kaldı ki Yasa'da belirtilen yöntem ve koşullarla eşlerin karşılıklı anlaşarak boşanmayı istemelerine rağmen evliliğin zorla ayakta tutulmasının taraflara, çocuklara ve topluma fayda sağlamayacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 41. maddesine aykırı değildir

2 - Anayasa'nın 138. Maddesi Yönünden İnceleme

Başvuru kararında hâkimin, tarafların ikrarlarıyla bağlı olmasının takdir hakkını ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 138. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4721 sayılı Yasa'nın 166. maddenin üçüncü fıkrasında anlaşmalı boşanma kurala bağlanmıştır. Özel bir boşanma yolu olan bu tür davada boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir, bu değişikliklerin taraflarca da kabulü halinde boşanmaya karar verir. İtiraz konusu kurala göre bu durumda tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmü uygulanmaz.

Anayasa'nın 138. maddesinin birinci fıkrasında, "Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler" denilmiştir. Böylece hâkimlerin görevlerini her türlü baskı ve etkiden uzak, Anayasa'ya, yasaya ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre yerine getirebilmeleri sağlanarak yargı yetkisini kullanmaları güvence altına alınmıştır.

Hâkim, Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik gibi her türlü yazılı pozitif hukuk kurallarıyla bağlıdır. Bu bağlılık takdir hakkını kullanamayacağı anlamına gelmez. Hâkim delilleri değerlendirirken, yasaların yorumunda ve soyut kuralların somut olaya uygulanmasında takdir hakkını kullanır.

Boşanma davalarında hâkime geniş takdir hakkı tanınmıştır. Tarafların bu dava üzerinde serbestçe hareket etme olanağı yoktur. Ancak, evlilik birliğinin kurulmasında irade ve kararlarına önem verilen tarafların anlaşmalı boşanma konusundaki istekleri de gözden uzak tutulamaz.

Hâkim 166. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ilke, esas ve ölçütlere göre öncelikle anlaşmalı boşanma koşullarının oluşup oluşmadığına bakacak, davanın bu fıkra kapsamında kabul edilip edilemeyeceğini belirleyecektir. En az bir yıl süren evliliklerde eşlerin birlikte başvurmaları ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi halinde başka bir delil toplamadan evlilik birliğinin temelinden sarsıldığı yasakoyucu tarafından karine olarak kabul edilmiştir. Artık bu tür boşanma davalarında evlilik birliğinin temelinden sarsıldığına ayrıca maddi olaylarla ispatlanmasına gerek bulunmamaktadır. Anlaşmalı boşanmanın koşullarının her aşamasında hâkim inceleme, araştırma, tespit, takdir, müdahale, denetim ve kanaat yetkisine sahiptir. Tarafların sunduğu anlaşmanın hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun olup olmadığını inceleyerek kanaatini ve takdir yetkisini kullanacak olan hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli değişiklikleri yapabilecek, bu değişikliklerin taraflarca da kabulü ve Yasa'da öngörülen diğer koşulların gerçekleşmesi halinde boşanma kararı verecektir.

Hâkimin tarafların ikrarlarıyla bağlı olması anlaşmalı boşanmanın bir gereği ve bu esasın doğal bir sonucudur. Yasa'daki koşulların varlığını kendiliğinden araştırma, serbestçe değerlendirme ve oluşan kanaatine göre karar verme yetkisi tanınan hâkim, 166. maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli müdahalede bulunmakta ve tarafların yararları ile çocukların korunması açısından adil ve hakkaniyete uygun malî şartları belirleyerek kalıcı bir dengeyi gerçekleştirmektedir. Hâkim sadece tarafların ikrarlarını esas alarak boşanmalarına veya boşanma talebinin reddine karar vermemektedir. Tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmünün uygulanmayacağına öngörülmüş olması tek başına sonuç doğuran bir kural olmayıp maddede hâkime tanınan yetkilerin kullanılıp, belirtilen koşulların gerçekleşmesine bağlıdır. Bu bakımdan evlilik birliğinin sarsılmasına dayalı ve anlaşan eşlere boşanma olanağı sağlayan anlaşmalı boşanma davasında tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamasının, hâkimin takdir hakkını ortadan kaldırdığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 138. maddesine aykırı değildir.

İtirazın reddi gerekir.

VI - SONUÇ

22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 166. maddesinin üçüncü fıkrasının "Bu hâlde tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmü uygulanmaz." biçimindeki son tümcesinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 15.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/5

Karar Sayısı : 2008/111

Karar Günü : 29.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Sivas İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin ikinci tümcesinin, Anayasa'nın 5. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Bağ-Kur tarafından bağlanan yaşlılık aylığına ilişkin davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 27.1.2004 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, statüsü ile sigortalılık süresi aynı bulunan sigortalılara bağlanacak yaşlılık aylığı tutarlarında zaman ve yer bakımından farklılıklar oluşturduğu, bu nedenle Anayasa'nın 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1479 sayılı Yasa'nın 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin itiraz konusu ikinci tümcesinde, gelir tablosunda yer alan gelir basamaklarının her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar arttırılarak belirlenmesi öngörülmektedir.

Anayasa'nın 10. maddesinde kanun önünde eşitlik ilkesi belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında da vurgulandığı gibi, yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik eylemli değil hukuksal eşitliktir. Durum ve konumlarındaki farklılık ve özellikler, kimi kişiler veya topluluklar için değişik kural ve uygulamaları gerekli kılar.

Resmi istatistiklerin üretimine ve organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirlemek, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda veri ve bilgilerin toplanmasını, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını ve resmi istatistik programında istatistik sürecine dahil kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere Devlet İstatistik Enstitüsü kurulmuştur. Bu kurumun yayınladığı tüketici fiyat indeksleri, enflasyon ve ekonomi için bir gösterge olması, hükümetlerin ekonomik politikalarının belirlenmesi, ücretlerin ve fiyatların ayarlanması, milli muhasebe hesapları, fiyat analizleri, ticari faaliyetlerin yönlendirilmesi gibi değişik amaçlar için çeşitli kesimler tarafından kullanılan resmi ve bilimsel ölçütlerdir.

DİE, nüfusu 20.001 ve daha fazla olan kentsel yerleşim yerlerinden oluşan Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları İndeksi ve nüfusu 20.000'den az olan yerleşim yerlerinden hareketle Kırsal Yerler Tüketici Fiyatları İndeksini hesaplayıp yayınlamaktadır. Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları İndeksi uygulanmasında esas alınacak değerler, il rakamları değil, Türkiye geneli ortalamasını vermektedir.

DİE'nce Avrupa Hesaplar Sistemine göre derlenmekte olan gayri safi yurtiçi hasıla, ekonomik büyüklüğün birkaç ölçütünden biri olup, gayri safi milli hasıladan farklı olarak, ülke sınırları içerisinde belli bir zaman içinde, üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin para birimi cinsinden değerinin göstergesidir.

İtiraz konusu kuralla, gelir basamaklarının arttırılmasında kentsel yerler tüketici fiyat indeksi artış oranının uygulanması enflasyon karşısında sahip olunan değeri korumakta, gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızının uygulanması ise büyüyen ekonomiden verilen payı göstermekte, böylece enflasyon karşısındaki kıymetin korunması ve bir artı değer kazanmasının amaçlandığı gözetildiğinde, buna bağlı olarak yaşlılık aylıklarında farklılık bulunmayacağından, eşitlik ilkesine aykırılıktan sözedilemez.

1479 sayılı Yasa'ya göre bağlanacak aylıkların belirlenmesinde, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle bulunduğu her bir basamakta ödediği prim gün sayısı, 4447 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihin öncesi ve sonrasında ödediği prim gün sayısı, aylık başlangıç tarihindeki gelir tablosu, aylık bağlama oranı ile aylık bağlanma talep tarihi ve aylık bağlanma tarihinde geçerli olan hesaplama yöntemi, Yasa'nın geçici 11. maddesi ve dönemsel olarak yapılan yasal düzenlemelerle getirilen sosyal destek ödemeleri uygulamalarının belirleyici unsurlar olduğu gözetildiğinde, bu unsurlardan birinde oluşacak değişikliğin bağlanan aylıklarda da farklılıklar ortaya çıkarması kaçınılmazdır.

Buna göre, aylık bağlanma zamanı ve koşulları farklı olan sigortalılar arasında eşitlikten sözedilemez. Tüm özellikleri aynı olan sigortalıların da alacakları aylıkların itiraz konusu kural nedeniyle farklı olmayacağı açıktır.

Belirtilen nedenlerle, kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 5. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

VI - SONUÇ

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 29.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/55
Karar Sayısı : 2008/118
Karar Tarihi : 12.6.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay Beşinci Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4756 sayılı Yasa'nın 9. maddesi ile değiştirilen 15. maddesinin son fıkrasının Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlığı yönünden, Anayasa'nın 2., 7., 8., 123. ve 128. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Davacının, gerekli şartları yerine getirmediğinden üst kurul uzmanlığına atamasının yapılmamasına ilişkin işlemin iptali için açtığı davada verilen red kararının temyiz incelemesinde, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Danıştay Beşinci Dairesi iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Süheyla Öksüz tarafından, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlığına yapılan atamalara ilişkin 7.8.2002 günlü, 2002/35 sayılı kararın ve bu karara dayalı olarak kurulan 8.8.2002 günlü, 574 sayılı işlemin iptali istemiyle Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na karşı açılan davanın reddi yolunda Ankara 8. İdare Mahkemesi'nce verilen 30.5.2003 günlü, E:2002/1399, K:2003/697 sayılı kararın davacı tarafından temyizi üzerine oluşturulan dosya incelendi:

Davacının, gerekli şartları yerine getirmediği için üst kurul uzmanlığına atamasının yapılmaması ile diğer çalışanların Üst Kurul Uzmanlığı'na atanmasına ilişkin işlem; “Radyo

ve Televizyon Üst Kurulu Uzman Yardımcılığı ve Uzmanlık Sınav, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe göre tesis edilmiş olup, anılan Yönetmeliğin yasal dayanağını 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4756 sayılı Kanunla değişik 15. maddesini oluşturmaktadır.

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip, tek başına icrai nitelikte kararlar alabilen ve yaptırımlar uygulayabilen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu oluşturulmuştur. Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek amacıyla oluşturulan Kurul, sektör politikalarını belirlemek, idari düzenleme yapmakla görevli, kuruluş ve görev alanı itibariyle son yıllarda klasik idari örgütlenme modeli dışında kurulan, öğretide “Bağımsız İdari Otoriteler” olarak adlandırılan idari kuruluşlar arasında yer almaktadır.

Kamusal yaşamı etkileyen belli kamu hizmetlerini düzenleme ve denetleme işlevini yerine getirmek üzere kurulan bağımsız idari otoriteler, klasik idari yapının dışında, kamu tüzel kişiliğine sahip kamu kurumu niteliğini taşımaktadırlar. Dolayısıyla anılan kuruluşların, kamu kurumu nitelikleri göz önüne alınıp, idarenin kuruluş ve faaliyetleriyle, personeline ilişkin Anayasa’da yer alan ilkeler doğrultusunda kurulması gerekir.

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Üst Kurul personelinin hukuki durumunu düzenleyen 15. maddesinde Üst Kurulun, Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirmek maksadı ile yeterli sayıda ve vasıfta personelden teşkilatını oluşturacağı belirtildikten sonra, Teşkilat personelinin istihdam şekli, özlük hakları, çalışma esas ve usullerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu personeline uygulanan hükümlere tabi olduğu kurala bağlanmıştır.

2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu’nun 53. maddesinde istihdam edilecek personel arasında “uzman” unvanına yer verilmiş, ancak bu uzmanların nitelikleri konusunda bir düzenleme getirilmeyip konu Kurum tarafından çıkarılacak Yönetmeliklere bırakılmıştır. 3984 sayılı Yasa’nın atıfta bulunduğu 2954 sayılı Yasa’da uzmanların nitelikleri konusunda düzenlemeye yer verilmemesi, aynı hizmet alanında farklı görevleri üstlenen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanlarının göreve alınmalarında aranacak nitelikler seçilme usulü, yetişme koşulları, çalışma usul ve esaslarının bu kurumun özelliği de dikkate alınarak düzenlenmesini gerekli kılmaktadır.

Anayasa’nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin “hukuk devleti” vurgulanmış, 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa ve yasalara uygun olarak kullanılıp, yerine getirileceği belirtilmiş; 123. maddesinde de “idare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir” hükmüne yer verilmiştir. Anayasa’nın 128. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise; Devletin kamu iktisadi teşekkülleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle görevli oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, hakları ve yükümlülüklerinin, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesi için yasaların Anayasa’ya uygunluğunun sağlanması zorunludur. Anayasa’nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı, yasaların normlar hiyerarşisinde en üstte yer alan anayasaya bağlılığının denetlenmesini gerektirmektedir.

Anayasa’nın 7. maddesinde; “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” kuralı bulunmaktadır.

Yasama yetkisi asli bir yetki olduğundan ve Türk hukukunda kanunla düzenleme alanı konu itibariyle sınırlandırılmadığından (yasama yetkisinin genelliği) yasama organı dilediği alanı Anayasa ilkelerine uygun olmak koşuluyla düzenleme yetkisini haizdir. (Anayasa Mahkemesinin E:1985/2, K:1985/6 sayılı kararı; Özbudun, Ergun:Türk Anayasa Hukuku 4. Baskı. Ankara 1995, s.164-165)

Yasayla düzenlenmesi Anayasada öngörülen bir konuda yasama organının, “temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz geniş bir alanı yönetimin düzenlenmesine bırakmaması gerekir” (Anayasa Mahkemesinin E:1993/5, K:1993/25 sayılı kararı). Bir başka

deyişle yasama organı, sahibi olduğu yasama yetkisinin asli, devredilemez niteliğiyle birlikte yürütme ve idarenin türevsel, istisnai, sınırlı düzenleme yeteneğini dikkate almak suretiyle temel esaslarını düzenlediği konularda yürütme ve idareye düzenleme yetkisi tanıyabilir. Kamu görevlilerini ilgilendiren düzenlemeler söz konusu olduğunda, statünün yapıcı unsurlarının da kanunla düzenlenmesi gerekli olmaktadır.

Yasama organının, idareye düzenleme yetkisi tanıdığı yasal düzenlemelerin, Anayasa'nın 7. maddesine uygun olup olmadığının belirlenmesinde Anayasa Mahkemesi'nin 4.7.1995 günlü, E:1995/35, K:1995/26 sayılı kararında ifade edildiği gibi hem Anayasa ile belirlenen ilkelere hem de Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ortaya çıkan ölçütlere göre incelenmesi gerekmektedir.

Anayasanın 7. maddesiyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ortaya çıkan ölçütler konusunda çok sayıda karar bulunmaktadır.

Şöyle ki;

- Yasa koyucu temel kuralları saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları düzenlemek üzere hükümete yetki verebilir. (Anayasa Mahkemesinin 10.12.1962 günlü, E:1962/198, K:1962/111 sayılı kararı)

- "...yasa düzenlemek istediği alanı yeterince düzenleyecek ve yürütmeye tanıyacağı yetkileri yine yeterince sınırlandıracak, yürütme ise yasanın tanıyacağı sınırları belli yetkinin nasıl kullanılacağını düzenleyecektir..." (Anayasa Mahkemesinin 23, 24, 25 Ekim 1969 günlü, E:1967/41, K:1969/57 sayılı kararı)

- "... Yürütmenin ... klasik düzenleme yetkisi, idarenin kanuniliği ilkesi çerçevesinde sınırlı ve tamamlayıcı bir yetki durumundadır. Bu bakımdan ... yasalarda düzenlenmemiş bir alanda yürütmenin sübjektif hakları etkileyen bir kural koyma yetkisi bulunmamaktadır. Yasa ile yetkili kılınmış olması da sonuca etkili değildir ... uygulamaya ilişkin esasların tespiti yönünden yürütmeye verilen yetkinin genişliği ve belirsizliği apaçık ortadadır. Yasada, esasla alakalı bir çok yönler düzenlenmemiştir. Bu durum, açıkça bir yetki devridir..." (Anayasa Mahkemesinin 13.6.1985 günlü, E:1984/14, K:1985/7 sayılı kararı)

- "... Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasanın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yönetiminin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Temel kuralları koymadan, ölçüsünü belirlemeden ve sınırı çizmeden yürütmeye düzenleme yetkisi veren kural, Anayasanın 7. maddesine aykırı düşer..." (Anayasa Mahkemesinin 6.7.1993 günlü, E:1993/5, K:1993/25 sayılı kararı)

- "... yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayırık durumlar dışında, yürütme organına yasalarla düzenlenmemiş bir alanda genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Ayrıca yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasanın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkelerin konulması, çerçevenin çizilmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın bırakmaması gerekir." (Anayasa Mahkemesinin 18.1.1996 günlü, E:1995/25, K:1996/2 sayılı kararı)

Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararlarında getirilen ölçütlere göre; temel esas ve hükümler yasada yer aldıktan sonra uzmanlık veya yönetim tekniğine ilişkin konuların yürütme organına bırakılabilmesi mümkündür. Temel esas ve hükümler ise düzenlenecek konuya göre değişiklik gösterebilir. Bu şekilde yürütme organına yetki tanırken de, "idarenin yargısal denetiminin etkinliğini engellemeyecek" objektif kuralların konulması zorunludur. (Anayasa Mahkemesinin 23-25.10.1969 günlü, E:1967/41, K:1969/57 sayılı kararı)

Kamu kurumu nitelikleri gözönüne alınarak bağımsız idari otoritelerin de örgütlenme ve faaliyet alanlarına, kamu yönetim usulüne tabi bu kuruluşlarda hizmetlerin kimlerce yürütüleceğine ve personel rejimine ilişkin temel ilke ve esasların yukarıdaki kararlarda ortaya konduğu üzere yasayla düzenlenmesi Anayasal bir zorunluluktur. Yasama organı belirtilen konuları, ölçütlerini belirlemek suretiyle idarenin düzenlemesine bırakabilir.

3984 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun oluşumu, Üyelerin ve Başkanın seçimi, görev ve yetkilerinin yasal çerçevesi çizilmektedir. Ancak, Yasa'nın Üst Kurulun Teşkilatı ve Personeli konusunda düzenleme öngören 15. maddesinde; Daire Başkanlıklarının yeteri kadar uzman istihdam edecekleri ve uzmanlık esasına göre çalışacakları öngörülmeyle birlikte, üst kurul personelinin özlük hakları, çalışma usul ve esasları ile personelle ilgili diğer hususların Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu personel rejimine tabi olduğu, üst kurulun çalışma usul ve esasları ile teşkilatı ve atama usullerinin, bu Kanuna uygun olarak üst kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği kuralına yer verilmiştir. Görüldüğü gibi, hangi alanlarda uzman istihdam edileceği uzmanların nasıl bir yöntem izlenerek hangi ilke ve kurallara uyularak seçileceği, uzmanlarda aranacak öğrenim ve diğer atama koşullarının neler olacağı Yasayla düzenlenmemiş, belirtilen konular üst kurulun düzenlemesine bırakılmıştır. Böylece uzman istihdamı rejiminin, özel yöntem esas ve usullerinin belirlenmesi gerekirken, bu konuda hiç bir ilke ve kural konulmaksızın idareye bırakılması suretiyle yasama yetkisi, ölçüt ve sınırlama getirilmeksizin idareye devredilmiştir.

Nitekim anılan düzenlemeye dayanılarak çıkarılan ve 7.11.1998 gün ve 23516 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzman Yardımcılığı ve Uzmanlık Sınav, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile belirtilen hususların düzenlendiği, 12.1.2000 gün ve 23931 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikle eklenen geçici madde 2 ile uzmanlık gerektiren bir alanda bir yüksek öğretim kurumunda öğrenci olanlara dahi belirli koşullarla bu hakkın verildiği görülmektedir.

Sonuç olarak, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda istihdam edilecek uzmanların personel rejimini belirleme yetkisinin temel ilke ve esasları konulup, çerçevesi çizilmeden, sınırları gözetilmeden üst kurula devrine ilişkin 3984 sayılı Yasa'nın yukarıda irdelenen hükmü, 2., 8., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gibi; yasama yetkisinin devredilme sonucunu doğurması nedeniyle Anayasa'nın 7. maddesine de aykırı bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan Mahkemenin, o dava sebepleriyle uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararname hükümlerini Anayasaya aykırı görmesi durumunda, bu yoldaki gerekçeli kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurusu gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin 2. fıkrası gereğince, 3984 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlığı yönünden iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dosyada bulunan ilgili belgelerin birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 31.3.2004 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un itiraz konusu 15. maddesi şöyledir:

"Üst Kurul yardımcı hizmetlerinin yürütülmesinde Başkana yardımcı olmak amacıyla bir Genel Sekreter atanır. Genel Sekreterin en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu, otuz yaşını doldurmuş, Devlet memuriyetinde veya ihtisas dalında on yıllık meslekî tecrübeye ve Devlet memuriyeti için aranan koşullara sahip olması şarttır.

Ana hizmet birimleri, Üst Kurul Başkanına bağlı, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Savunma Sekreterliği, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı, İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı, Uluslar-arası İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığından teşekkül eder.

Yardımcı hizmet birimleri, Genel Sekretere bağlı, Personel Dairesi Başkanlığı, Eğitim Dairesi Başkanlığı, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ve Teknik Hizmetler Dairesi Başkanlığıdır.

Daire başkanlıkları, yeteri kadar uzman istihdam eder ve uzmanlık esasına göre çalışır. **(Değişik ikinci cümle: 15/7/2003-4928/15 md.)** Mahallî yayınları izlemek için gerekli görülen yerlerde halen mevcut kadrolardan bölge teşkilâtı oluşturulabilir.

Daire başkanları ile daha üst düzeydeki görevliler Kurul Başkanının önerisi ve Üst Kurulun kararı ile atanır.

Üst Kurul personelinin özlük hakları, çalışma usul ve esasları ile personelle ilgili diğer hususlar Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu personel rejimine tabidir.

Üst Kurulun çalışma usul ve esasları ile teşkilâtı ve atama usulleri, bu Kanuna uygun olarak Üst Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuruda Anayasa'nın 2., 7., 8., 123. ve 128. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fazıl SAĞLAM, A.Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla 8.7.2004 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular, mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemede açılmış olan dava, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanlarının atama usulleriyle ilgili olduğundan, 3984 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin son fıkrasına ilişkin esas incelemenin “...ve atama usulleri...” ibaresi ile sınırlı olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlığı yönünden yapılmasına, 12.6.2008 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda hangi alanlarda uzman istihdam edileceğinin, uzmanların nasıl bir yöntem izlenerek hangi ilke ve kurallara uyularak seçileceğinin, uzmanlarda aranacak öğrenim ve diğer atama koşullarının neler olacağını yasayla belirlenmeyip Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun çıkaracağı yönetmeliğe bırakılmasının, Anayasa'nın 2., 7., 8., 123. ve 128. maddelerine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

3984 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin son fıkrası, Üst Kurul'un uzmanları da içersine alan personelinin atama usullerinin, bu Yasa'ya uygun olarak Üst Kurul tarafından çıkartılacak yönetmeliklerle belirleneceğini düzenlerken, aynı maddenin altıncı fıkrası ise, Üst Kurul'un personel rejiminin Türkiye Radyo – Televizyon Kurumu personel rejimine tabi olduğunu belirterek 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'na yollama yapmıştır. Ancak gerek 2954 sayılı Yasa'da gerekse yasanın 50. maddesindeki Türkiye Radyo – Televizyon Kurumu personelinin bu yasadaki düzenlenen hükümler dışında kamu iktisadi kuruluşlarının personel rejimine tabi olacağına dair hüküm gereğince 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde

Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'de uzmanların atama usulleriyle ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 128. maddesinde "Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir." denilmektedir.

Radyo ve televizyon kuruluşlarına yayın izni ve lisans vermek, yayınların bu yasa ve milletlerarası andlaşmalara uygunluğu açısından izlenerek denetimlerini yapmak, yasaya aykırı ve tahsis şartlarına uymayan yayınlar için yaptırım uygulanmasına karar vermek, bu alandaki çalışma ve faaliyetlerle ilgili düzenlemeleri hazırlamak gibi temel işlevler üstlenen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, idarenin bütünlüğü içersinde yer alan, kamu tüzel kişiliğini haiz, radyo ve televizyon yayınları alanında kamu hukuku ilke ve düzenlemelerine bağlı kalarak kamu yararı amacıyla işlemler yapan, genel idare esaslarına göre faaliyet gösteren, bu nedenle icra ettiği hizmet sürekli ve asli nitelikte olan bir kuruldur.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yasayla kendisine verilen kamu hizmeti niteliğindeki sürekli görev ve hizmetleri, maddenin dördüncü fıkrasına göre, daire başkanlıkları şeklinde örgütlenen ve uzmanlık esasına göre çalışan ana hizmet ve yardımcı hizmet birimlerince yerine getirir. Bu nedenle uzmanlar, Anayasa'nın 128. maddesinde sözü edilen genel idare esaslarına göre asli ve sürekli nitelik taşıyan kamu hizmetlerini yerine getiren personeldir.

Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki görevleri yürüten bütün personelin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin yasayla düzenlenmesi gerekir.

Üst Kurul uzmanlarının, uzmanlık alanları, nitelikleri, öğrenim dalları ve düzeyleri, seçilme usulleri, tabi olacakları sınavlar, yeterliliklerinin belirlenmesi ve atamanın nasıl yapılacağını içeren atama usullerinin yasayla düzenlenmesi gerekirken, buna ilişkin düzenlemenin Üst Kurul'un çıkartacağı yönetmeliğe bırakılması Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, 15. maddenin son fıkrasında yer alan "...ve atama usulleri..." ibaresi Radyo ve Televizyon Üst Kurul uzmanları yönünden Anayasa'ya aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

İptal konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 128. maddesine aykırı görülerek iptal edilmiş olduğundan, ayrıca Anayasa'nın 7. maddesi yönünden incelenmesine gerek duyulmamış, 8. ve 123. maddelerle de ilgisi görülmemiştir.

VI - SONUÇ

13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 15.5.2002 günlü, 4756 sayılı Yasa'nın 9. maddesiyle değiştirilen 15. maddesinin son fıkrasında yer alan "...ve atama usulleri ..." ibaresinin, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Uzmanlığı yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 12.6.2008 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- 13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un, 15.5.2002 günlü, 4756 sayılı Kanunla değişik iptal istemine konu 15. maddesinin son fıkrasında, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) çalışma usul ve esasları ile teşkilatının ve **"atama usulleri"**nin, bu kanuna uygun olarak Üst Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği hüküm altına alınmaktadır. Danıştay 5. Dairesi'nin itiraz başvurusuna konu olayda da, anılan Kanunu'nun 15. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen "...uzman..." kadrosuna ilişkin olarak Kanunda somut bir belirleme yapılmadığı ve çerçevenin çizilmediği, dolayısıyla salt Üst Kurul'un takdirine bırakılma şeklindeki itiraza konu kuralın Anayasa'ya aykırı düştüğü ileri sürülmektedir.

Hemen işaret etmek gerekir ki, anılan düzenlemenin, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrası ile uyumlu olmadığını söyleyebilmek mümkün değildir. Gerçekten, anılan Anayasal hüküm, kamuda nitelikli ve özellikli kimi görev ve hizmetlerin mutlaka memurlar ve diğer kamu görevlileri marifetiyle gördürülmesinin zorunlu olduğu anlamında yorumlanmamalıdır. Dava konusu kuralla ilgili olarak sorulması gereken ilk soru, RTÜK'nun istihdam edeceği "uzman" kadrolarındaki kişilerin yapacağı işin, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli bir görev mahiyetinde sayılıp sayılmayacağıdır.

3984 sayılı Kanun'un 5. ve 12. maddelerine göre RTÜK, idari ve mali özerkliğe sahip bir kurum olarak düzenlenmiş olup; öğretilerdeki nitelemeye göre bir "bağımsız idari otorite" (5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun nitelendirmesiyle -EK III sayılı Cetvel Düzenleyici ve Denetleyici Kurum) statüsündedir. Ülkenin radyo ve televizyon yayın-iletişim sistemi üzerinde en yetkili kurum olması dolayısıyla, ifa ettiği hizmetin bir yönü itibarıyla kamusal bir işlev olarak değerlendirilmesi gereklidir. Ancak, 5018 sayılı Kanun'un 2. ve 3984 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinin düzenlemesinden de açıkça anlaşılacağı üzere, RTÜK'ü tam anlamıyla klâsik bir kamu kurumu olarak nitelemeye ve yaptığı hizmeti Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu bir kamu hizmeti mahiyetinde görmeye ve bunun sonucu olarak da kurumdaki asli ve sürekli görevlerin sadece memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi ve bunlara özgü personel rejiminin mutlaka RTÜK'de istihdam edilecek personele (bu arada uzman kadrosunda görev yapacaklara da) tatbiki gerektiği şeklindeki görüşü benimsemeye imkân yoktur. Kurumun bu "özel" statüsü gereği, RTÜK'de ifa edilen hizmetin tümünün memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesine gerek olmayıp; teknik ve ihtisası gerektiren, nitelikli ve kariyer yapmış eleman istihdamını zorunlu kılan bazı hizmetlerin, iptali istenen kuralda olduğu gibi, diğer istihdam şekilleriyle gördürülmesinde Anayasal bir engel bulunmamaktadır.

Konuya açıklık getirecek diğer bir tespit, Anayasa'nın 133. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemedir. Anılan düzenlemeye göre, radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulan RTÜK'nun kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin nitelikleri, seçim usulleri ve görev süreleri kanunla düzenlenecektir. Görüldüğü üzere, anılan Anayasal kuralda sadece RTÜK üyeleri bakımından kimi düzenlemeler yapılmış; ancak bu kurumun "düzenleyici ve denetleyici kurum" oluşu gözetilerek, üyeler dışındaki personeli yönünden, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrasına benzer bir hüküm öngörülmemiştir. Böylelikle, RTÜK'ün belirtilen organik yapısı gözetilerek, bu Kurumda çalışacak personel yönünden memurlar ve diğer kamu görevlileri bakımından getirilen ölçütlere yer verilmemiştir. Bunun doğal sonucu olarak da, RTÜK'ün bu konumu gözetilerek, personel istihdamı yönünden yasa koyucunun takdir yetkisini düzenleyici

tasarrufa bırakması doğaldır ve bu yönü itibariyle de ortaya Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

2- Öte yandan, Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin kararlarından da aynı sonucu çıkarmak mümkündür. Anayasa Mahkemesi bir kararında "...Anayasanın 125. maddesinin dördüncü fıkrasında geçen 'yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesi' hükmündeki '**esaslar**' sözcüğü ile 128. maddesinin birinci fıkrasında geçen 'genel idare esasları' deyimini, kamu görevinin anayasal dayanağıdır... Önemi ve değeri nedeniyle Devletin başlıca görevleri '**genel idare esasları**'na göre yürütülmektedir. '**Genel idare esasları**'na göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde kadro esastır. Bu hizmetlerin yapısal ve işlevsel özellikleri, onu diğer hizmetlerden ayırır. Bu görevlerde bulunan kimseler, yasaların güvencesi altındadır. Anayasanın 128. maddesinde genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerine ilişkin asli ve sürekli görevlerin ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri tarafından yerine getirileceği belirtilmiştir. **Bu görevlerin kadroya bağlanması dışında, merkezi idare ile statüer bir ilişki içinde olması ve kamu gücünün kullanılması biçiminde özellikleri görülmektedir...**" (Any. Mah.nin 9.2.1993 tarih ve E.1992/44, K.1993/7 sayılı kararı; AMKD., Sayı 29, S.273-275) şeklinde konuya açıklık getirmiştir.

Yine Anayasa Mahkemesi, 3182 sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 23.5.1987 tarih ve 3332 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinin iptali istemiyle açılan davaya ilişkin kararında, Devlet Yatırım Bankası'nda çalışanların statü ve özlük hakları konusunda Bakanlar Kurulu'nun yetkili kılınmasına ilişkin kuralla ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapmıştır: "...İddianın yerinde olup olmadığına karar verebilmek için sözkonusu banka personelinin niteliğini belirlemek gerekir. Bilindiği gibi **kamu bankaları** tıpkı bankacılık sektöründe faaliyet gösteren özel sektör bankaları gibi kredi ve mevduat işlemlerine dönük faaliyette bulunmakta ve özel sektör bankaları ile yoğun bir rekabet içinde çalışmaktadır. Adı geçen sektörde özel işletmecilik esasları hakimdir. **Bu nedenle banka personelinin hizmetini 'genel idare esaslarına göre' yürütülen 'kamu hizmetleri'nden saymaya imkân yoktur.** Dolayısıyla adı geçen banka personelinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek ilkeler çerçevesinde düzenlenmesinde Anayasanın 128. maddesine herhangi bir aykırılık yoktur..." (Any. Mah.nin 21.1.1988 tarih ve E.1987/11, M.1988/2 sayılı kararı; AMKD, Sayı 24, S.30)

RTÜK'da yukarıda işaret edilen Anayasa Mahkemesi kararları ışığında, kamu (TRT) ve özel teşebbüsçe işletilen tüm radyo ve televizyon faaliyetleri üzerinde düzenleyici ve denetleyici işleve sahip, asıl işgal olanı "görsel ve işitsel medya" olan bir kurum olarak, Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrasındaki "genel idare esaslarına göre kamu hizmetlerini yürütmekle yükümlü bir Devlet kuruluşu" şeklinde nitelendirilemez. Dolayısıyla, dava konusu kuralla öngörülen düzenlemenin Anayasa'ya aykırı bir yönü yoktur.

Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kuralın iptalini gerektirir hukuki bir nedenin bulunmadığı ve bu nedenle iptal isteminin reddi gerektiği kanısına vardığımdan; sayın çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılamadım.

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

— • —

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2004/92

Karar Sayısı : 2008/119

Karar Günü : 12.6.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ali TOPUZ, Mustafa ÖZYURT ve 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184. maddesinin beşinci fıkrası ile 344. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin, Anayasa'nın 2., 11., 36., 56., 87. ve 90. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1 - Şekil Açısından İnceleme

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 87. maddesinde öngörülen karar yeter sayısına uyulmadan, 5237 sayılı Yasa'nın 184. maddesinin beşinci fıkrasıyla hukuken ve fiilen af sonucunu doğurmaya elverişli bir düzenleme yapıldığı, ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 148. maddesinde yasaların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukta yapılıp yapılmadığı hususu ile sınırlı tutulmuş, 3.10.2001 gün ve 4709 sayılı Yasa ile değişik 87. maddesinde de "... Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına..." karar verilebileceği belirtilmiştir.

Af, önceden ve belli bir zamana kadar işlenmiş olan, suç teşkil eden fiiller için ceza vermek hakkını ortadan kaldıran, verilmiş olan cezaların kısmen veya tamamen infazını önleyen, bazen de kamu davasını düşüren veya mahkumiyeti bütün sonuçlarıyla birlikte yok sayan yetkili mercilerce yapılmış hukuki tasarruflardır.

5237 sayılı Yasa'nın 184. maddesinin (5) numaralı fıkrasında, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yapılan veya yaptırılan binayı imar planına veya ruhsatına uygun hale getirenler hakkında, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmayacağı, açılmış olan kamu davasının düşeceği, mahkum olunan cezanın bütün sonuçları ile birlikte ortadan kalkacağı hüküm altına alınmıştır.

Affin, önceden ve belli zamana kadar işlenmiş suçları kapsamına alması yani geçmişe yönelik olması niteliği vardır. Bu niteliğini taşıyamaması nedeniyle İptali istenilen düzenleme "af" değildir ve Anayasa'nın 87. maddesinde öngörülen karar sayısı ile alınması gerekmemektedir.

2 - Esastan İnceleme

A - 184. Maddenin (5) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kimi nedenlerle kişilere savunma hakkı tanınmadan açılmış olan kamu davalarının ortadan kaldırılmasının hak arama özgürlüğünü kısıtlayacağı, bu özgürlüğün korunmasının hukuk devletinin temel unsuru olduğu ileri sürülerek iptali istenilen düzenlemenin Anayasa'nın 2., 11. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 36. maddesinde, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu hükme bağlanmıştır. Adil yargılanma hakkı hukuk devleti olmanın gereklerinden biridir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184. maddesinin birinci fıkrasında, yapı ruhsatiyesi alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapmak veya yaptırmak; ikinci fıkrasında da, yapı ruhsatiyesi olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su ve telefon bağlantısı yapılmasına izin verilmesi suç olarak tanımlanmıştır. 184. maddenin iptali istenilen beşinci fıkrasında ise, birinci ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçları işleyenler hakkında , ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yapılan veya yaptırılan binanın imar planına ve ruhsatına uygun hale getirilmesi halinde kamu davası açılmayacağı, açılmış kamu davasının düşeceği ve mahkum olunan cezanın bütün sonuçlarıyla ortadan kalkacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümden yararlanılabilmesi için, hakkında takibat yapılmakta olan veya hakkında dava açılan yada ceza alan kişinin; ruhsatsız bina yapmış veya yapıyor ise ruhsat almak ya da ruhsata aykırı davranmış ise ruhsatına uygun hale getirmesi gerekmektedir. Ruhsat alacak ya da ruhsatına uygun hale getirecek kişi, ya hakkında takibat yapılan ya da hakkında kamu davası açılmış olan veya yargılanıp hüküm almış olan kişi ya da kişilerdir. Hükümlü olanlar daha önce yargılandıkları ve yargılama aşamasında yasal haklarını kullanma olanakları bulunduğundan, bunlar açısından, Anayasa'nın 36. maddesine aykırılık söz konusu değildir.

184. maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yazılı suçları işlemedikleri için bu suçların zanlısı ya da sanığı olmaması gerekenler hakkında kimi nedenlerle yanlışlıkla takibat başlatılmış veya kamu davası açılmış ise savunmalarını bu doğrultuda yapmaları ve kanıtlarını haklarında takibat yapan yetkiliye ya da dava açılmış ise mahkemeye sunma olanakları vardır. Aynı maddenin beşinci fıkrasından yararlanmak isteyenlerin ruhsat almamış iseler almaları ya da ruhsata aykırı davranmışlarsa uygun hale getirmeleri ve bu hususları kanıtlayacak belgeleri yetkililere ibraz etmeleri gerektiğinden, bu durumda olanlar açısından da hak arama özürlüğü'nün kısıtlanması söz konusu değildir

Yasa koyucu, Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla ve cezalandırmadaki amacı gözeterek, suç ve cezayı belirleyebilir ya da daha önce suç olarak kabul edilen bir eylemi suç olmaktan çıkarabilir, gerekirse cezalandırmaktan da vazgeçebilir. İşledikleri suç nedeniyle kişilerin cezalandırılması kural olmakla birlikte, bazı koşulların gerçekleşmesi halinde, kişi hakkında ceza davasının açılmasından, açılmış olan davanın devamından ve sonuçta ceza verilmesinden yada mahkum olunan cezanın infazından vazgeçilmesi suç ve ceza siyasetinin bir gereğidir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural, Anayasa'nın 2., 11. ve 36. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Bu görüşe Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM ve Şevket APALAK katılmamışlardır.

B - 344. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasının (B) Bendinin İncelenmesi

5237 sayılı Yasa'nın yürürlükle ilgili 344. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "Çevrenin kasten kirletilmesi" başlıklı 181 inci maddesinin birinci fıkrası ile "Çevrenin taksirle kirletilmesi" başlıklı 182 nci maddesinin birinci fıkrası hükümlerinin Yasa'nın yayımı tarihinden itibaren iki yıl sonra, yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

5237 sayılı Yasa 12 Ekim 2004 günlü 25611 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve yayımlandığı tarihten itibaren iki yıl geçmiş olup, iptali istenilen hükümden yer alan 181. ve 182. maddenin birinci fıkrası hükümleri 12.10.2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

İptali istenilen 344. maddenin (b) bendinin konusu kalmadığından bu bende ilişkin istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiştir.

VI - SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun;

1- 184. maddesinin (5) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 344. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin, maddede belirtilen iki yıllık yürürlüğe girme süresinin geçmesi nedeniyle konusu kalmadığından, bu bende ilişkin istem hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE, 12.6.2008 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2003/94

Karar Sayısı : 2008/123

Karar Günü : 19.6.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Hamur Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 3038 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 81. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren..." ibaresinin, Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Meraya el atma suçundan sanıklar hakkında açılan kamu davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 18.11.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Kuralın Anlam ve Kapsamı

İtiraz konusu ibareyi içeren 1.3.1926 günlü 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 12. maddesi uyarınca yürürlükten kalkmıştır.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesi, tekerrür kurumunu yeniden düzenlemiştir. 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 9. maddeleri uyarınca, sanıklara yüklenen meraya el atma suçunda tekerrür hükümlerinin uygulanmasında infaz şartının aranması nedeniyle sanık lehine olan 765 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı sonucuna varılmıştır.

Tekerrür, bir suçtan dolayı kesin surette mahkûm olduktan sonra yeniden suç işleyen kimsenin kişisel durumunu ifade eder. Bu durumdaki kimseye "mükerrir" denir.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 81. maddesinde "*Bir kimse beş seneden ziyade müddetle bir mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde başka bir suç daha işlerse yeni suça verilecek ceza altıda bire kadar artırılır.*" denilerek sonradan işlenen suça verilecek cezanın tekerrür nedeniyle artırılabilmesi için, tekerrüre esas olan suçun cezasının çekilmesi ya da cezanın düşmesi gerektiği belirtilmektedir. Buna göre bir kimsenin mükerrir sayılabilmesi için; önceden tekerrüre esas olabilecek bir ceza mahkûmiyetinin bulunması, bu mahkûmiyete ilişkin cezanın çekilmiş ya da düşmüş olması, cezanın çekilmesi ya da düşmesinden sonra yasada belirtilen süreler içinde başka bir suçun işlenmesi koşullarının gerçekleşmesi gerekmektedir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, sonradan işlenen suça verilecek cezanın tekerrür nedeniyle artırılabilmesi için tekerrüre esas olan suçun cezasının çekilmesi ya da cezanın düşmesi koşulunun öngörüldüğü, bu durumun ise tekerrüre esas olan cezasını çeken ya da cezası düşen sanıklarla cezasını çekmeyen ya da cezası düşmeyen sanıklar arasında eşitsizlik yarattığı savıyla itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir. Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen yasa önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, suçlara verilecek cezaların artırım ve indirim nedenleri ile oranlarının belirlenmesi ceza siyaseti gereği yasa koyucunun takdirindedir.

Türk Ceza Kanunu'nun 81. maddesinde suç işledikten sonra bu suçun cezasını çeken ya da cezası düşen sanığın belirli süreler içinde yeniden suç işlemesi halinde, önceki cezadan korkmadığı ve uslanmadığı, suç işlemekte ısrarlı olduğu düşüncesiyle daha sonra işlenen suç için verilen cezanın artırılması öngörülmektedir. Yasa koyucu, cezanın caydırıcılığı ve ıslah ediciliği özelliğine rağmen, cezasını çeken ya da cezası düşen sanıkların yeniden suç işlemeleri halinde, sonradan işledikleri suça verilecek cezanın artırılmasını kabul ederek bu kişilerin durumlarını farklı değerlendirmiştir. Bu sebeple, önceki cezasını çeken ya da cezası düşenler ile cezasını çekmeyen ya da cezası düşmeyen sanıklar aynı hukuksal durumda

olmadıklarından, bu kişilerin daha sonra işledikleri suç nedeniyle alacakları cezaların farklı kurallara bağlı kılınması eşitlik ilkesine aykırı değildir.

Bu nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI - SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 11.6.1936 günlü, 3038 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 81. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 19.6.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 5 Kasım 2008 – 27045]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2002/45

Karar Sayısı : 2008/109

Karar Günü : 29.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 9. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na 7.2.1969 günlü, 1101 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle eklenen Ek 11. maddenin Anayasa'nın 10. ve 60. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Çalışmakta olduğu şirketin 5434 sayılı Yasa kapsamına giren işyerine dönüşmesi nedeniyle emekli aylığının kesilmesine dair Emekli Sandığı işleminin iptali istemiyle açılan davada, Anayasa'ya aykırılık savını ciddi bulan Mahkeme, itiraz konusu kuralın iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, ve Enis TUNGA'nın katılımlarıyla 14.3.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural konusu üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Emeklinin emekli aylığının kesilmesine dair dava konusu işlem, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na 1101 sayılı Yasa ile eklenen Ek 11. maddenin birinci fıkrasına göre yapılmıştır. Ek 11. maddenin ikinci fıkrası emekli aylığının kesilmesi usulüne, üçüncü fıkrası ise istisnalara ilişkin düzenlemeler içermektedir. Buna göre ikinci ve üçüncü fıkralar, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin davada uygulayacağı kurallar olmadığından, bunlara ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın kapsamında belirtilenler dışında Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak çalışan emeklilerin emekli aylıklarının kesileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığı, 5434 sayılı Yasa'ya göre emekli olanların Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi işyerlerinde çalışmaları ile 5434 sayılı Yasa'ya tabi işyerlerinde çalışmalarında, emekli aylıklarının kesilmesi açısından çalıştıkları işyerlerinin niteliklerine göre farklı düzenlemelere yer verilmediği, bunun da Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine, sosyal güvenlik hakkının kısıtlanması sonucunu doğurması nedeniyle de Anayasa'nın 60. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, 5434 sayılı Yasa'ya tabi daire, kurum ve ortaklıklar ile bunların Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işyerlerinde emekliliğe tabi olmayan ücretli, geçici kadrolu veya yevmiyeli hizmetlere tayin edilen emeklilerin, buralarda çalıştıkları sürece emekli aylıklarının kesileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 60. maddesinde "*Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir*" denilmektedir. Buna göre Devlet, bireylere gelecekte karşılaşılabilecekleri sosyal riskler karşısında yoksulluğa düşmemeleri için asgarî ölçüde bir yaşam düzeyi sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, sosyal sigorta kuruluşlarınca, kendi kuralları çerçevesinde gerçekleştirilir ve yerine getirilir.

Sosyal güvenlik, her şeyden önce, herhangi bir nedenle kısmen ya da tamamen çalışamayanlara ve bu nedenle gelir kaybına uğrayarak muhtaç duruma düşenlere, insan onuruna yaraşır asgarî bir hayat sürmeleri için gerekli olan gelirin sağlanmasını öngörür. Sosyal güvenlik, ekonomik yönden güçsüzleri, insanca yaşamak için yeterli geliri olmayanları koruyup kollar.

Emekli aylığının amacı da, yaşlılık döneminde çalışamama dolayısıyla gelirden yoksun kalmaya yönelik tehlikenin ortadan kaldırılmasıdır. Böylece kişilere, yaşlılık nedeniyle çalışamaz duruma geldiklerinde yaşamlarını sürdürebilecekleri bir geliri sağlama güvencesi verilmektedir.

İtiraz konusu kural, emekli aylığı almakta olan kişinin kendi isteği ile kuralda belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlaması durumunda emekli aylığının kesilmesine ilişkindir. Böylece itiraz konusu kuralla, kişinin sosyal güvenlik hakkı ortadan kaldırılmamakta ve emeklilik statüsüne zarar verilmemektedir. Kural, sadece belirtilen yerlerde çalışıldığı ve karşılığında gelir elde edildiği sürece emekli aylığının kesilmesini öngörmektedir. Bu

durumda da sosyal güvenliğin sosyal riskler karşısında asgari yaşam düzeyinin sağlanması amacı ortadan kalkmamaktadır. Kaldı ki kişi, belirtilen kurumlarda çalışarak daha iyi bir yaşam elde etme düşüncesiyle sosyal güvenlik sisteminin sağladığı emekli aylığından kendi isteği ile vazgeçmektedir. İşyerinin daha sonra Emekli Sandığı kapsamına tabi hale gelmesinin de bu ilkeyi değiştirmeyeceği açıktır.

Öte yandan, istihdam politikasının bir gereği olarak emekli aylığı almakta iken kendi isteği ile belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlayanların emekli aylıklarının kesilmesinin öngörülmesi yasa koyucunun takdir alanı içerisindedir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 60. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

5434 sayılı Yasa'ya tabi daire, kurum ve ortaklıklar ile bunların Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işyerlerinde emekliliğe tabi olmayan ücretli, geçici kadrolu veya yevmiyeli hizmetlere tayin edilen emekliler ile bunların dışında kalan işyerlerinde çalışan emeklilerin aynı durumda olmamaları nedeniyle bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamışlardır.

VI - SONUÇ

8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na 7.2.1969 günlü, 1101 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle eklenen Ek 11. maddenin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Mehmet ERTEN'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 29.5.2008 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 6 Kasım 2008 – 27046]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2004/9

Karar Sayısı : 2008/112

Karar Günü : 29.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Çorum İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun;

1 - 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa ile değiştirilen 25. maddesinin ikinci fıkrasının,

2 - 14.4.1982 günlü, 2654 sayılı Yasa ile eklenen Ek Geçici 13. maddesinin,

3 - 14.3.1985 günlü, 3165 sayılı Yasa ile eklenen Ek Geçici 16. ve Ek Geçici 17. maddelerinin,

Anayasa'nın 2., 5., 10., 11. ve 60. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Davacı Bağ-Kur sigortalısının, Bağ-Kur sigortalılığının başlangıç tarihinin vergi kaydının başlangıç tarihi olan 1.12.1980 tarihi olarak tespitine karar verilmesi istemiyle açtığı davada, itiraz konusu kuralların Anayasaya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılmalarıyla 4.3.2004 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle, itiraz konusu Ek Geçici Madde 17'nin davada uygulanacak kural niteliğinde olup olmadığı sorunu ele alınmıştır.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları, bakılmakta olan davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kurallardır.

1479 sayılı Yasa'ya 14.3.1985 günlü 3165 sayılı Yasayla eklenen Ek Geçici 17. maddenin birinci fıkrasında "20.04.1982 tarihinden önce her ne suretle olursa olsun Kuruma kayıt ve tescili yapılan ve talep tarihinde sigortalılık niteliğini taşıyanlar, 01.10.1972 ile 20.04.1982 tarihleri arasında, Kuruma veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı buldukları süreler dışında vergi dairelerine kayıtlı olarak kendi nam ve hesaplarına bağımsız çalıştıkları sürelerinin tamamını belgelemek şartıyla borçlanabilirler. Sigortalının ölümü halinde bu haktan, hak sahipleri de faydalanabilir." denilmiştir.

Buna göre, 20.4.1982 tarihinden önce her ne suretle olursa olsun Kuruma kayıt ve tescili yapılan ve talep tarihinde sigortalılık niteliği taşıyanlar Yasa kapsamına alınmıştır. Dava konusu olayda, davacının 20.4.1982 tarihinden önce Bağ-Kur'a hiçbir şekilde kayıt ve tescilin yapılmadığı çekişme konusu değildir. Böylece, davacının durumunun, iptali istenilen 1479 sayılı Yasanın Ek Geçici 17. maddesinin kapsamına girmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, 1479 sayılı Yasanın Ek Geçici 17. maddesinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddeye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, itiraz başvurusunun diğer kısımları hakkında ise dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - İtiraz Konusu Kuralların Anlam ve Kapsamı

1479 sayılı Yasanın 25. maddesinin ilk iki fıkrasında Bağ-Kur sigortalılığının başlangıcı ile sigortalıların hak ve yükümlülüklerinin başlangıcı konuları düzenlenmiştir. Maddenin geri kalan kısımlarında ise sigortalılığın sona ermesi ile ilgili düzenlemeler yer almıştır. Yasanın

25. maddesinin birinci fıkrası ile itiraz konusu ikinci fıkrasında, “Bu Kanunun 24 üncü maddesine göre sigortalı sayılanlardan gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları, mükellefiyetin başlangıç tarihinden, gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları ise Esnaf ve Sanatkarlar Sicili ile birlikte kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıtlı olmak şartıyla talep tarihinden başlatılır. Bu suretle sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri sigortalı sayıldıkları tarihte başlar.” denilmektedir.

Bağ-Kur Kanunu, vergi mükellefiyetinin başlangıç tarihini aynı zamanda Bağ-Kur sigortalılığının sağladığı haklar ve getirdiği yükümlülüklerin de başlangıç tarihi olarak düzenlemiştir. Bağ-Kur Kanunu’nun 25. maddesi, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başlangıç tarihi bakımından genel düzenleme niteliğindedir. 1479 sayılı Yasanın itiraz konusu ek geçici 13. maddesinde ise konuyla ilgili özel bir düzenleme yapılmıştır. Yasa’nın ek geçici 13. maddesinin 1. fıkrasında; “1479 sayılı Kanun ve aynı Kanunda değişiklik yapan kanunlara göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olanların her türlü hak ve mükellefiyetleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlar.” denilmiştir. Bu düzenlemenin kapsamına girenlerin sigortalılık hak ve yükümlülükleri, ek geçici 13. maddenin yürürlüğe girdiği tarih olan 20.4.1982’den itibaren başlatılmıştır.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu’nun 24. maddesinde Bağ-Kur Kanunu kapsamında sigortalı sayılmanın koşulları düzenlenmiştir. Buna göre, sigortalı sayılmanın temel koşulu kişinin kendi ad ve hesabına bağımsız çalışmasının olmasıdır. Bu koşul, Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren varlığını sürdürmüştür. Bunun yanında sigortalı sayılmanın diğer bir kısım koşulları ve sigortalılığa karine oluşturan olgular zaman içerisinde farklı şekillerde düzenlenmiştir.

1479 sayılı Kanunun 24. maddesinin ilk şeklinde, bağımsız çalışma olgusunun gerçekleşmesinin yanında, sigortalılığın oluşumu için, ayrıca, kanunla kurulan meslek kuruluşlarına kayıtlı olma koşulu da aranmıştır. Bu kuruluşlara kayıt tarihi ise, sigortalılığın başlangıcı yönünden, yasal karine kabul edilmiştir.

4.5.1979 tarihinde yürürlüğe giren 2229 sayılı Yasayla, Bağ-Kur’lu olabilme yönünden, 24. maddenin öngördüğü, meslek kuruluşlarına kayıtlı olma koşulu kaldırılmış, sadece yasanın temel ilkesi olan kendi ad ve hesabına çalışma koşulunun gerçekleşmesi durumunda sigortalılığın oluşacağı kabul edilmiştir. Buna karşın, 20.4.1982 tarihinde yürürlüğe giren 2654 sayılı Yasayla, bağımsız çalışanların sigortalı olabilmeleri yönünden vergi yükümlülüğü öngörülmüş, vergiden muaf olanların da kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıtlı olmaları durumunda sigortalı sayılacakları kabul edilmiştir. Yasanın 24. maddesi 14.3.1985 günlü, 3165 sayılı Yasayla tekrar değiştirilmiş ve “gelir vergisi mükellefi olanlar, Esnaf ve Sanatkar siciline kayıtlı bulunanlar veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun olarak kayıtlı olanlar, ... sigortalı sayılırlar” hükmü getirilmiştir.

1479 sayılı Yasa’nın 14.4.1982 günlü, 2654 sayılı Yasa ile eklenen ek geçici 13. maddesinin birinci fıkrasında “1479 sayılı Kanun ve aynı Kanunda değişiklik yapan kanunlara göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olanların her türlü hak ve mükellefiyetleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlar” denilmiştir.

Ek geçici 13. maddede ayrıca, Yasanın yürürlüğe girdiği 20.4.1982 tarihinden önceki dönemde vergi mükellefi olduğu halde Kuruma sigortalı olarak tescil edilmemiş olan kişiler için geçmiş sürelerle yönelik borçlanma imkanı getirilmiş ve bu borçlanma imkanının kullanılması için de Kanunun yürürlüğe girişinden itibaren Kuruma yazılı olarak yapılması öngörülen başvurular için bir yıllık başvuru süresi ve hesaplanacak prim tutarlarının ödenmesi için de iki yıllık ödeme süresi öngörülmüştür. Daha sonra, 3165 sayılı Yasayla 1479 sayılı yasaya eklenen ek geçici 16. maddenin yürürlüğe girdiği 22.3.1985 tarihinden itibaren geçmiş dönemlerin borçlanılabilmesi için sigortalılara ikinci kez, bir yıl içinde başvuru ve iki yıl içinde de prim tutarlarını ödeme olanağı tanınmıştır.

B - Anayasaya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, 20.4.1982 tarihinde yürürlüğe giren 2654 sayılı Yasa ile 1479 sayılı Yasaya eklenen ek geçici madde 13'e göre, zorunlu sigortalılık niteliği taşıdığı halde, 2654 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihe kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olanların her türlü hak ve mükellefiyetlerinin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlatıldığı, bu durumun kazanılmış haklara zarar verdiği, geriye dönük bir düzenleme yapıldığı, bu nedenlerle kuralın hukuk devleti ilkesi bağlamında Anayasanın 2. maddesine aykırı olduğu; İtiraz konusu yasa kuralı uyarınca, 20.4.1982 tarihinden sonra çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları tarihten itibaren, bu tarihten önce çalışmış olanların ise 20.4.1982 tarihinden itibaren hak ve yükümlülüklerine sahip oldukları, böylece Bağ-Kur sigortalılarının iki farklı kategoriye ayrıldığı, bu durumun kişiler arasında eşitsizlik yarattığı; Ayrıca, 20.4.1982 tarihinden önce örneğin bir gün çalışması bulunanlarla on yıl çalışması bulunanların aynı kefeye konulduğu, bu yönden de eşitlik ilkesine aykırılığın bulunduğu; 506 sayılı Yasada ve Emekli Sandığı Kanunu'nda geçmiş hizmetlerin tespitinin mümkün olmasına rağmen Bağ-Kur Yasasında böyle bir düzenlemeye yer verilmemiş olmasının da yine eşitlik ilkesini ihlal ettiği; İtiraz konusu kuralın Anayasanın 5. maddesine de aykırı olduğu zira bu madde gereğince Devletin sigortalıların haklarını korumak ve geliştirmek yükümlülüğü altında olduğu, oysa itiraz konusu kuralla tam aksinin yapıldığı ve kişilerin geçmişe yönelik haklarına ulaşmalarının engellendiği; İtiraz konusu kuralın ayrıca Anayasanın 11. maddesine de aykırı olduğu; Anayasanın 60. maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, Devletin bu hakkın kullanımını sağlayacak gerekli tedbirleri almakla ve teşkilatı kurmakla görevli olduğu, Sosyal Sigortalar Kurumunda ve Emekli Sandığı'nda, geçmiş çalışmalarını belgeleyen kişilerin bu çalışmalarının sigorta hak ve yükümlülüklerinde dikkate alındığı, buna karşılık Bağ-Kur mevzuatında bu yönde düzenleme yapılmadığı, Bağ-Kur sigortalılarının bir kenara itildiği ve sonuç itibarıyla Devletin bu yönden görevini eksik yaptığı ileri sürülmüştür.

1 - Ek geçici madde 13'ün ve ek geçici madde 16'nın incelenmesi

1479 sayılı Yasa'nın 20.4.1982 tarihinde yürürlüğe giren itiraz konusu ek geçici 13. maddesi, o güne kadar Bağ-Kur'a kaydını yaptırmayan ve sosyal güvenlik sistemi dışında kalan kimselerin, vergi kaydı, meslek kuruluşu kaydı vb. belgelere dayalı olarak Kurumca re'sen tescil edilmelerine ve böylece sosyal güvenlik sistemine dahil edilmelerine yol açmıştır. Bu şekilde sisteme dahil edilen vergi mükellefi kimselere ayrıca 20.4.1982 tarihinde yürürlüğe giren itiraz konusu ek geçici 13. maddede ve 22.3.1985 tarihinde yürürlüğe giren itiraz konusu ek geçici 16. maddede gösterilen süreler içinde başvuruları ve primlerini ödemeleri şartıyla geçmişe dönük borçlanma imkanı da getirilmiş ve böylece sözü edilen kişilerin sigortalılık başlangıçlarının vergi mükellefiyetlerinin başlangıcına kadar geri götürülmesine imkan tanınmıştır. Hukuk devletinde, belli bir hakkın kullanılabilmesi için belli sürelerin öngörülmesi kazanılmış hakların ihlali olarak değerlendirilemez.

Anayasanın 10. maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesi herkesin her yönden aynı kurallara tabi tutulması zorunluluğunu içermez. Önemli olan aynı hukuksal durumda bulunanların farklı muameleye tabi tutulmamasıdır. Bu açıdan bakıldığında, Bağ-Kur sigortalılarıyla SSK veya Emekli Sandığı sigortalıları arasında, bunlar aynı hukuksal statüde bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırması yapılamaz. Keza, yukarıda açıklandığı üzere, itiraz konusu kuralla, kişinin geçmiş çalışmaları tamamen yok sayılmayıp, o güne kadar kendisinin ya da Kurumun ihmali veya kusuru nedeniyle Bağ-Kur kapsamında sosyal güvenlik sistemine dahil edilmemiş kimseler sisteme katıldığı ve bunların geçmiş çalışmalarının da geçmişe dönük primlerin ödenmesi kaydıyla sigortalılık süresine eklenmesi öngörüldüğü için itiraz konusu kurullarla Bağ-kur sigortalılarının kendi aralarında da eşitsizliğe yol açıldığı yönündeki iddia isabetli görülmemiştir. Kaldı ki, yasal yükümlülüklerini yerine getiren sigortalılarla bunları yerine getirmeyenler aynı durumda olmadığından bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamayacağı da açıktır.

İtiraz konusu yasa kurallarıyla geçmişe dönük borçlanma imkanı getirilmiş, ancak bu hakkın kullanılması belli sürelerle bağlanmıştır. Böylece Bağ-Kur sigortalılarının geçmiş çalışmaları tümüyle yok sayılmamıştır. İtiraz konusu kurallarda geçmiş primlerin ödenmesi için belli hak düşürücü süreler öngörülmesi nedeniyle Devletin Anayasanın 60. maddesinde gösterilen görevlerini eksik yaptığı yönündeki iddialar da isabetli görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 1479 sayılı Yasanın itiraz konusu ek geçici 13. maddesi ile ek geçici 16. maddesi Anayasanın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralların Anayasanın 5. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2 - 25. maddenin ikinci fıkrasının incelenmesi

1479 sayılı Yasanın 25. maddesinin birinci fıkrasında “... gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları, mükellefiyetin başlangıç tarihinden ... itibaren başlatılır”; ikinci fıkrasında ise “Bu suretle sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri sigortalı sayıldıkları tarihte başlar” denilmektedir. Buna göre, yasa koyucu, Bağ-Kur sigortalılığı bağlamında, vergi mükellefiyetinin başlangıç tarihini aynı zamanda sigortalılığının da başlangıç tarihi olarak tespit etmiştir. Bağ-Kur sigortalılarının hak ve yükümlülüklerinin hangi tarihten itibaren veya hangi olaylara bağlı olarak başlatılacağı hususlarında Anayasada emredici bir kural bulunmadığına göre bu alanlarda yasa koyucunun takdir yetkisine sahip bulunduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 5., 10., 11. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI - SONUÇ

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun;

1 - 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa'nın 15. maddesiyle değiştirilen 25. maddesinin ikinci fıkrasının,

2 - 14.4.1982 günlü, 2654 sayılı Yasa'nın 13. maddesiyle eklenen Ek Geçici 13. maddesinin,

3 - 14.3.1985 günlü, 3165 sayılı Yasa'nın 24. maddesiyle eklenen Ek Geçici 16. maddesinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 29.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 6 Kasım 2008 – 27046]

— • —

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/138

Karar Sayısı : 2008/124

Karar Günü : 19.6.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 34. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 10., 11., 12., 36., 48., 90. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I - OLAY

Müteahhit firmanın, taahhüdünü ihale dökümanı ve sözleşme kurallarına uygun olarak yerine getirmediği gerekçesiyle idare tarafından sözleşmenin feshedilmesi üzerine, fesih nedeniyle uğradığı zararının giderilmesi ve teminatının irat kaydının önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı verilmesi istemiyle açtığı davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Tülay TUĞCU, Haşım KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 17.11.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 34. maddesinin son fıkrasının yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 17.11.2005 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, Mahkemenin ihtiyati tedbir koyma yetkisinin engellendiği, idare lehine hukukça geçerli bir sebep olmaksızın avantaj sağlandığı, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 10., 11., 12., 36., 48., 90. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi, yasaların Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelerle bağılı olmadığından, iptali istenilen kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 35. maddesi yönünden de incelenmiştir.

4734 sayılı Yasa'nın 34. maddesinin itiraz konusu son fıkrasında "*Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.*"; Madde'nin yasama belgelerindeki gerekçesinde de "*Teminat olarak kabul edilebilecek değerler ekonomik ve mali gelişmeler dikkate alınarak belirlenmiş ve maddede teminatların teslim ve iade şartları düzenlenmiştir. Ayrıca, teminatlar taahhüdün ihale dokümanında yer alan hükümlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak üzere alındığından, bu konuda bir sorun yaşandığında teminatların gelir kaydedilebilmesi için haczedilemeyeceği ve üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağı hüküm altına alınmıştır.*" denilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir

hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen yasa önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 33. maddesinde, "*İhalelerde, teklif edilen bedelin %3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır.*", 43. maddesinde, "*Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle %6 oranında kesin teminat alınır.*", 44. maddesinde de "*İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir.*" denilmektedir.

Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmektedir. Buna göre, mülkiyet hakkı sınırsız olmayıp, kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir bir haktır. Bu bağlamda, mülkiyet hakkı kapsamında bulunan alacak haklarının da kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir olduğu açıktır. Kamu hizmetlerinin düzenli olarak aksatılmadan yürütülmesindeki kamu yararı gözetilerek taahhüdün ihale dokümanında yer alan hükümlere uygun olarak yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla teminat alınmasında ve bu konuda bir sorun yaşanması olasılığına karşı da teminat üzerine haciz ve ihtiyati tedbir konulması yasaklanarak alacak haklarının sınırlandırılmasında Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, idarenin taraf olduğu sözleşmelerle diğerleri, aynı hukuksal özellikleri taşımadıklarından bunların aynı hukuksal konumda bulunmayan tarafları arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" başlıklı 36. maddesinde, herkesin meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak sav ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. İtiraz konusu kuralla kişilerin davacı veya davalı olarak, yargı mercileri önünde sahip oldukları anayasal haklar engellenmemiş, mahkemeler, açılmış olan davaları inceleyerek gerekli kararları vermekten alıkonulmamış, yargı yolu herhangi bir şekilde kapatılmamıştır.

Belirtilen nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2., 10., 35. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 11., 12., 48., 90. ve 125. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

VII - SONUÇ

4.1.2002 günlü, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 34. maddesinin son fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 19.6.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

[R.G. 6 Kasım 2008 – 27046]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/73

Karar Sayısı : 2008/59

Karar Günü : 21.2.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Danıştay Üçüncü Daire

İTİRAZIN KONUSU : 6.6.2002 günlü, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (I) sayılı listenin (A) ve (B) cetvellerinde yer alan mallara ilişkin özel tüketim vergisi tutarlarının yeniden belirlenmesi yolundaki 10.12.2003 günlü, 2003/6607 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi eki Kararın iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Danıştay Üçüncü Daire iptali için başvurmuştur.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A.Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla 11.7.2005 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Anlam ve Kapsam

6.6.2002 günlü, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu ile 1.8.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren özel tüketim vergisi, tek aşamalı dolaylı bir vergidir. Bu verginin kapsamına giren mallar, 4760 sayılı Yasa'ya ekli dört ayrı listede sıralanmıştır. Yasa'nın genel gerekçesinde, bu malların vergilendirilmesine ilişkin oldukça karmaşık hale

gelen mevcut yapının basitleştirilmesinin sağlanması ve öte yandan dolaylı vergiler alanında Avrupa Birliği müktesabatına uyum sağlanması, Yasa'nın hedefleri arasında gösterilmiştir.

Yasa'ya ekli (I) sayılı liste, (A) ve (B) cetveli olarak ikiye ayrılmış ve listede yer alan malların Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Numaraları, isimleri tek tek sıralanmış, karşılarında da kilogram, litre veya metreküp olarak belirtilen birimler itibarıyla özel tüketim vergisi tutarları gösterilmiştir. Buna göre bu mallar için özel tüketim vergisi "maktu" olarak belirlenmiştir. Daha sonra çıkarılan kimi yasalarla, 4760 sayılı Yasa'ya ekli (I) sayılı listede yer alan mallarda ve bunlara ilişkin özel tüketim vergisi tutarlarında değişiklikler yapılmıştır.

Yasa'nın "*Oran veya tutar*" başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında, "*Özel tüketim vergisi, bu Kanuna ekli listelerde yazılı malların karşılarında gösterilen tutar ve/veya oranlarda alınır*" ve ikinci fıkrasında ise, "*Bakanlar Kurulu, topluca veya ayrı ayrı olmak üzere;*" denildikten sonra itiraz konusu (a) bendinde, "*(I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının yarısına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye,*

...
Yetkilidir" denilmiştir.

Buna göre Bakanlar Kurulu, topluca veya ayrı ayrı olmak üzere; Yasa'ya ekli (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının yarısına kadar artırabilecek, sıfıra kadar indirebilecek, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit edebilecektir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrasında, vergi oranlarını yasada öngörülen yukarı ve aşağı sınırlar içinde değiştirme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilebileceğinin belirtildiği, bunun, Bakanlar Kurulu'na vergi miktarlarını da değiştirme yetkisinin verilebileceği anlamını taşımadığı, bu nedenle itiraz konusu kural ile Bakanlar Kurulu'na verilen vergi tutarlarını değiştirme yetkisinin, Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrasına aykırı olduğu, öte yandan, maktu vergi tutarını sıfıra kadar indirme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilmesinin, verginin Bakanlar Kurulu'nca kaldırılması sonucunu doğurduğu, yasakoyucunun özel tüketim vergisi kapsamına aldığı bir mal için öngörülen maktu vergi tutarını sıfıra kadar indirme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na bırakılmasının, o malın vergisiz teslimi anlamına geldiği, özel tüketim vergisinin yansıtılabilir olması nedeniyle, maktu vergi tutarı Bakanlar Kurulu'nca sıfır olarak belirlenen malların hem mükellefleri hem de tüketicileri lehine vergi adaletinin bozulacağı, vergi tutarının sıfır olarak belirlenmesinin ayrıca 4760 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin üçüncü fıkrasında yasakoyucunun gözettiği amaca da aykırı olduğu, bu nedenlerle itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiş ve diğer fıkralarında da bu yükümlülüğün ilkeleri gösterilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, "*Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.*" denilerek verginin kanuniliği ilkesi benimsenmiştir. Verginin kanuniliği ilkesi, takdire dayalı keyfi uygulamaları önleyecek sınırlamaların yasada yer almasını gerektirmekte ve vergi yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerin konulması, değiştirilmesi veya kaldırılmasının yasa ile yapılmasını zorunlu

kılmaktadır. Buna göre vergide, yükümlü, matrah, oran, tarh, tahakkuk, tahsil, uygulanacak yaptırımlar ve zamanaşımı gibi konuların yasayla düzenlenmesi zorunludur.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında ise, "*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir*" denilmektedir. Bakanlar Kurulu'na ancak vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde değişiklik yapabilme yetkisi verilebilecektir. Bakanlar Kurulu'na yetki verilirken bu yetkinin kullanılabilmesi alt ve üst sınırların da yasada belirtilmesi gerekmektedir.

İtiraz konusu kuralda, Bakanlar Kurulu'na, 4760 sayılı Yasa'ya ekli (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının yarısına kadar artırma, sifıra kadar indirme, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etme yetkisi verilmiştir.

Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde Bakanlar Kurulu'na verilebileceği belirtilen değişiklik yapma yetkisi, maktu vergi tutarlarını da kapsamaktadır.

4760 sayılı Yasa'ya ekli (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, yasayla belirlenen alt ve üst sınırlar içerisinde değiştirme ve bu sınırlar içinde kalmak kaydıyla, mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilmesine ilişkin itiraz konusu kuralda, Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrasına aykırılık yoktur.

Öte yandan, vergi oran ya da tutarlarının, yasanın belirttiği alt ve üst sınırlar içinde Bakanlar Kurulu'nca değiştirilebilmesi, mevcut ekonomik koşulların özelliklerine göre önemli sosyo-ekonomik amaçlara ulaşabilmek için gereklidir. Bir vergi tutarının Bakanlar Kurulu'nca sifıra kadar indirilmesi hiçbir zaman o verginin kaldırılması anlamına gelmez. Bu durumda vergi bir kurum olarak devam etmekte olup Bakanlar Kurulu, ekonomik koşullara göre dilediği zaman bu tutarı yasa ile belirlenen sınırlar içinde kalarak arttırabileceğinden, vergi tutarının Bakanlar Kurulu'nca sifıra kadar indirilmesinin verginin kaldırılması anlamını taşıdığı ve bunun verginin yasallığı ilkesine aykırılık oluşturduğu yönündeki sav da yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 2. ve 73. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, A.Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

VI - SONUÇ

6.6.2002 günlü, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 21.2.2008 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 7 Kasım 2008 – 27047]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2005/10

Karar Sayısı : 2008/63

Karar Günü : 21.2.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Haluk KOÇ, İzzet ÇETİN ile birlikte 123 Milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 24.11.2004 günlü, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un;

A- 3. maddesinin;

1- İkinci fıkrasının son tümcesinin,

2- Son fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan "...veya hasta sevk oranlarının yüksek olması..." ibaresinin,

B- 5. maddesinin ikinci fıkrasının "*Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir*" biçimindeki üçüncü tümcesinin,

C- 8. maddesinin ikinci fıkrasının "*...ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler...*" bölümünün, Anayasa'nın 2., 5., 7., 8., 11., 13., 17., 56., 73., 90. ve 128. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

I - İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

28.1.2005 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"III. GEREKÇE

1) 24.11.2004 Tarih ve 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 3 üncü Maddesinin İkinci Fıkrasının Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

5258 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, sözleşmeli olarak çalışan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının kurumlarında aylıksız veya ücretsiz izinli sayılacakları ve bunların kadroları ile ilişkilerinin devam edeceği hükme bağlanmıştır. Bu fıkradaki "kurumlarından aylıksız veya ücretsiz izinli sayılırlar" ve "kadroları ile ilişkileri devam eder" ifadeleri, bunların kadrolu sözleşmeli personel olduğunu göstermektedir. Çünkü yapılan düzenlemeye göre, bu personel, talepleri halinde eski görevlerine atanırlar ve sözleşmeli statüde geçen süreleri kazanılmış hak derece ve kademelerinde veya kıdemlerinde değerlendirilir. Sözleşmeli personel statüsünde çalışmakta iken aile hekimi ve aile sağlığı elemanı statüsüne geçenlerden önceki sözleşmeli personel statüsüne dönmek isteyenler, eski kurumlarındaki boş pozisyonlara öncelikle atanırlar ve bu madde kapsamındaki çalışmalarını hizmet sürelerinde dikkate alınır.

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki bu düzenleme, sözleşmeli olarak çalıştırılacak aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının Anayasada tanımı yapılan memur ve diğer kamu görevlisi tanımına uygun kamu görevlileri olduğunu göstermektedir.

Ancak, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'da aile hekimi ve aile sağlığı elemanı olarak sözleşmeli personel statüsünde çalıştırılacak olanlar bunlardan ibaret değildir. Bu Kanun'un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenen son

cümlesinde, “İhtiyaç duyulması halinde, Türkiye’de mesleğini icra etmeye yetkili ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanları; Sağlık Bakanlığının önerisi, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine sözleşme yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere çalıştırılabilir.” denilmiştir. Bu durumda, 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenen son cümlesi ile yapılan düzenleme ile, Devletin asli ve sürekli görevlerinden olduğu kuşkusuz olan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının verdikleri hizmetlerin memur veya diğer kamu görevlisi olmayanlar tarafından da verilmesine olanak sağlanmış olmaktadır. Çünkü sözleşmeli olarak çalıştırılan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının kendi kurumlarından aylıksız veya ücretsiz izinli sayılacakları ve bunların kadroları ile ilişkileri devam edeceği belirtilirken, kamu görevlisi olmayan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının sözleşmeli çalıştırılmalarına ilişkin düzenlemede, bunların devlet memuru veya diğer kamu görevlisi olduklarını gösterecek hiçbir ibare ya da ifadeye yer verilmemiştir.

Bunların sözleşmeli olarak istihdam edilmeleri nedeniyle kadro, atama, terfi vb. gibi Devlet memuru veya diğer kamu görevlilerinin hak ve yükümlülükleri ile ilgili hiçbir düzenlemenin yapılmamış olması, bu şekilde sözleşmeli olarak istihdam edilenlerin Devlet memuru veya diğer kamu görevlisi olmadığını göstermektedir.

Genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde kadro esastır. 657 sayılı Yasa’ya göre memur; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilendir.

Anayasa Mahkemesi’nin 2.2.1993 tarih ve E.1992/38, K.1993/5 sayılı kararının “Karşioy Yazısı” nda; “diğer kamu görevlileri” için de, tıpkı memurlarda olduğu gibi atama işlemine gerek bulunduğunu, “atama” nın hukuki açıdan “şart işlem”, yani atama işleminde memurun veya diğer kamu görevlilerinin rolünün, idareyle aralarındaki ilişkileri belirlenmiş bir statüye intisap etmekten ibaret olduğu, sözleşmeli istihdamında ise “akdi” bir durumun söz konusu olduğunu ve atamadan tamamen ayrıldığı, sözleşmeli istihdamında kuralın, sözleşmelerin tarafları arasında özgür ve karşılıklı irade uyumunun bulunduğu açıklanmıştır. Anayasa Mahkemesi’nin bu kararındaki “Karşioy Yazısı”nda aynen şöyle denilmiştir:

“...sözleşmeli personel, memur olmadığı gibi, asli ve sürekli görevleri yürüten “diğer kamu görevlileri” de sayılmazlar. Anayasa Mahkemesinin bir kararında bu konu üzerinde durulmuş ve şöyle denilmiştir: Sözleşmeli personelin diğer kamu görevlileri” kapsamında sayılabileceğine ilişkin bir yorumu, Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen ve memurlara olduğu kadar, diğer kamu görevlileri için de uygulanması zorunlu atama koşuluyla bağdaştırma olanağı yoktur. Çünkü atama, gerek öğretide, gerek yargısal içtihatlarda birbiriyle uyumlu ve tutarlı biçimde bir şart işlem olarak nitelendirilmektedir. Şart işlemlerinin temel karakteristiğini, objektif hukuktan gelen bir güç ve yetkinin kullanılması oluşturmaktadır. İşin konusunu, objektif hukuk düzenlediği için tarafların iradesinin belirleme yetkisi yoktur. Atama işleminde memur ya da diğer kamu görevlilerinin rolü, karşılıklı hak ve yükümlülüklerin, yetki ve sorumlulukların kural işlemlerle önceden saptandığı, varolan ve doğmuş bir statüye intisap etmekten ibarettir. Örneğin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre memur olmak isteyen birey ya da bireyler, bu Yasa’daki memurluğa giriş koşullarının ya da öteki kurallarının dışında, kendileri için farklı uygulamalar yapılmasını ileri süremezler.

Sözleşmeli personel istihdamında ise akdi bir durum söz konusudur ve atamadan tamamen başkadır. Genelde sözleşmenin tarafları arasında özgür ve karşılıklı irade uyumu esastır. Sözleşme bireyin hak ve yetkilerini çalışacağı kurumla olan ilişkilerini gösterecek ve yönetecek bir takım hükümleri de içerir. Böylece taraflar için yeni hukuksal durumlar yaratır.

Şu halde, kamu iktisadi teşebbüslerinde çalıştırılan ve KHK.’de bir “hizmet sözleşmesi” ne tabi olduğu belirlenen sözleşmeli personelin, Anayasanın 128 inci maddesinde yer alan ve

atamaya tabi “diğer kamu görevlileri” kapsamına dahil edilmelerine Anayasal olanak yoktur.” (R.G. 2.2.1993, s.29).

Aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarının yürüttüğü hizmetler, Devletin genel idare esaslarına göre yürüttüğü asli ve sürekli görevlerdendir. Anayasanın 125 inci maddesinin dördüncü fıkrasında geçen yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini öngören hükmündeki “esaslari” sözcüğü ile 128 inci maddesindeki “genel idare esasları”, kamu yönetimlerinin görevlerinin dayanaklarıdır. Devletin, Anayasanın 5 inci maddesiyle belirlenen temel amaç ve görevleriyle sonraki maddelerde gösterilen yükümlülüklerini yerine getirirken bu esaslara göre yürüttüğü kamu hizmetleriyle iktisadi devlet teşekküllerinin ve diğer kamu tüzelkişilerinin bu tür hizmetleri yapı ve ad değişikliklerinde de sürdürecekleri doğaldır. İdare; Anayasanın 123 üncü maddesine göre, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre düzenlenir. İster merkezden yönetim esası, ister yerinden yönetim esası uygulansın hepsi, genelde, idare çatısı altında toplanır, idarenin bütünlüğünü oluşturur; kamu hizmeti görürler.

Sağlık Bakanlığı, devlete verilen asli ve sürekli görevleri genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlüdür. 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 6 ncı maddesine göre, aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, mevzuat ve sözleşme hükümlerine uygunluk ile diğer konularda Bakanlık, ilgili mülki idare ve sağlık idaresinin denetimine tâbidir. Bu Bakanlığın yönetim ve denetiminde bulunan aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarının yürüttüğü hizmetlerin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü hizmetlerinden olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Devletin asli ve sürekli görevlerinden olduğu şüphe götürmeyen aile hekimliği ve aile sağlığı hizmetinin memur veya diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi Anayasal zorunluluktur. Bu zorunluluğa karşın, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenen son cümlesi ile; kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanlarının sözleşme yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere devlet memuru veya diğer kamu görevlisi statüsüne sahip olmadan çalıştırılabilmesi mümkün hale getirilmiştir. Böylece, aile hekimlerinin ve aile sağlığı elemanlarının bir kısmı, aile hekimliğine ilişkin hizmetleri Devletin asli ve sürekli görevleri olarak, yani bu hizmetleri memur veya diğer kamu görevlisi sıfatıyla yerine getirirken, aile hekimi ve aile sağlığı elemanı olarak görevlendirilen diğer bir kısım görevli, bu hizmeti memur veya diğer kamu görevlisi sıfatı olmadan yerine getirecektir.

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi, Devletin asli ve sürekli görevlerinden olduğu kuşkusuz olan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının verdikleri hizmetlerin memur veya diğer kamu görevlisi olmayanlar tarafından da verilmesine olanak sağladığı için Anayasanın 128 inci maddesine aykırıdır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın hukuk devleti ilkesi ve Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerini ifade eden Anayasanın 11 inci maddesi ile bağdaşması da beklenemez.

Açıklanan nedenlerle, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi, Anayasanın 2 nci, 11 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekir.

2) 24.11.2004 Tarih ve 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 3 üncü Maddesinin Son Fıkrasındaki "hasta sevk oranlarının yüksek olması" İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

24.11.2004 tarih ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde kişi hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tâbi olursa olsun, sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat edilebilmesi için, acil haller ve mücbir sebepler dışında, aile hekiminin sevki zorunludur. O halde hastalanan kişi önce aile hekimine başvuracak, aile hekimi gerek görürse hastayı hastaneye sevk edecektir. 5258 sayılı Kanun'un iptali istenen ibarenin de yer aldığı 3 üncü maddesinin son fıkrasında da, Sağlık Bakanlığınca belirlenen standartlara göre, koruyucu hekimlik hizmetlerinin eksik uygulaması veya hasta sevk oranlarının yüksek olması halinde aile hekimine yapılacak ödeme tutarından brüt ücretin % 20'sine kadar indirim yapılması öngörülmüştür.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden çıkan sonuç şudur: Aile hekiminin hasta sevk oranının, Sağlık Bakanlığınca belirlenen oranın üzerinde olması halinde, aile hekimine 3 üncü madde uyarınca yapılacak ödeme tutarından brüt ücretin % 20'sine kadar indirim yapılacaktır. Bu durumda aile hekimi hasta sevki yaparken uygulayacağı koruyucu hekimlik hizmetleri yanında Sağlık Bakanlığınca belirlenen hasta sevk oranlarını gözeterek ve kendisinin hasta sevk oranının söz konusu oranı aştığını gördüğü takdirde, sağlık kurum ve kuruluşlarına sevki zorunlu olan bir hastayı da ücretinden indirim yapılmaması için, sevkten kaçınabilecektir. Aile hekiminin sevkini alamadan acil ve mücbir sebepler dışında sağlık kurum ve kuruluşlarına başvurma zorunda bırakılan hastalar da, 5258 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi hükmüne göre katkı payı ödemekle yükümlü tutulacaklardır.

Bilindiği gibi can ve mal güvenliği, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce ve ifade özgürlüğü ve siyasi haklar gibi geleneksel hak ve özgürlükler birinci kuşak, çalışma hakkı, adil ve eşit ücret, insan haysiyetine yaraşır bir yaşam düzeyine kavuşma hakkı ve sağlık hakkı gibi bir takım ekonomik ve sosyal haklar da ikinci kuşak temel insan hakları olarak adlandırılmaktadır. Teknolojik gelişmeye paralel olarak temiz bir çevrede yaşama hakkı, bilgisayar verilerine karşı özel hayatın korunmasını isteme hakkı, sanat ve bilim özgürlüğü, tüketici hakkı, tıbbi ve biyolojik gelişmelere karşı korunma hakkı gibi haklar da üçüncü kuşak haklardır ve bu haklara ilişkin kavramlar sürekli gelişme göstermektedir.

Sağlık hakkı vatandaşlara sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını tanıdığı gibi, devlete de vatandaşların bu haktan yararlanmasını sağlamak için gerekli hizmetleri sunmak görevini verir. Sağlık hakkı, Anayasanın 56 ncı maddesinde, sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümünde ikinci kuşak bir hak olarak düzenlenmiştir.

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinin son fıkrasındaki iptali istenen ibare; aile hekiminin sevki zorunlu olan bir hastayı sağlık kurum ve kuruluşlarına sevkini engelleyip zorlaştırıcı bir nitelik taşıdığından sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını da Anayasanın 13 üncü maddesindeki ölçülülük ilkesine aykırı olarak ve özünü zedeler nitelikte sınırlandırmıştır. Böyle bir düzenlemenin Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırı düşeceği açıktır.

Öte yandan, 1982 Anayasasının 2 nci maddesinde 'sosyal bir hukuk devleti' olma, Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında sayılmıştır. Başlangıç bölümünde Türk vatandaşının, onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu vurgulanmış, herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirme ve koruma hakkına sahip olduğu 17 nci maddede yinelenmiştir. Bireyler açısından getirilen bu hak, 5 inci madde ile devlete görev olarak verilmiştir. Bu maddeye göre; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak devletin temel amacı ve görevidir. Anayasa Mahkemesinin 12.11.1991 tarih ve E.1991/7, K.1991/143 sayılı Kararında "Anayasanın 2 nci maddesinde

aynı zamanda “sosyal devlet” ilkesinden de söz edilmektedir. Bu ilke, kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisini kullanmasını sağlar. Sosyal devletin görevi, güçsüzleri koruyarak sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır.” denilmiştir. Anayasa Mahkemesinin bu kararından da anlaşılacağı üzere, Anayasanın 5 inci ve 17 nci maddelerinde yer alan kuralların dayandığı temel ilke, kişilerin devletçe her türlü zarardan korunmaları gereği ve bu gereğin devlete ait bir görev olma olgusudur. 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 3 üncü maddesinin son fıkrasındaki iptali istenen ibare; aile hekiminin sevki zorunlu olan bir hastayı sağlık kurum ve kuruluşlarına sevkini engelleyip zorlaştırıcı bir nitelik taşıdığından devletin kişileri her türlü tehlikelerden koruma görevini tam olarak yerine getirmesini de engelleyeceğinden Anayasanın 2 nci, 5 inci ve 17 nci maddelerine aykırı olan bir düzenlemedir.

Söz konusu düzenleme idarenin kanuniliği ilkesine de aykırı düşmektedir; çünkü hasta sevk oranının ne zaman “yüksek” tanımının kapsamına gireceğine ilişkin nesnel bir belirleme yapılmamıştır; bir başka deyişle bu husus idarenin takdirine bırakılmış ve keyfi uygulamalara zemin hazırlanmıştır. Bu konuda yürütmenin- idarenin yapacağı düzenlemelerin ise, asli düzenleme niteliği taşıyacağı kuşkusuzdur. Halbuki Anayasanın 8 inci maddesinden, Anayasa’da gösterilen ayırık haller dışında yürütmenin – idarenin, asli düzenleme yetkisi olmadığı; bu yetkinin Anayasanın 8 inci maddesinde yasamaya verildiği ve devredilemeyeceği açıkça anlaşılmaktadır.

İptali istenen ibare ise, sevk oranlarının ne zaman yüksek sayılacağı hususunda nesnel bir belirleme yapmayarak bunu yürütmenin - idarenin takdirine bırakmak suretiyle, yürütmeye - idareye asli düzenleme yetkisi vermiş ve böylece Anayasanın 8 ve 7 nci maddelerine aykırı bir yetki devrine neden olmuştur.

Söz konusu ibare keyfi uygulamalara yol açacak bir belirsizlik yaparak Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine de aykırı düşmüştür.

Ayrıca Türkiye tarafından onaylanan Avrupa Sosyal Şartı’nda “Bölüm 1 ” başlığı altında “Akit Taraflar, ulusal ve uluslararası tüm uygun yolları izleyerek aşağıdaki hak ve ilkelerin etkin biçimde gerçekleşebileceği koşullara ulaşmayı politikalarının amacı sayar” denildikten sonra şu hükme yer verilmiştir:

“11. Herkes ulaşılabilir en yüksek sağlık düzeyinden yararlanmasını mümkün kılan her türlü önlemlerden faydalanma hakkına sahiptir.”

İptali istenen ibare ile yapılan düzenleme, sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk zorlaştıran bir düzenleme olduğundan Avrupa Sosyal Şartı’nın açıklanan bu hükmüne ve dolayısı ile Anayasanın 90 ıncı maddesine de aykırı düşmektedir.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun kendiliğinden Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerinde ifade edilen hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 3.6.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., s.24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 24.11.2004 tarih ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanununun 3 üncü maddesinin son fıkrasındaki “hasta sevk oranlarının yüksek olması” ibaresi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 24.11.2004 Tarih ve 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 5 inci Maddesinin İkinci Fıkrasındaki “Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir.” Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında; aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde acil haller ve mücbir sebepler dışında, kişi hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tâbi olursa olsun, aile hekiminin sevki olmaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat edenlerden katkı payı alınması

öngörölmüş ve bu fıkradaki iptali istenilen ibare ile de, alınacak katkı payı tutarının Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenmesi hükmüne bağlanmıştır.

Anayasanın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.” hükmünü amirdir.

Anayasa Mahkemesinin 1.4.2004 tarih ve E.2003/9, K.2004/47 sayılı kararında aynen şöyle denilmiştir:

“Anayasanın 73 üncü maddesinde yer alan, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü olduğu, vergi, resim harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı yolundaki düzenlemede, Anayasa koyucu, her çeşit mali yükümlüğün kanunla konulmasını buyururken, keyfi ve takdiri uygulamaları önlemeyi amaçlamıştır. Kanun koyucunun yalnız konusunu belli ederek bir mali yükümlüğün ilgililere yükletilmesine olur vermesi, bunun kanunla konulmuş sayılması için yeterli olamaz. Mali yükümlüğün matrah ve oranları, tarh ve tahakkuku, tahsil usulleri, yaptırımları, zamanaşımı, yukarı ve aşağı sınırlar gibi çeşitli yönleri vardır. Bir mali yükümlüğün bu yönleri dolayısıyla yasayla yeterince çerçevelenmemişse, kişilerin sosyal ve ekonomik durumlarını, hatta temel haklarını etkileyecek keyfi uygulamalara yol açabilmesi mümkündür.

Vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük ise; kişilerden yapılan kamu hizmetleri karşılığında ya da bir hizmet karşılığı olmaksızın kamu gücüne dayanılarak alınan paralardır. Benzeri mali yükümlülük kimi zaman vergi, harç ve resim’in özelliğini ayrı ayrı yansıtırken kimi zaman da verginin harç ve resim’in ortak öğelerini taşıyabilir.

Vergi, resim, harç ve benzeri “mali yükümlülük”lerin ortak özellikleri, yasayla konulmaları ve kamu gücüne dayanılarak gerektiğinde zorla alınmalarıdır.

Vergiler dışındaki mali yükümlülüklerde kısmen de olsa karşılık ve yararlanma ilkesi geçerli olur. Çünkü bu yükümlülüklerle konu olan hizmetlerden kişilerin yararlandırılması, bu bağlamda mali bir karşılığa dayandırılabilmesi olanağı vardır.” (R.G. 5.11.2004, s.25634).

Sağlık kurum ve kuruluşlarınca verilecek hizmet karşılığında ve kamu gücüne dayalı olarak, tek taraflı bir iradeyle ve gereğinde zorla alınması söz konusu olan katkı payı, belirtilen bu özellikleriyle “benzeri mali yükümlülük” kavramı içinde değerlendirilebilecek bir kamu geliri niteliği taşıdığı kuşkusuzdur. 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun’un 5 inci maddesi ile kanun koyucunun yalnız konusunu belli ederek “katkı payı”nın ilgililere yükletilmesine olur vermesi, bunun kanunla konulmuş sayılması için yeterli olamaz. Anayasa Mahkemesinin yukarıda açıklanan kararında da belirtildiği üzere, katkı payının matrah ve oranının, tarh ve tahakkuk ve tahsil usullerinin, yaptırımlarının, zamanaşımının, yukarı ve aşağı sınırlar gibi çeşitli yönlerinin de yasayla yeterince çerçevelenmesi gerekirken bunun yapılmaması ve katkı payının tutarının Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenmesine bırakılması, Anayasanın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırıdır.

Diğer yandan yasada esasları belirlenmeden bir hususta düzenleme yapma yetkisinin yürütmeye – idareye verilmesi, yürütmenin – idarenin kanuniliği ilkesine de aykırı düşer. Çünkü böylesi bir düzenleme yetkisi, asli bir düzenleme yetkisidir. Halbuki Anayasanın 8 inci maddesine göre yürütmenin Anayasada gösterilen ayırık haller dışında asli düzenleme yetkisi yoktur. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesinde belirtildiği gibi yasamanındır ve devredilemez.

İptali istenen cümlede yapılan düzenleme, yürütmeye asli bir düzenleme yetkisi verdiği için Anayasanın 7 ve 8 inci maddelerine de aykırı düşmektedir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 2 nci maddesinde ifade edilen hukuk devleti ilkesiyle uyum halinde olması da düşünülemez. Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti, onun kendiliğinden Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesini ifade eden 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 3.6.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa.24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 24.11.2004 tarih ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir." ibaresi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci ve 73 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

4) 24.11.2004 Tarih ve 5258 Sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 8 inci Maddesinin İkinci Fıkrasındaki "ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler," İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın 128 inci maddesinde "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir." denilmiştir.

Bu Anayasal zorunluluk nedeniyle, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olunan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin ifası için iki şartın bir arada yerine getirilmesi gerekir. Bu şartlardan birincisi, devletin asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesidir. Diğer şart ise, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi zorunluluğudur.

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki iptali istenen ibare ile yapılan düzenleme; memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin, atanmalarının, görev ve yetkilerinin, hakları ve yükümlülüklerinin, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi kuralına aykırıdır.

Memurlar veya diğer kamu görevlilerinin sözleşme ile çalıştırılabilmesi için atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi şarttır.

Önemi ve değeri nedeniyle devletin başlıca görevleri içindeki hizmetler, genel idare esaslarına göre yürütülen hizmetlerdir. Genel idare hizmetlerinin yapısal ve işlemsel özellikleri, onu öbür hizmetlerden ayırır. Genel idare hizmetlerinde görevli kimseler yasaların güvencesi altındadırlar. Bu gereği yerine getirmeyen, dışlayan düzenleme, kamu hizmetinin sürekliliğine ters düşer.

Sözleşme ile çalıştırılan memurların da yasa güvencesi altında görev yapması Anayasal zorunluluktur. Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının sözleşmeli personel statüsünde 657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın çalıştırılması için bunların memur veya diğer kamu görevlisi olması yetmez. Ayrıca bu görevlilerin aylıklarının, işe girme ve ayrılımlarının, hak ve yükümlülüklerinin kendi özel kanunlarında düzenlenmesi gerekir.

Bunların işe girme, aylık, sosyal güvenlik hakları ve terfi gibi konuları ana hatları ile 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun ile düzenlenmiş fakat yine kanunla düzenlenmesi gereken, bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler bu Kanun'un 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki iptali istenen ibare ile yönetmeliğe bırakılmıştır.

Aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, kamu hizmeti görevlisi niteliğinde memur olduklarından bunların nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ile aylık ve ödenekleri ile ilgili tüm kuralların; bütün devlet memurları için olduğu gibi, Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca, kanunla düzenlenmesi gerekirken Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmeliğe bırakılmış olması Anayasanın bu hükmüne açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Diğer yandan yasada esasları gösterilmemiş olduğu için, bu hususlarda yönetmelikle yapılacak düzenleme, bir asli düzenleme niteliği taşıyacaktır. Bir hususun yönetmelikle düzenleneceğinin yasada belirtilmiş olması, bu konuda yasanın gerekli asli düzenlemeyi yapmış olduğu anlamına gelmez. Asli düzenlemenin yapılmış sayılabilmesi için en azından düzenlenecek alanla ilgili temel ilkelerin ve belirlemelerin yasada gösterilmiş olması gerekir.

İptali istenen ibare ile ilgili olarak yasada temel ilke ve belirlemelerin yapılmamış olduğu ise açıktır.

Yürütmenin, Anayasanın 8 inci maddesinde belirtildiği gibi, Anayasanın gösterdiği ayrık haller dışında asli düzenleme yetkisi yoktur. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesinde yasamaya verilmiştir ve devredilemez. Bu nedenle, iptali istenen ibare Anayasanın 7 ve 8 inci maddelerine aykırıdır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın hukuk devleti ilkesi ve Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkelerini ifade eden Anayasanın 11 inci maddesi ile bağdaşması da beklenemez.

Açıklanan nedenlerle, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler," ibaresi, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Devletin asli ve sürekli görevlerinden olduğu kuşkusuz olan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının verdikleri hizmetlerin memur veya diğer kamu görevlisi olmayanlar tarafından da verilmesine olanak sağladığından, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinin uygulanması halinde, sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar doğabilecektir.

5258 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin son fıkrasındaki iptali istenen ibare; aile hekiminin sevki zorunlu olan bir hastayı sağlık kurum ve kuruluşlarına sevkini engelleyip zorlaştırıcı bir nitelik taşıdığından temel insan haklarından olan sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını özünü zedeleyecek şekilde sınırlandırmaktadır. Böyle bir sınırlandırma, Anayasaya açıkça aykırı olduğu gibi, ikinci kuşak temel insan hakkı olan "sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı"nı sınırlandıran bir hükmün uygulanması halinde sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararların doğabileceği hususu da, başkaca bir kanıtı ihtiyaç göstermeyen açık bir durumdur.

Anayasa koyucu, her çeşit mali yükümün kanunla konulmasını buyururken, alınacak katkı payı tutarını belirleme yetkisini, Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarına bırakan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki iptali istenen ibarenin yürütmenin ve idarenin kanuniliği ilkesine aykırı düştüğü; diğer yandan keyfi ve takdiri uygulamalara yol açabileceği açıktır. Bu nedenle, söz konusu hükmün uygulanması halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar doğabilecektir.

Aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, kamu hizmeti görevlisi niteliğinde memur olduklarından bunların nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ile aylık ve ödenekleri ile ilgili tüm kuralların; bütün devlet memurları için olduğu gibi kanunla düzenlenmesi gerekirken Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmeliğe bırakan 5258 sayılı

Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki iptali istenen ibarenin uygulanması halinde de, sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar doğabilecektir.

Diğer taraftan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hükümler hakkında yürürlüklerinin durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 24.11.2004 tarih ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un;

1) 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 11 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan,

2) 3 üncü maddesinin son fıkrasındaki "veya hasta sevk oranlarının yüksek olması" ibaresinin, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 7 nci, 8 inci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ncı maddelerine aykırı olduğundan,

3) 5 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir." cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci ve 73 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

4) 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler," ibaresinin, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci, 11 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan,

İptallerine ve uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II - YASA METİNLERİ

A - İptali İstenilen Yasa Kuralları

5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un iptali istenilen kuralları da içeren 3., 5. ve 8. maddeleri şöyledir:

"Personelin statüsü ve malî haklar

Madde 3.- Sağlık Bakanlığı; Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşları personeli olan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanı olarak çalıştırılacak sağlık personelinin, kendilerinin talebi ve kurumlarının veya Bakanlığın muvafakatı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın, sözleşmeli olarak çalıştırmaya veya bu nitelikteki Bakanlık personelinin aile hekimliği uygulamaları için görevlendirmeye yetkilidir.

Aile sağlığı elemanları, aile hekimi tarafından belirlenen ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen, kurumlarınca da muvafakatı verilen Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli arasından seçilir ve bunlar sözleşmeli olarak çalıştırılır. Bu suretle eleman temin edilememesi halinde, Sağlık Bakanlığı, personelinin bu hizmetler için görevlendirebilir. **İhtiyaç duyulması halinde, Türkiye'de mesleğini icra etmeye yetkili ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanları; Sağlık Bakanlığının önerisi, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine sözleşme yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere çalıştırılabilir.**

Sözleşmeli olarak çalışan aile hekimi ve aile sağlığı elemanları kurumlarında aylıksız veya ücretsiz izinli sayılırlar ve bunların kadroları ile ilişkileri devam eder. Bu personel, talepleri halinde eski görevlerine atanırlar ve sözleşmeli statüde geçen süreleri kazanılmış hak derece ve kademelerinde veya kıdemlerinde değerlendirilir. Sözleşmeli personel statüsünde çalışmakta iken aile hekimi ve aile sağlığı elemanı statüsüne geçenlerden önceki sözleşmeli personel statüsüne dönmek isteyenler, eski kurumlarındaki boş pozisyonlara öncelikle atanırlar ve bu madde kapsamındaki çalışmaları hizmet sürelerinde dikkate alınır.

Kadroya bağlı olarak veya sözleşmeli personel pozisyonlarında görev yapan personelden Sağlık Bakanlığınca aile hekimi veya aile sağlığı elemanı olarak görevlendirilenlere, 209 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına Bağlı Sağlık Kuruluşları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun uyarınca ek ödeme yapılmaz. Bunlara, aylıklarına ve ücretlerine ilaveten, çalıştıkları günler dikkate alınarak aşağıdaki fıkrada belirlenen miktarların yarısını aşmamak üzere tespit edilecek tutarda ödeme yapılır.

Sözleşme yapılan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına, 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre belirlenen en yüksek brüt sözleşme ücretinin aile hekimi için (6) katını, aile sağlığı elemanı için (1,5) katını aşmamak üzere tespit edilecek tutar, çalışılan ay sonuçlarının ilgili sağlık idaresine bildiriminden itibaren onbeş gün içerisinde ödenir.

Sözleşmeli olarak çalışmaya başlayanların, daha önce bağlı oldukları sosyal güvenlik kuruluşlarıyla ilişkileri aynı şekilde devam ettirilir. Ancak, her türlü prim, kesenek ve kurum karşılıkları bu fıkrada belirtilen ücretlerden kesilerek ilgili sosyal güvenlik kuruluşuna aktarılır. Bunlar önceki durumları çerçevesinde tedavi yardımlarından yararlanmaya devam ederler.

Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının durumları ve aile hekimliği uzmanlık eğitimi almış olup olmadıkları da dikkate alınmak suretiyle yapılacak ödeme tutarlarının tespitinde; çalıştığı bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, aile sağlığı merkezi giderleri, tetkik ve sarf malzemesi giderleri, kayıtlı kişi sayısı ve bunların risk grupları, gezici sağlık hizmetleri ile aile hekimi tarafından karşılanmayan gider unsurları gibi kriterler esas alınır. Sağlık Bakanlığınca belirlenen standartlara göre, koruyucu hekimlik hizmetlerinin eksik uygulaması veya hasta sevk oranlarının yüksek olması halinde bu ödeme tutarından brüt ücretin % 20'sine kadar indirim yapılır. Sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi ücreti, aile sağlığı merkezi giderleri, tetkik ve sarf malzemesi giderleri ve gezici sağlık hizmetleri ödemelerinden Damga Vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz.”

“Hizmetin esasları

Madde 5.- Aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde kişilerin aile hekimine kaydı yapılır. Bakanlıkça belirlenen süre sonunda kişiler aile hekimlerini değiştirebilirler. Her bir aile hekimi için kayıtlı kişi sayısı; asgarî 1000, azamî 4000'dir. Aralıksız iki ayı aşmayan süreyle kayıtlı kişi sayısı 1000'den az olabilir.

Aile hekimliği hizmetleri ücretsizdir; acil haller hariç, haftada kırk saatten az olmamak kaydı ile ilgili aile hekiminin talebi ve o yerin sağlık idaresince onaylanan çalışma saatleri içinde yerine getirilir. Aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde acil haller ve mücbir sebepler dışında, kişi hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tâbi olursa olsun, aile hekiminin sevki olmaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat edenlerden katkı payı alınır. **Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir.** Aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde, diğer kanunların aile hekimliği hizmetleri kapsamındaki hizmetlerin sunumu ile sevk ve müracaata ilişkin hükümleri uygulanmaz. Yabancılar hakkında ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Aile hekimlerinin şahsî kayıtları ilgili il ve ilçe sağlık idare birimlerinde tutulur. Aile hekimlerinin kullandığı basılı veya elektronik ortamda tutulan kayıtlar, kişilerin sağlık dosyaları ile raporlar, sevk belgesi ve reçete gibi belgeler resmî kayıt ve evrak niteliğindedir. Bu kayıt ve belgeler, hekimin ayrılması veya kişinin hekim değiştirmesi halinde eksiksiz olarak devredilir. İlgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ve resmî tabiplerce

düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor, sevk evrakı, reçete ve sair belgeler, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde aile hekimleri tarafından düzenlenir.”

“Yönetmelikler

Madde 8.- *Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının çalışma usul ve esasları; çalışılan yer, kurum ve statülerine göre öncelik sıralaması; aile hekimliği uygulamasına geçiş ve nakillere ilişkin puanlama sistemi ve sayıları; aile sağlığı merkezi olarak kullanılacak yerlerde aranacak fizikî ve teknik şartlar; meslek ilkeleri; iş tanımları; performans ve hizmet kalite standartları; hasta sevk evrakı, reçete, rapor ve diğer kullanılacak belgelerin şekli ve içeriği, kayıtların tutulması ile çalışma ve denetime ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.*

Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarıyla yapılacak sözleşmede yer alacak hususlar ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak, Sağlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 5., 7., 8., 11., 13., 17., 56., 73., 90. ve 128 maddelerine dayanılmıştır.

III - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Fazıl SAĞLAM, A.Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla 1.2.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV - ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Genel Açıklama

9.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 24.11.2004 günlü, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde Yasa'nın amaç ve kapsamı, Sağlık Bakanlığının pilot olarak belirleyeceği illerde, birinci basamak sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, birey ihtiyaçları doğrultusunda koruyucu sağlık hizmetlerine ağırlık verilmesi, kişisel sağlık kayıtlarının tutulması ve bu hizmetlere eşit erişimin sağlanması amacıyla aile hekimliği hizmetlerinin yürütülebilmesini teminen görevlendirilecek veya çalıştırılacak sağlık personelinin statüsü ve mali hakları ile hizmetin esaslarını düzenlemek olarak belirtilmiştir.

Aile hekimi, Yasa'nın 2. maddesinde, kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Sağlık Bakanlığının öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabip; aile sağlığı elemanı da, aile hekimi ile birlikte hizmet veren hemşire, ebe, sağlık memuru gibi sağlık elemanı olarak tanımlanmıştır.

Yasa'nın "*Personelin Statüsü ve mali haklar*" başlığını taşıyan 3. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında Sağlık Bakanlığının, aile hekimliği hizmetlerini yürütmek için kimleri sözleşmeli olarak çalıştırabileceği ya da kimleri görevlendirebileceği açıklanmıştır. Üçüncü fıkrasında, Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşlarında kadroya bağlı olarak uzman

tabip, tabip, ebe, hemşire ve sağlık memuru olarak çalışmakta iken, sözleşmeli aile hekimi veya aile sağlığı elemanı olarak çalışmaya başlayanların, kurumlarında aylıksız veya ücretsiz izinli sayılacakları ve bunların kadroları ile ilişkilerinin devam edeceği, bu personel talep ederse eski görevine atanacağı ve sözleşmeli statüde geçen sürelerinin kazanılmış hak derece ve kademelerinde veya kıdemlerinde değerlendirileceği, yine Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında sözleşmeli olarak çalışmakta iken, sözleşmeli aile hekimi veya aile sağlığı elemanı statüsüne geçenler de eğer önceki sözleşmeli personel statüsüne dönmek isterlerse, eski kurumlarındaki boş pozisyonlara öncelikle atanacakları ve bu Yasa kapsamındaki çalışmalarının hizmet sürelerinde dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, kadroya bağlı olarak veya sözleşmeli personel pozisyonlarında görev yapan personelden Sağlık Bakanlığı'nca aile hekimi veya aile sağlığı elemanı olarak görevlendirilenlere yapılacak ödeme tutarı, beşinci fıkrasında, sözleşme yapılan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yapılacak ödeme tutarı hakkında açıklamalara yer verilmiş; altıncı fıkrasında ise sözleşmeli olarak çalışmaya başlayan aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının, sosyal güvenlik hakları düzenlenmiş, yedinci fıkrasında da, aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının durumları ve aile hekimliği uzmanlık eğitimi almış olup olmadıkları da dikkate alınmak suretiyle yapılacak ödeme tutarlarının tespitinde hangi kriterlerin esas alınacağı, hangi hallerde ödemelerden indirim yapılacağı öngörülmüştür.

Aile hekimliği hizmetinin esasları Yasa'nın 5. maddesinde düzenlenmiştir. Maddede, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde, kişilerin aile hekimine kaydının yapılacağı, her bir aile hekimi için kayıtlı kişi sayısının, asgari 1000, azami 4000 olacağı, aile hekimliği hizmetlerinin ücretsiz sunulacağı, acil haller hariç, haftada kırk saatten az olmamak kaydıyla ilgili aile hekiminin talebi ve o yerin sağlık idaresince onaylanan çalışma saatleri içinde bu hizmetlerin yerine getirileceği, acil haller ve mücbir sebepler dışında, kişi hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olursa olsun, aile hekiminin sevkı olmaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuranlardan katkı payı alınacağı, bu katkı payı tutarının, Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca müştereken belirleneceği, diğer kanunların aile hekimliği hizmetleri kapsamındaki hizmetlerin sunumu ile sevk ve müracaata ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı, aile hekimlerinin şahsi kayıtlarının ilgili il ve ilçe sağlık idare birimlerinde tutulacağı, aile hekimlerinin kullandığı kayıtların, kişilerin sağlık dosyaları ile raporların, sevk belgesi ve reçete gibi belgelerin, resmi kayıt ve evrak niteliğinde olduğu ve bunların hekimin ayrılması veya kişinin hekim değiştirmesi halinde eksiksiz olarak devredileceği, ilgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ile resmi tabiplerce düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor, sevk evrakı, reçete ve sair belgelerin, aile hekimleri tarafından düzenleneceği hususları vurgulanmıştır.

Yasa'nın, 8. maddesinin birinci fıkrasında, hangi hususların Sağlık Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği sayılmış ve maddenin ikinci fıkrasında da, aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarıyla yapılacak sözleşmede yer alacak hususların ve bu Yasa'da belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartlarının, sözleşmenin feshini gerektiren nedenlerin, Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak, Sağlık Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1 - Yasa'nın 3. Maddesinin İkinci Fıkrasının Son Tümcenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarının yürüttüğü hizmetlerin, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu asli ve sürekli görevlerinden olduğu, böyle bir görevin de Anayasa gereği memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülebileceği, Bakanlıkta ya da diğer kamu kurum ve kuruluşlarında kadrolu ya da sözleşmeli olarak çalışanlardan sözleşmeli aile hekimi ve aile sağlığı elemanı olanların Anayasa'da belirtilen kamu görevlileri kapsamında bulunduğu, 3. maddenin ikinci fıkrasının iptali istenen son tümcesiyle Devletin asli ve sürekli görevlerinden olan aile hekimliği

hizmetlerinin memur ya da diğer kamu görevlisi olmayanlar tarafından yerine getirilmesine olanak sağlandığı, genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde kadronun esas olduğu, ancak bunların kadro, atama ve terfileri ile ilgili hiçbir düzenlemenin Yasa'da yer almadığı, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2., 11. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Dava konusu tümceyle, Sağlık Bakanlığı tarafından, bu Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşları personeli arasından, sözleşmeli olarak çalıştırılan ya da görevlendirilenler dışında, ihtiyaç duyulması halinde, Türkiye'de mesleğini icra etmeye yetkili ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin (A) bendinin (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanlarının, Sağlık Bakanlığı'nın önerisi, Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine sözleşme yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere çalıştırılabileceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, tüm işlem ve eylemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmeyi amaçlayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 128. maddesinde Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin yasayla düzenleneceği belirtilmiştir. Maddede sözü edilen "diğer kamu görevlileri" kavramı memurlar ve işçiler dışında, kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde, kamu hukuku ilişkisiyle çalışanları kapsamaktadır. Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde memur ve/veya diğer kamu görevlilerinden hangisinin çalıştırılacağına ilişkin tercih yasakoyucunun takdir alanı içindedir.

Kamu hizmeti, geniş tanımıyla, devlet ya da diğer kamu tüzelkişileri tarafından ya da bunların denetim ve gözetimleri altında, ortak gereksinimleri karşılamak ve kamu yararını sağlamak için topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir. Toplumsal yaşamın zorunlu gereksinimlerinden olan düzenlilik ve süreklilik isteyen sağlık hizmeti de niteliği gereği kamu hizmeti olarak değerlendirilmektedir.

5258 sayılı Yasa'ya göre aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarınca sunulacak hizmetler, kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak tanı koyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetleridir.

Sağlık Bakanlığı'nın, aile hekimliği hizmetlerini, pilot olarak belirleyeceği illerde görevlendireceği ya da sözleşmeli olarak çalıştıracağı personel eliyle yürütmesi, bu hizmetlerin niteliği itibarıyla belli bir düzenlilik içinde sunulması gereken, kişilerin ve dolayısıyla aile ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilmez, ertelenemez ve ikame edilemez hizmetler olması, aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının bu hizmetleri kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda ve tam gün çalışma esasına göre sunmaları, aile hekimliği pilot uygulamasına geçilen illerde bu hizmetlerin ücretsiz olarak verilmesi, kişilerin bu sağlık hizmetlerinden yararlanabilmelerinin aile hekimlerine kayıt olmalarına bağlı olması ve bu illerde aile hekimliği kapsamındaki hizmetlerin sadece aile hekimlerince sunulması, birinci basamakta düzenlenmesi öngörülen her türlü reçete, rapor ve sevklerin ve diğer resmi belgelerin, aile hekimleri tarafından düzenlenmesi, birinci basamaktan ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına sevklerin aile hekimlerince yapılması, sözleşmeli çalışacak aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının idare ile imzalayacakları sözleşmenin idari hizmet sözleşmesi niteliğinde bulunması, sözleşmeli aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının ücretlerinin idarece ödenmesi, aile hekimlerinin düzenledikleri tüm kayıt, evrak ve belgelerin resmi kayıt ve evrak niteliğinde olması, aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarının mevzuat

ve sözleşmeye uygunluk ve diğer konularda, Bakanlık, ilgili mülki idare ve sağlık idaresinin denetimine tabi olmaları, görevleriyle ilgili ya da görevleri başında işledikleri veya kendilerine karşı işlenen suçlarda Devlet memuru gibi kabul edilmeleri gözetildiğinde, aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarınca sunulacak olan aile hekimliği hizmetlerinin, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler olduğu açıktır.

Bu durumda, ihtiyaç duyulması halinde, Türkiye’de mesleğini icra etmeye yetkili ve 657 sayılı Yasa’nın 48. maddesinin (A) bendinin (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan uzman tabip, tabip ve aile sağlığı elemanları, Sağlık Bakanlığı’nın önerisi, Maliye Bakanlığı’nın uygun görüşü üzerine idari hizmet sözleşmesi yapılarak aile hekimliği uygulamalarını yürütmek üzere çalıştırılabileceklerdir. Bu şekilde çalıştırılanlar Anayasa’nın 128. maddesinde yer alan “diğer kamu görevlisi” kapsamında olduğundan, iptali istenen kural Anayasa’ya aykırılık oluşturmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle Yasa’nın 3. maddesinin ikinci fıkrasının son tümcesi Anayasa’nın 2., 11. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe değişik gerekçe ile katılmıştır.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

2 - Yasa’nın 3. Maddesinin Son Fıkrasının İkinci Tümcesinde Yer Alan “... veya hasta sevk oranlarının yüksek olması...” İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Sağlık Bakanlığı’nca belirlenen standartlara göre, koruyucu hekimlik hizmetlerinin eksik uygulaması veya hasta sevk oranlarının yüksek olması halinde aile hekimine yapılacak ödeme tutarından brüt ücretin %20’sine kadar indirim yapılmasının öngörüldüğü, bu durumda aile hekiminin hasta sevki yaparken Sağlık Bakanlığı’nca belirlenen hasta sevk oranlarını da gözeteceği ve ücretinden indirim yapılmaması için bu oranı gözeterek sevkten kaçınabileceği, aile hekiminin sevkini almadan hastaneye başvuran hastaların acil haller ve mücbir sebepler dışında katkı payı ödemekle yükümlü tutulacakları, bu düzenlemenin sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını Anayasa’nın 13. maddesindeki ölçülülük ilkesine aykırı olarak ve özünü zedeleyecek biçimde sınırlandırdığı, iptali istenen ibare, aile hekiminin sevkini engelleyip zorlaştırıcı bir düzenleme olduğundan, Devletin bu alandaki görevini yerine getirmesini engelleyeceği, bu düzenlemenin idarenin yasallığı ilkesine de aykırı olduğu, hasta sevk oranının ne zaman yüksek olarak kabul edileceğine dair bir belirlemenin yasada yapılmadığı ve bunun takdirinin idareye bırakılmasının keyfi uygulamalara yol açacağı, bu nedenlerle iptali istenen ibarenin Anayasa’nın 2., 5., 7., 8., 11. 13., 17. ve 56. maddelerine; ayrıca Avrupa Sosyal Şartının “Herkes ulaşılabilir en yüksek sağlık düzeyinden yararlanmasını mümkün kılan her türlü önlemden faydalanma hakkına sahiptir” şeklindeki kuralına dolayısıyla da Anayasa’nın 90. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5258 sayılı Yasa hükümleri uyarınca, aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde, diğer kanunların aile hekimliği hizmetleri kapsamındaki hizmetlerin sunumu ile sevk ve müracaata ilişkin hükümleri uygulanmayacak, ilgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ve resmi tabiplerce düzenlenmesi öngörülen her türlü rapor, sevk evrakı, reçete ve sair belgeler aile hekimleri tarafından düzenlenecek ve acil haller ve mücbir sebepler dışında, kişi hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olursa olsun, aile hekiminin sevkı olmaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuranlardan katkı payı alınacaktır. Buna göre kişiler, acil haller ve mücbir sebepler dışında öncelikle aile hekimlerine başvuracaklar ve aile hekiminin değerlendirmesine göre gereken durumlarda sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk edileceklerdir.

Yasa’nın 3. maddesinin son fıkrasının birinci tümcesinde, aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının durumları ve aile hekimliği uzmanlık eğitimi almış olup olmadıkları da dikkate alınmak suretiyle yapılacak ödeme tutarlarının tespitinde hangi kriterlerin esas alınacağı sayılmış ve anılan fıkranın iptali istenen ibareyi de içeren ikinci tümcesinde ise, Sağlık

Bakanlığı'na belirlenen standartlara göre, koruyucu hekimlik hizmetlerinin eksik uygulaması veya hasta sevk oranlarının yüksek olması halinde bu ödeme tutarından brüt ücretin %20'sine kadar indirim yapılacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti, insan hak ve hürriyetlerine saygı gösteren, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi ile toplum arasında denge kuran, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti gerçekleştiren, bu bağlamda sağlık hizmetlerinden bireylerin yeteri kadar yararlanmasını sağlayan devlettir.

Anayasa'nın "Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı 5. maddesinde, "*Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır*" denilmiş ve 17. maddesinin ilk fıkrasında da herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın "*Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler*" bölümünde yer alan 56. maddesinin üçüncü fıkrasında ise "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler*" denilmiştir.

Anayasa'nın, 2., 5., 17. ve 56. maddeleriyle kişilere, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme ve hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürebilme hakkı tanınmış ve Devlete de, herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirmesi için gerekli şartları hazırlama, kişilerin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama görevi verilmiştir. Kişilerin maddi ve manevi varlıklarını geliştirilebilmelerinin, mutlu ve huzurlu olabilmelerinin başlıca şartı, ihtiyaç duydukları anda sağlık hizmetlerine ulaşım ihtiyacı duydukları oranda bu hizmetlerden yararlanabilmeleridir. Devlet için bir görev ve kişiler için de bir hak olan bu amacın gerçekleştirilmesinde, bu haktan yararlanmayı zorlaştırmaya ya da zayıflatıcı düzenlemeler Anayasa'ya aykırı düşer.

İtiraz konusu kuralda, aile hekiminin hasta sevk oranının Sağlık Bakanlığı'na belirlenen standartlara göre yüksek olması halinde, 5258 sayılı Yasa uyarınca aile hekimlerine yapılacak ödeme tutarından brüt ücretin % 20'sine kadar indirim yapılacağı belirtilmek suretiyle aile hekiminin sevk oranları ile Sağlık Bakanlığı'nın belirlediği standart ve yapılacak ödemeler arasında ilişki kurulmuştur.

Aile hekiminin sevk oranı ile kendisine yapılacak ödeme tutarı arasında bağlantı kuran dava konusu düzenleme, ihtiyacı olan kişilerin sağlık hizmetlerine ulaşmalarını ve bu hizmetlerden gereği gibi yararlanmalarını güçleştirecek öte yandan Devletin kişilerin yaşamını ruh ve beden sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak görevini gereği gibi yerine getirmesini zorlaştıracak nitelikte bir düzenleme olduğundan Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2., 5., 11., 17. ve 56. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural iptal edildiğinden Anayasa'nın 7., 8., 13. ve 90. maddeleri yönünden inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

3 - Yasa'nın 5. Maddesinin İkinci Fıkrasının "Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir" Biçimindeki Üçüncü Tümcenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, aile hekimliği uygulamasında alınacak katkı payı tutarının Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirleneceğinin öngörüldüğü, sağlık kurum ve kuruluşlarınca verilecek hizmet karşılığında ve kamu gücüne dayalı olarak tek taraflı iradeyle ve gerektiğinde zorla alınacak katkı payının, Anayasa'nın 73.

maddesinde belirtilen “benzeri mali yükümlülük” kavramı içinde değerlendirilebilecek bir kamu geliri niteliği taşıdığına kuşkusuz olduğu, bu nedenle katkı payının matrah, oran, tarh, tahakkuk ve tahsil usullerinin, yaptırımlarının, zamanaşımının, yukarı ve aşağı sınırlar gibi çeşitli yönlerinin yasayla belirlenmesi gerektiği, iptali istenen kuralda belirleme yetkisinin bakanlıklara bırakıldığı, öte yandan yasayla düzenleme yapılmadan asli düzenleme yapma yetkisinin de idareye devredildiği, bu nedenlerle kuralın Anayasa’nın 2., 7., 8., 11. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5258 sayılı Yasa’ya göre aile hekimliği uygulamasına geçilen yerlerde, kişiler acil haller ve mücbir sebepler dışında, sağlık kurum ve kuruluşlarına başvurabilmek için aile hekiminin sevkini almak zorundadırlar. Bu şekilde aile hekiminin sevkini almaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına başvuranlar, hangi sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olurlarsa olsunlar katkı payı ödemek zorunda kalacaklardır. Katkı payı tutarı ise Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenecektir.

Anayasa’nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal bir hukuk Devleti olduğu, 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinin olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği, 8. maddesinde de yürütme yetkisi ve görevinin, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa’ya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği belirtilmiştir. Buna göre, yasakoyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız, belirsiz bir alanı, yönetimin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Yasa ile yetkilendirme, Anayasa’nın öngördüğü biçimde yasayla düzenleme anlamına gelmez. Yasakoyucu, gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabilir. Yasada temel esasların belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasa’ya aykırılık oluşturmaz.

Acil haller ve mücbir sebepler dışında, aile hekiminden sevk almaksızın sağlık kurum ve kuruluşlarına müracaat edilmesi halinde alınacağı öngörülen katkı payı tutarının belirlenmesi teknik bir konu olup önceden Yasa’da tüm ayrıntılarıyla belirlenmesi mümkün değildir. Katkı payı tutarının Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenmesi teknik bir zorunluluktan kaynaklandığından, kuralda Anayasa’ya aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan katkı payının, kişilerin sağlık kurum ve kuruluşlarından aile hekiminin sevk almaksızın aldıkları hizmetlerin karşılığında ödeyecekleri miktar olduğu ve bu yönüyle Anayasa’nın 73. maddesinde belirtilen vergi, resim ve harç benzeri mali yükümlülük niteliğinde olmadığı anlaşıldığından, kuralın Anayasa’nın 73. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa’nın 2., 7., 8. ve 11. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

4- Yasa’nın 8. Maddesinin İkinci Fıkrasının “...ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler...” Bölümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, sözleşme ile çalıştırılanların da yasa güvencesi altında görev yapmasının anayasal zorunluluk olduğu, aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının sözleşmeli personel statüsünde 657 sayılı Yasa’nın ve diğer yasaların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı almaksızın çalıştırılabilmeleri için ayrıca aylıklarının, işe girme ve ayrılımlarının, hak ve yükümlülüklerinin kendi özel yasalarında düzenlenmesi gerektiği, bunların işe girme, aylık, sosyal güvenlik hakları ve terfi gibi konuları genel olarak 5258 sayılı Yasa’da düzenlenmiş ise de, yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartlarının, sözleşmenin feshini gerektiren nedenlerin belirlenmesinin yönetmeliğe bırakıldığı, Yasa’da esasları gösterilmediğinden, bu hususlarda yönetmelikle yapılacak düzenlemenin asli düzenleme niteliği taşıyacağı, bu nedenlerle kuralın Anayasa’nın 2., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın 8. maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenen bölümünde, bu Yasa'da belirlenen esaslar çerçevesinde aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartlarının ve sözleşmenin feshini gerektiren nedenlerin Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak, Sağlık Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarının nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin yasayla düzenlenmesi gerektiği açıktır. Yasa'da aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yapılacak ödemelerin üst sınırı, yapılacak ödeme tutarlarının tespitinde dikkate alınacak kriterler belirlenmiş ve hangi hallerde bu ödeme tutarından en fazla ne kadar indirim yapılacağı belirtilerek bu konularda yasal çerçeve çizilmiştir. İptali istenen kuralda da, bu Yasa'da belirtilen esaslar çerçevesinde aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları ile sözleşmenin feshini gerektiren nedenlerin belirlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.

Bu durumda Yasa'da belirtilen genel çerçeve ve esaslar doğrultusunda, ayrıntı ve uzmanlık gerektiren konuların yönetmelikle düzenlenmesi konusunda yetki verilmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

24.11.2004 günlü, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un;

A- 3. maddesinin son fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan "... veya hasta sevk oranlarının yüksek olması..." ibaresinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B- 1- 3. maddesinin ikinci fıkrasının son tümcesine,

2- 5. maddesinin ikinci fıkrasının "Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir" biçimindeki üçüncü tümcesine,

3- 8. maddesinin ikinci fıkrasının "... ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler, ..." bölümüne,

yönelik iptal istemleri, 21.2.2008 günlü, E. 2005/10, K. 2008/63 sayılı kararlar reddedildiğinden, bu tümcelere ve bölüme ilişkin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

21.2.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI - SONUÇ

24.11.2004 günlü, 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun'un:

A- 3. maddesinin;

1- İkinci fıkrasının son tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Son fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan "... veya hasta sevk oranlarının yüksek olması..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 5. maddesinin ikinci fıkrasının "Alınacak katkı payı tutarı Sağlık, Maliye ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca müştereken belirlenir" biçimindeki üçüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C- 8. maddesinin ikinci fıkrasının “... ve bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde bunlara yapılacak ödeme tutarları ile bu ücretlerden indirim oran ve şartları, sözleşmenin feshini gerektiren nedenler, ...” bölümünün Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ’ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 21.2.2008 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 7 Kasım 2008 – 27047]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 260

- K A R A R -

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 08/03/2008 tarihli yazıda, aynen; “2009 yılı Mart ayında yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimi hazırlıklarına tüm yurt genelinde başlanılacağından, seçim işlemlerinin sağlıklı olarak yürütülebilmesini teminen, Kurulumuz taşra teşkilatında boş bulunan Seçim Müdürlüğü, Seçim Zabıt Katibi kadroları ile Merkez teşkilatında boş bulunan (1) bir adet Seçmen Kütüğü Genel Müdür Yardımcısı, Bilgi İşlem Müdürü, Şube Müdürü, (2) adet Mühendis, Çözümleyici, Şef, Sözleşmeli Çözümleyici ve Programcı kadrolarının doldurulması gerekmektedir.

Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş Ve Görevleri İle Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil Ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge Resmi Gazetenin 30/04/2002 günlü, 24741 sayılı nüshasında, bu genelgede yapılan değişiklik ise 02/07/2003 günlü, 25156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmişti.

Ancak; aradan geçen süre, genelgede görülen eksiklik ve günümüz koşulları dikkate alınarak, söz konusu Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş Ve Görevleri İle Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil Ve Disiplin İşleri Hakkında Genelgenin öncelikle ele alınarak yeniden düzenlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca, münhal bulunan bazı kadroların durumlarına genelgemizde yer verilmemiş olduğundan, söz konusu genelgenin gerekli görülecek bölümlerinin gerektiğinde bir komisyon çalışmasından sonra ele alınarak değiştirilmesi ve düzenlenecek yeni genelgenin yürürlüğe

girmesini müteakiben yukarıda belirtilen münhal kadroların doldurulabilmesi ve uygulamaya ilişkin ilkelerin belirlenmesi hususunda gerekli Kurul kararının alınmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş ve Kurulumuzun 08/03/2008 tarih, 2008/118 sayılı kararı ile Kurulumuz Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL, Hüseyin EKEN, Kırdar ÖZSOYLU ve Sadri BOZKURT’tan oluşturulan Komisyon çalışmasını tamamlayarak konu hakkında düzenlediği raporu ve genelge taslağını Kurulumuza sunmuş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Kurulumuzun 08/03/2008 tarihli ve 118 sayılı kararı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL, Hüseyin EKEN, Kırdar ÖZSOYLU ve Sadri BOZKURT’tan oluşturulan komisyon çalışmasını tamamlayarak sonrasında rapor ve genelge taslağı düzenlemiştir.

Düzenlenen ve Kurulumuza sunulan 19/09/2008 tarihli ve 2008/12 sayılı “Komisyon Raporu”nda, aynen;

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 29 uncu maddesinde yazılı görevleri yerine getirmek üzere kurulan Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile seçmen kütükleri bürolarının ve aynı Kanununun 11 inci maddesi gereğince kurulan İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığının kuruluş, görev ve yetkileri ile bağlı birimleri ve birimler arasındaki ilişkileri düzenlemek, görev tanımları, yetki ve sorumlulukları, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak Yüksek Seçim Kurulu merkez ve taşra teşkilatı personelinin göreve alınmaları, yer değiştirmeleri, görevde yükselme ve unvan değişiklikleri, sicilleri, haklarında disiplin kovuşturması yapılması, görevden uzaklaştırılmaları ve diğer özlük işlerine ilişkin usul ve esaslar, daha önceden Yüksek Seçim Kurulununun 24/04/2002 tarih ve 235 sayılı kararı ile kabul edilerek 30/05/2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan “Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge” ile belirlenmiştir.

Ancak, genelgede gerekli görülen değişiklik ve eksiklikler günümüz koşulları dikkate alınarak, söz konusu genelge Kurulumuzun 08/03/2008 tarih ve 2008/118 sayılı kararı üzerine ele alınmış ve Komisyonumuz çalışmasını tamamlamıştır.

Genelgede yer alan düzenlemeler mevcut yasa hükümleri ile uygulamaya konulmuş olan diğer kurumların genelgelerinden de faydalanılarak ve ilgili birimlerin görüşleri de alınarak, Komisyon çalışmamız sonrası düzenlenen ekli genelge taslağı ve çizelgeler hazırlanmıştır.

Hazırlanan genelge taslağı ile çizelgeler Kurulumuzun 2008/118 sayılı kararı gereği Yüksek Seçim Kuruluna sunulmuştur.”

şeklinde görüş bildirilmiştir.

Kurulumuzun 08/03/2008 tarih, 2008/118 sayılı kararı ile Kurulumuz Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL, Hüseyin EKEN, Kırdar ÖZSOYLU ve Sadri BOZKURT’tan oluşturulan Komisyon; aradan geçen süre, genelgede görülen eksiklik ve günümüz koşulları dikkate alınarak, söz konusu “Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş Ve Görevleri İle Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil Ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”yi yeniden düzenleyerek, ekli “Yüksek Seçim Kurulu Birimlerinin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”yi hazırlamıştır.

Bu nedenle; Kurulumuzun 24/04/2002 tarih, 235 sayılı kararı ekinde bulunan “Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş Ve Görevleri İle Personelin Göreve Alınma, Yer

Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil Ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”nin bütün ek ve değişiklikleriyle birlikte yürürlükten kaldırılması ve komisyonca yeniden düzenlenip Kurulumuza sunulan “Yüksek Seçim Kurulu Birimlerinin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”nin yürürlüğe konulması uygun bulunmuştur.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenle;

1- Kurulumuzun 24/04/2002 tarih, 235 sayılı kararı ekinde bulunan “Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş Ve Görevleri İle Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil Ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”nin bütün ek ve değişiklikleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmasına,

2- Komisyonca yeniden düzenlenip Kurulumuza sunulan ve Kurulumuzca da uygun görülen “Yüksek Seçim Kurulu Birimlerinin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma, Yer Değiştirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge”nin yürürlüğe konulmasına,

3- Genelgenin yeterli miktarda bastırılarak tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ihtiyaç miktarı kadar gönderilmek üzere Kurulumuz İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına ve bilgi için Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne gönderilmesine,

4- Karar örneği ve eki genelgenin Resmi Gazetede yayımlanmasına,

25/10/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan **Başkanvekili** **Üye** **Üye**
Muammer AYDINAhmet BAŞPINAR Hasan ERBİL Necati SÖZ

Üye **Üye** **Üye**
Bahadır DOĞUSOY Mehmet KILIÇ Ali EM

Üye **Üye** **Üye**
Kırdar ÖZSOYLU Sadri BOZKURTM. Zeki ÇELEBİOĞLU

**YÜKSEK SEÇİM KURULU BİRİMLERİNİN
KURULUŞ ve GÖREVLERİ ile PERSONELİN GÖREVE ALINMA,
YER DEĞİŞTİRME, YÜKSELME, GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA,
SİCİL VE DİSİPLİN İŞLERİ HAKKINDA GENELGE**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu genelgenin amacı, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 29 uncu maddesinde yazılı görevleri yerine getirmek üzere kurulan Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile seçmen kütükleri bürolarının ve aynı Kanunun 11 inci maddesi gereğince kurulan İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının kuruluş, görev ve yetkileri ile bağlı birimleri ve birimler arasındaki ilişkileri düzenlemek, görev tanımlarına, yetki ve sorumluluklarına, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak Yüksek Seçim Kurulu merkez ve taşra teşkilatı personelinin göreve alınmalarına, yer değiştirmelerine, görevde yükselme ve unvan değişikliklerine, sicillerine, haklarında disiplin kovuşturması yapılmasına, görevden uzaklaştırılmalarına ve diğer özlük işlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu genelge, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi olarak görev yapan personele ilişkin 1 inci maddede sayılan hususları kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu genelge, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 11 inci maddesinin son fıkrası ve 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu genelgede geçen;

- a) Başkanlık : Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığını,
- b) Merkez teşkilatı personeli: Başkanlık merkez teşkilatı kadrolarında çalışanları,
- c) Taşra teşkilatı personeli: Taşra teşkilatı kadrolarında çalışanları,
- ç) Görevde yükselme: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi görevlerden, bu genelgede belirlenen üst görevlere, aynı veya farklı hizmet sınıflarından yapılacak atamaları,
- d) Aynı düzey görev: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından, aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterilen görevleri,
- e) Üst görev: 27/09/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanun'da belirtilen hiyerarşik kademeler çerçevesinde daha üst hiyerarşi içindeki görevleri,

f) Alt görev: 3046 sayılı Kanun'da belirtilen hiyerarşik kademeler çerçevesinde daha alt hiyerarşi içindeki görevleri,

g) Görevde yükselme eğitimi: Görevde yükselmeye ilişkin olarak, görevlerin özelliklerine göre Başkanlık merkez teşkilatı ile taşra teşkilâtında verilecek eğitimi,

ğ) Görevde yükselme sınavı: Görevde yükselme eğitimini tamamlayanların tâbi tutulacağı yazılı sınavı,

h) Unvan değişikliği: En az orta öğretim düzeyinde mesleki veya teknik öğrenim sonucu kazanılan unvanlara ilişkin görevlere yapılan atamaları,

ı) Unvan değişikliği sınavı: Unvan değişikliği suretiyle atanacakların tâbi tutulacağı yazılı sınavı,

i) Hizmet süresi: Aylıksız (Ücretsiz) izinli olarak geçen süreler hariç, muvazzaf askerlikte geçen süreler dahil olmak üzere, genel, özel ve katma bütçeli idareler ile yerel yönetimlerde, kamu kurum ve kuruluşlarında fiilen çalışılan süreleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş Ve Görevler

Kuruluş Şeması

Madde 5- Yüksek Seçim Kuruluna bağlı birimlerin kuruluş şeması Ek - 1'de gösterilmiştir.

a) Yüksek Seçim Kurulu Merkez Teşkilatı;

- 1) Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı,
- 2) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü,
- 3) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,

b) Yüksek Seçim Kurulu Taşra Teşkilatı;

- 1) İl Seçim Kurulu Başkanlıkları,
- 2) İlçe Seçim Kurulu Başkanlıkları,
- 3) Seçmen Kütük Büroları,

Birimlerinden oluşmaktadır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün Kuruluşu

Madde 6- Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü aşağıdaki birimlerden oluşur:

1- Genel Müdür,

2- Teknik Genel Müdür Yardımcısı,

2.1- Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü,

- a) Yazılım Geliştirme Şefliği,
- b) Veri Tabanı Yönetim Şefliği,
- c) Sistem İşletim Şefliği,
- ç) İnternet Tasarım Şefliği,

2.2- Çağrı Merkezi Şube Müdürlüğü,

- a) Taşra Destek Şefliği,

3- İdari Genel Müdür Yardımcısı,

3.1- Eğitim ve Tanıtma Şube Müdürlüğü,

- a) Yazı İşleri ve Arşiv Şefliği,

Genel Müdürlüğün yukarıdaki kuruluş şeması Ek - 2'de gösterilmiştir. Gerektiği takdirde Başkanın önerisi ve Yüksek Seçim Kurulu kararı ile Ek - 2'de gösterilen kuruluş şemasına bağlı alt hizmet birimleri oluşturulabilir.

Genel Müdür, Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün Kanunda belirtilen amaçlarına uygun olarak çalışma, yönetim ve denetimi ile 7 nci maddedeki görevlerin yerine getirilmesinden Yüksek Seçim Kurulu Başkanına ve Yüksek Seçim Kuruluna karşı sorumludur.

Genel Müdür Yardımcıları; Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından belirlenecek görev ayırımına göre yapacakları işlerden dolayı Genel Müdüre, Yüksek Seçim Kurulu Başkanına ve Yüksek Seçim Kuruluna karşı sorumludurlar.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün Görevleri

Madde 7- a) Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında 298 sayılı Kanun'un 28 inci maddesinde tanımlanan seçmen kütüğünü ve yurt dışı seçmen kütüğünü oluşturmak, güncelleştirmek, seçmen ve seçimle ilgili tüm bilgileri toplamak, saklamak, kullanılabilir hale getirmek ve gerekli yerlere ulaştırmak,

b) 298 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesinde belirtilen amaçlar göz önünde bulundurularak, Yüksek Seçim Kurulu'nca belirlenecek ilkeler doğrultusunda gerek duyulan çalışma, tanıtma ve yıllık programları hazırlamak ve Yüksek Seçim Kurulu'nun onayına sunmak,

c) Uygulamaya konulan programlara ilişkin gelişmeler ve diğer çalışmalar konusunda üçer aylık raporlar hazırlayarak Yüksek Seçim Kurulu'na sunmak,

ç) Yüksek Seçim Kurulu'nun veya Başkanının istemi üzerine gerekli görülen konularda rapor hazırlamak ve iletmek,

d) Zorunlu görülen hallerde 298 sayılı Kanun'un 28 ve 29 uncu maddelerinde belirtilen görevlerini yerine getirmek için Yüksek Seçim Kurulu'na sunacağı program, proje ve raporların hazırlanması konusunda Kurul'un onayını almak koşuluyla uzman kişi ve kuruluşlardan danışmanlık hizmeti alımı için Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına başvurmak,

e) Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü (SEÇSİS) ile ilgili tanıtma işlevini etkili biçimde yürütmek,

f) Yüksek Seçim Kurulu'nun merkez ve taşra personelinin Hizmet İçi Eğitim Programını İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ile birlikte hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak,

g) Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Asker Alma Daire Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü gibi kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan seçmen niteliğindeki kişilerin adres ve şahsi bilgilerinden yararlanmak için adı geçen kamu kurum ve kuruluşları ile bilgi alışverişi yapmak için gerekli iletişimi kurmak, seçmen kütüğünün güncel tutulmasını sağlamak,

ğ) Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkındaki Yönetmelik hükümleri gereğince; Genel Müdürlük birim arşivini oluşturmak, Kurum arşivine gidecek belgeleri ayıklamak, evrakın birimler arası zimmetle gidiş, dönüşünü sağlamak,

h) Bilgi İşlem Müdürlüğü personeli yardımıyla il ve ilçe seçim kurullarını ve personeli SEÇSİS yazılım uygulaması konusunda açıklayıcı e-posta ile bilgilendirmek,

ı) Çağrı merkezi personeli yardımıyla il ve ilçe seçim kurullarının bilgisayar yazıcı, modem kullanımları ile SEÇSİS yazılımında karşılaştığı sorunları gidermek,

i) Bilgi işlem ve çağrı merkezi personeli aracılığıyla Yüksek Seçim Kurulu merkez ve taşra teşkilatının bilgisayar sisteminin ve çevre ünitelerinin ve tüm ilçelerin çevrim-içi (online) çalışan UYAP bilgisayar ağını izlemek, bilgisayar sisteminin düzenli çalışmasını sağlamak ve arızaların giderilmesi, gerekiyorsa yenilerinin alınması için ilgili birimler nezdinde girişimde bulunmak,

j) SEÇSİS kapsamında veri tabanı (bilgi bankası) raporlarını istenilen dönemlerde hazırlamak, tutulan tüm bilgilerin güvenli bir şekilde yedeklenmesini sağlamak,

k) Yüksek Seçim Kurulu internet sitesi (portal)'ni güncel tutmak, kurum mevzuatının, seçim sonuçlarının, seçmen bilgilerinin ilgililerce izlenebilirliğini sağlamak,

l) Yüksek Seçim Kurulunun, kamuoyunu ilgilendiren kararları ile Genelgelerinin imza aşaması tamamlandıktan sonra İnternet sitesinde yayımlanmasını sağlamak,

m) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından gelen Siyasi Partilerin Teşkilat Kütüğü bilgilerine göre seçime katılabilecek siyasi partilerin tespitini sağlayacak raporu İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ile birlikte hazırlamak ve Yüksek Seçim Kuruluna sunmak,

n) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün görev alanına giren ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yapılan başvurulara verilecek cevaplara esas olacak bilgileri Yüksek Seçim Kurulu Başkanına sunmak,

o) Yüksek Seçim Kurulu bütçesinin görüşülmesi sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve genel kurulunda Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığını temsilen İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı ile birlikte çalışmalara katılmak,

ö) Yüksek Seçim Kurulu'nun ve Başkanı'nın verdiği yazılı veya sözlü görevleri yapmak.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri

Madde 8-

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı aşağıdaki birimlerden oluşur:

1- Daire Başkanı,

2- Yazı İşleri Şube Müdürlüğü,

2.1- Yazışma ve Seçim Şefliği,

3- İdari İşler Şube Müdürlüğü,

3.1- İdari İşler, Basılı Evrak, Ambar ve Dağıtım Şefliği,

3.2- Evrak ve Arşiv Şefliği,

4- Mali İşler Şube Müdürlüğü,

4.1- Muhasebe Şefliği,

4.2- Satınalma ve Tahakkuk Şefliği,

5- Personel ve Eğitim Şube Müdürlüğü,

5.1- Personel Şefliği,

5.2- Eğitim Şefliği,

6- Ayniyat Saymanlığı.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının yukarıdaki kuruluş şeması Ek - 3'de gösterilmiştir. Gerekli takdirde Başkanın önerisi ve Yüksek Seçim Kurulu kararı ile Ek - 3'de gösterilen kuruluş şemasına bağlı alt hizmet birimleri oluşturulabilir.

Daire Başkanı; İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının çalışma, yönetim ve denetiminden Yüksek Seçim Kuruluna ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanına karşı sorumludur.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının Görevleri

Madde 9- a) Seçim iş ve işlemleriyle ilgili konularda Yüksek Seçim Kuruluna yapılan itirazların dosya halinde Kurulun gündemine sunulmasını, Kurulca verilen kararların yazımını, çoğaltılmasını, yayımlattırılmasını ve dağıtılmasını sağlamak,

b) Yüksek Seçim Kurulu Başkan ve Üyelerinin Kurumla ilgili yazılarının yazılması ve gerektiğinde çoğaltılması, kayda geçirilmesi, ilgili yerlere gönderilmesi işlemlerini yürütmek,

c) Yüksek Seçim Kuruluna gelen resmi yazıların ve başvuruların kaydedilerek, ilgili birimlere gönderilmesini ve sonuçlarının ilgili kurum ve kişilere iletilmesini sağlamak,

ç) Yüksek Seçim Kurulunun arşiv iş ve işlemlerini yürütmek, arşiv kayıtlarının düzenli tutulmasını sağlamak,

d) Yüksek Seçim Kurulunun ve seçmen kütük bürolarının demirbaş ihtiyaçlarını temin etmek, kanun ve ilgili yönetmeliklere göre kayıtlarını tutmak, sınıflandırmak ve korumak,

e) İl ve ilçe seçim kurullarının her türlü basılı kağıt, seçim malzemesi ve diğer kırtasiye ihtiyaçlarını sağlamak ve yerlerine göndermek,

f) Yüksek Seçim Kurulu binasını ve içindekileri, kurum dışındaki arşiv ve depoların yangına ve diğer her türlü tehlikeye karşı korumak için her türlü önlemi almak, personelin güvenliğini sağlamak, yardımcı ve geçici personeli düzenli ve verimli hizmetlere yönlendirmek ve denetlemek,

g) Yüksek Seçim Kurulunun bütçe ödeneklerini izlemek, harcamalarıyla ilgili işlemleri yapmak, bu konulardaki tüm yazışmaları yürütmek ve kayıtlarını düzenli bir biçimde tutmak,

ğ) İl ve ilçe seçim kurulları başkanlıklarına gönderilecek ödeneklerle ilgili her türlü yazışmayı yürütmek ve harcamaları izlemek,

h) Yüksek Seçim Kurulu ve kurula bağlı merkez birimlerinde görevli tüm personelin maaş, fazla çalışma ve gündeliklerine ait bordroları düzenlemek, ödemeleri yapmak,

ı) Yüksek Seçim Kurulunca veya yetkili mercilerce satın alınması, kiralanması veya tamiri kararlaştırılan bina, eşya veya hizmetlerin, Kamu İhale Kanunu'na uygun olarak yapılması için gerekli iş ve işlemleri yerine getirmek ve belgeleri düzenlemek,

i) Yüksek Seçim Kurulunun, merkez birimlerinde görevli tüm personelinin özlük iş ve işlemlerine ait kayıtları tutmak, tayin, terfi, yer değiştirme ve disiplin işlemlerine ait kararlarını uygulamak,

j) Seçmen kütük bürolarında görevli personelin özlük ve diğer işlemleriyle ilgili olarak Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı ile il ve ilçe seçim kurulları başkanlıkları arasındaki yazışmaları yürütmek, atama ve nakil onaylarını düzenleyerek Başkanlık Makamına sunmak ve bu personelin il seçim kurullarında tutulan sicil, disiplin dosyaları ile diğer işlemlere ilişkin Başkanlık ve Kurul genelgelerini il seçim kurulu başkanlıklarına iletmek,

k) Merkez ve taşra teşkilatının hizmet içi eğitim programlarını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile birlikte hazırlamak, Yüksek Seçim Kurulu kararı ile yürürlüğe koymak, yürütmek ve izlemek,

l) Yüksek Seçim Kurulu kararlarında öngörülen, seçimlerde uygulanacak seçim takvimi ile diğer genelgelerin hazırlık çalışmalarını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile birlikte yapmak,

m) Yapılacak seçimlerle ilgili adaylık ve diğer seçim işlemlerini Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü (SEÇSİS) kapsamında yürütmek,

n) 5018 sayılı Kanun çerçevesinde "Harcama Yetkilisi" olarak, Bütçe Kanunu ile verilen tüm harcamaları yürütmek, her yıl Kurumun bütçesini hazırlamak, yatırım bütçesi ile ilgili olarak Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünün önerisini almak, Maliye Bakanlığı nezdinde Seçmen Kütüğü Genel Müdürü ile birlikte Yüksek Seçim Kurulu adına çalışmalara katılmak,

o) Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, merkez ve taşra teşkilatının tüm taşınır eşyasını kayıt altında tutarak, Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı ile Sayıştay Başkanlığı nezdinde gerekli işlemleri yürütmek,

ö) Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü (SEÇSİS) kapsamında gerekli olan basılı evrakın tasarımını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile birlikte yapmak,

p) Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen ve seçimlerde kullanılacak, oy pusulaları ile her türlü basılı evrakın tasarım ve basım ile ilgili işlemleri yürütmek,

r) Başkanlığın taraf olduğu davalarda savunma, itiraz ve temyiz taleplerine ilişkin bilgi ve belgeleri hazırlayarak Yüksek Seçim Kurulu Başkanına sunmak,

s) 4734 sayılı Kamu İhale Kanun'u ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu'na göre yapılacak mal ve hizmet alımına ilişkin sözleşme ve ihale şartnamelerini ilgisine göre Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile birlikte hazırlamak,

ş) Yasal saklama süresini doldurmuş tüm seçim evrakının imha işlemlerini yürütmek,

t) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görev alanına giren ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yapılan başvurulara verilecek cevaplara esas olacak bilgileri Yüksek Seçim Kurulu Başkanına sunmak,

u) Yüksek Seçim Kurulu'nun ve Başkanı'nın verdiği yazılı veya sözlü görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Göreve Alınma

İstihdam Şekilleri

Madde 10- Yüksek Seçim Kurulu; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (A), (B) ve (C) fıkralarına uygun olarak; Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığında; devamlı, geçici ve sözleşmeli, seçim dönemlerinde ve gerekli hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 31 inci maddesine göre sosyal güvenliğe sahip geçici personel çalıştırabilir.

Personelin Genel Niteliği

Madde 11- Yüksek Seçim Kuruluna bağlı Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ve seçmen kütük bürolarının devamlı, geçici ve sözleşmeli personeli, Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde aranan niteliklere ek olarak 298 sayılı Kanun'un 31 inci maddesine göre, evvelce herhangi bir siyasi partiye üye ve yapılan seçimlerde siyasi parti listesinden aday olmamış kişiler arasından seçilir.

Göreve alınmadan önce, ilgililerden bu konuda bir beyanname alınır. Beyanın aksi sonradan anlaşıldığı takdirde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdür ve Yardımcılarının Nitelikleri

Madde 12- Genel Müdür: elektrik, elektronik, elektrik – elektronik, bilgisayar, makine ve endüstri mühendisliği, ders programında bilgisayar eğitimine yer veren diğer mühendislik fakülteleri, hukuk, siyasal bilgiler, kamu yönetimi, istatistik, istatistik bilgisayar, fizik, matematik, işletme, maliye, ekonomi veya muhasebe alanlarında;

Genel Müdür Yardımcısı (Teknik): elektrik, elektronik, elektrik – elektronik, bilgisayar, makine ve endüstri mühendisliği, ders programında bilgisayar eğitimine yer veren diğer mühendislik fakülteleri, istatistik, istatistik - bilgisayar, fizik, matematik alanlarında;

Genel Müdür Yardımcısı (İdari): hukuk, siyasal bilgiler, kamu yönetimi, iktisat, maliye, ekonomi, muhasebe, işletme, istatistik, istatistik – bilgisayar alanlarında;

Lisans düzeyinde öğrenim görmüş, son üç yıl sicil notu ortalaması 76 puandan az olmayan, kamu kurum ve kuruluşlarında asgari on yıl çalışmış ve yöneticilik deneyimine sahip olanlar arasından atanır.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanının Nitelikleri

Madde 13- İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı; hukuk, siyasal, kamu yönetimi, istatistik, istatistik – bilgisayar, matematik, işletme, iktisat, ekonomi, muhasebe ve maliye alanında lisans düzeyinde yüksek öğrenim görmüş, en az on yıl süreyle kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmış, son üç yılın sicil notu ortalaması 76 puandan az olmayan, yönetici niteliklerine sahip istekliler arasından atanır.

Sözleşmeli ve Geçici Personel

Madde 14- Sözleşmeli ve geçici personel çalıştırılacak görevler ile bu görevlerde çalıştırılacak personelde aranacak nitelik ve şartlar; Yüksek Seçim Kurulu tarafından Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görüşleri ve bu konudaki genel mevzuat hükümleri de göz önüne alınarak belirlenir.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünde çalıştırılmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesine göre istihdam edilecek çözümleyici ve programcı unvanlı kadrolara atanacaklar; KPSS'de başarılı olup, bilgisayar bilgisini diploma veya sertifika ile

belgeleyerek Kurul'a başvuran kişiler arasından, yapılacak mülakat veya sözlü sınavındaki başarı sıralamasına göre belirlenir. Bu kişilerle, Maliye Bakanlığınca belirlenen tip sözleşme hükümlerine göre Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından yıllık sözleşme yapılır.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesindeki 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (C) fıkrasına istinaden istihdam edilecek geçici personelle, eğitim düzeyi ve aranan diğer özellikleri de dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenerek vize edilen tip sözleşme hükümlerine göre bir yılda on ayı geçmeyecek şekilde Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından sözleşme yapılır.

Göreve Alınma Esasları

Madde 15- Yüksek Seçim Kuruluna bağlı tüm birimlerin Devlet memuru statüsündeki personeli, başka kamu kurumlarından naklen veya Devlet Memurları Kanun'u ile bu Kanuna göre çıkarılan "İlk Defa Devlet Kamu Hizmeti ve Görevlerine Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Mecburi Yeterlilik ve Yarışma Sınavları Genel Yönetmeliği" hükümleri uyarınca yapılan sınavı kazanmış olanlar arasından atanır.

Genel müdür, genel müdür yardımcıları ve daire başkanı kadrolarına diğer kamu kuruluşlarından naklen veya kurum içinden yükseltilecek yapılacak atamalar için başvuru süresinin bitiminden en az on beş gün önce uygun görülecek usullerle Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca ilan yapılır.

Yapılan başvurular: Yüksek Seçim Kurulunca kendi Üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik bir komisyonca değerlendirilerek sonuç Kurula sunulur. Kurul takdir yetkisini kullanarak atama konusunda kararını verir.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı ve Şube Müdürleri Yüksek Seçim Kurulu kararı ile, diğer personel ise, Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından atanır.

Seçmen kütük büroları personeli, İlçe Seçim Kurulu Başkanının teklifi üzerine veya re'sen Yüksek Seçim Kurulu Başkanı tarafından atanır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı personeli, 657 sayılı Kanun'un 74 üncü maddesinde öngörülen usulle diğer kamu kurumlarına atanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yer Değiştirme

Personelin Nakli

Madde 16- Başkanlık Merkez Teşkilatında ve seçmen kütük bürolarında görevli personel, kendi istemleri, özür durumları ve ilçe seçim kurulu başkanının veya bağlı buldukları birim amirlerinin gerekçeli önerisi veya hizmet gereklerine göre re'sen Yüksek Seçim Kurulu Başkanınca aynı il içinde veya görevli buldukları il dışındaki bir seçmen kütük bürosuna veya başka bir birime naklen atanabilirler.

Norm kadro çalışmaları tamamlandıktan sonra yer değiştirme suretiyle atamaların; seçim hizmetinin gereklerine, özelliklerine, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık gösteren iller gruplandırılarak tespit edilen bölgeler arasında adil ve dengeli bir sistem içinde yapılması için Yüksek Seçim Kurulu Başkanınca, Kurulca onaylanmak suretiyle bir personel ve atama planı hazırlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine İlişkin Esaslar Hizmet Grupları

Madde 17- Bu genelge kapsamında görevde yükselme ve unvan değişikliğine tâbi olan ve olmayan kadrolar aşağıda belirtilmiştir.

I) Görevde Yükselmeye Tâbi Olan Kadrolar:

A) Yönetim Hizmetleri Grubu;

- 1) Bilgi İşlem Merkezi Müdürü,
- 2) Şube Müdürü,
- 3) Seçim Müdürü,
- 4) Şef.

B) İdari Hizmetler Grubu;

- 1) Ayniyat Saymanı,
- 2) Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni,
- 3) Zabıt Katibi,
- 4) Satınalma Memuru,
- 5) Bilgisayar İşletmeni,
- 6) Ambar Memuru,
- 7) Santral Memuru,
- 8) Sekreter,
- 9) Şoför.

C) Bilgi İşlem Hizmetleri Grubu;

Çözümleyici.

Ç) Yardımcı Hizmetler Grubu;

- 1) Teknisyen Yardımcısı,
- 2) Kaloriferçi,
- 3) Dağıtıcı,
- 4) Hizmetli,
- 5) Bekçi.

II) Unvan Değişikliğine Tâbi Olan Kadrolar:

- 1) Mühendis,
- 2) Programcı,
- 3) Teknisyen.

III) Görevde Yükselmeye Tâbi Olmayan Kadrolar:

- 1) Genel Müdür,
- 2) Genel Müdür Yardımcıları,
- 3) Daire Başkanı.

Görevde Yükselmeye Tâbi Olan Kadrolara Atama Şartları

Madde 18- Görevde yükselmeye tâbi olan kadrolara yapılacak atamalarda aranacak şartlar.

I) Genel Şartlar;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşımak ve son sicil notu olumlu olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan aşağı olmamak,

b) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinin (D) bendine göre disiplin cezası almamış olmak,

c) Görevde yükselme eğitimine katılmak ve Yüksek Seçim Kurulu Sınav Komisyonunca veya Başkanlıkça uygun görülecek Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına ya da Milli Eğitim Bakanlığına yaptırılacak görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

II) Özel Şartlar;

A) Yönetim Hizmetleri Grubu:

1- Bilgi İşlem Merkezi Müdürü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

b) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,

c) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü bünyesinde geçirmiş, bilgi işlem konusunda deneyim sahibi ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

2- Şube Müdürlüklerine Atama:

a) Yazı İşleri Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

2) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,

3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde geçirmiş, seçim iş ve işlemlerinde ve Kurulca verilen kararların yazımı konularında deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

b) İdari İşler Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

2) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,

3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde geçirmiş, idari işler ve seçim

malzemelerinin temini ve sevkiyatı konularında deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

c) Mali İşler Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- 1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- 2) İşletme, İstatistik, İstatistik – Bilgisayar, Ekonomi, İktisat, Matematik, Maliye, Muhasebe alanlarında en az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,
- 3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde geçirmiş, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun uygulanması yönünde deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

ç) Personel ve Eğitim Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- 1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- 2) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,
- 3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde geçirmiş, personel iş ve işlemlerinde deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

d) Çağrı Merkezi Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- 1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- 2) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,
- 3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü bünyesinde geçirmiş, bilgi işlem ve SEÇSİS kapsamındaki konularda deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

e) Eğitim ve Tanıtım Şube Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- 1) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- 2) En az dört yıllık fakülte veya yüksekokul mezunu olmak,
- 3) On yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılını Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü bünyesinde geçirmiş, seçmen kütüklerine ilişkin iş ve işlemlerde deneyimli ve en az bir yıl şef kadrosunda fiilen çalışmış olmak.

3- Seçim Müdürlüğü kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- c) Sekiz yıl süreyle kamu kurumlarında çalışmış ve bu sürenin son beş yılında Yüksek Seçim Kurulunun merkez veya taşra teşkilatı bünyesinde genel idari hizmetler sınıfında görev yapmış olmak.

4- Şef kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- c) Yüksek Seçim Kurulu merkez veya taşra teşkilatında en az sekiz yıl hizmeti bulunmak.

B) İdari Hizmetler Grubu:

1- Ayniyat Saymanı kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- c) Yüksek Seçim Kurulu merkez teşkilatında şef unvanlı kadrolarda veya Başkanlık taşra teşkilatı seçmen kütük bürosu müdür kadrosunda en az iki yıl çalışmış olmak kaydıyla en az sekiz yıl hizmeti bulunmak.

2- Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni ile Zabıt Katibi kadrolarına atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
- c) Son iki yılını Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmış olmak kaydıyla en az beş yıl hizmeti bulunmak,
- ç) Bilgisayar veri girişi konusunda Milli Eğitim Bakanlığından onaylı belgeye sahip olmak veya Başkanlıkça düzenlenecek kursta başarılı olmak.

3- Bilgisayar İşletmeni kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
- c) Son iki yılını Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmış olmak kaydıyla en az beş yıl hizmeti bulunmak,

ç) Bilgisayar işletmenliği konusunda Milli Eğitim Bakanlığında onaylı belgeye sahip olmak veya Başkanlıkça düzenlenecek bilgisayar işletmenliği kursunda başarılı olmak.

4- Satınalma Memuru, Ambar Memuru, Santral Memuru ve Sekreter kadrolarına atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
- c) Son iki yılını Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmış olmak kaydıyla en az beş yıl hizmeti bulunmak.

5- Şoför kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
- c) Son iki yılını Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmış olmak kaydıyla en az beş yıl hizmeti bulunmak,
- ç) En az beş yıllık (B) sınıfı sürücü belgesine sahip olmak.

C) Bilgi İşlem Hizmetleri Grubu:

1- Çözümleyici kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- b) İki yılını Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmış olmak kaydıyla en az beş yıl hizmeti bulunmak,
- c) Bilgisayar eğitimi veren en az iki yıllık yüksek öğrenimi bitirmiş olmak,
- ç) Programcı kadrosunda iki yıl çalışmış olmak.

Yukarıda sayılan görevlere atanabilmek için gerekli dört yıllık yüksek öğrenim şartını taşıyan nitelikli ve yeterli personel bulunmadığı takdirde, iki yıllık yüksek öğrenim görmüş olanlar görevde yükselme sınavına tâbi tutularak başarılı olmaları halinde başarı sıralamasına göre atanabilirler.

Sınıf ve Unvan Değişikliğine Tâbi Olan Kadrolara Yüksek Seçim Kurulu Bünyesinden Atanma Şartları

Madde 19- Sınıf ve unvan değişikliğine tâbi olan kadrolara yapılacak atamalarda aranacak şartlar.

I) Genel Şartlar;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde belirtilen şartları taşımak ve son sicil notu olumlu olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan aşağı olmamak,

b) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125 inci maddesinin (D) bendine göre disiplin cezası almamış olmak,

II) Özel Şartlar;

a) Mühendis kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

1) Sınıf ve unvan değişikliği sınavında başarılı olmak,

2) Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında iki yıl hizmeti bulunmak,

3) Elektrik, elektronik, elektrik – elektronik, bilgisayar, makine ve endüstri mühendisliği ile ders programında bilgisayar eğitime yer veren diğer mühendislik fakültelerini bitirmiş olmak.

b) Programcı kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

1) Sınıf ve unvan değişikliği sınavında başarılı olmak,

2) Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında iki yıl hizmeti bulunmak,

3) Bilgisayar eğitimi veren en az iki yıllık yüksek öğrenimi bitirmiş olmak.

c) Teknisyen kadrosuna atanabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

1) Sınıf ve unvan değişikliği sınavında başarılı olmak,

2) Başkanlık merkez veya taşra teşkilatında iki yıl hizmeti bulunmak,

3) En az lise dengi mesleki ve teknik eğitim ve öğretim veren okullardan birini bitirmiş olmak.

Görevde Yükselme Eğitimi ve Konuları

Madde 20- Bu genelge kapsamında görevde yükselme eğitimine alınacak personelin, aşağıdaki (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde yer alan ders konularından en az 30, (f) ve (g) bentlerinde yer alan ders konularından en az 45 saat olmak üzere toplam 75 saat olarak düzenlenecek görevde yükselme eğitim programına katılmaları ve eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olmaları gerekir. Zorunlu hallerde eğitim programına katılanlara en fazla on saate kadar mazeret izni verilebilir.

Görevde yükselme eğitimi aşağıdaki konulardan oluşur:

a) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,

1) Genel Esaslar,

2) Temel Hak ve Ödevler,

3) Devletin Temel Organları,

b) Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Ulusal Güvenlik,

c) Devlet Teşkilatı ile ilgili mevzuat,

ç) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuat,

d) Türkçe dil bilgisi ve yazışmayla ilgili kurallar,

- e) Halkla ilişkiler ve davranış kuralları,
- f) Kurumsal ve Mesleki Etik İlkeleri,
- g) Atanılacak görevin alanı ve niteliği ile ilgili konular.

Düzenlenecek eğitim programlarında, (g) bendinde belirtilen konuların ağırlığı yüzde altmışın (%60) altında olamaz.

Görevde Yükselme Eğitimine Alınma

Madde 21- Görevde yükselme eğitimine katılacakların sayısı atama yapılacak boş kadro sayısının üç katını geçemez.

Bu genelgede belirtilen genel ve özel şartların birlikte değerlendirilmesi sonucunda atama yapılacak kadro sayısının üç katından az istekli bulunması halinde, durumu uygun olan bütün personelin eğitime alınması sağlanır.

Duyurulan kadro sayısının üç katından fazla personelin başvurması halinde ise, genel ve özel şartları birlikte taşıyanlar arasından, bu görevler için gerekli olan öğrenim düzeyi, hizmet süresi, sicil ve disiplin niteliklerine sahip olma durumları da dikkate alınarak bu genelge eki EK-4 Değerlendirme Formunda belirtildiği şekilde puanlama yapılmak suretiyle, toplam puanı en fazla olandan başlamak üzere atama yapılacak boş kadro sayısının üç katı kadar personel belirlenerek eğitime alınır.

Puanların eşitliği halinde ise sırasına göre hizmet süresi fazla ve yaşı küçük olan, son sicil notu yüksek olan tercih edilir.

Daha önce görevde yükselme eğitimine katılmış, ancak eğitim programından herhangi bir nedenle ilişki kesilmiş personel ile görevde yükselme sınavında başarısız olan personel veya mazeretsiz olarak sınava katılmayan personel hakkında aynı veya benzer görev unvanları için düzenlenecek müteakip görevde yükselme eğitimi ve sınavına katıldıklarında EK-4 Değerlendirme Formunda yer alan puanlama esasları uygulanır.

Görevde yükselme eğitim programları, sınav kurulu tarafından düzenlenir. Ancak, sınav kurulunun uygun görmesi ve Başkanlıktan da onay alınması durumunda, başka bir kamu kurum ve kuruluşu ile birlikte görevde yükselme eğitim programı da düzenlenebilir.

Görevde yükselme eğitimini tamamlayanlar eğitim sonunda yapılacak görevde yükselme sınavına katılmaya hak kazanırlar.

Boş Kadroların ve Eğitim Programlarının Duyurulması

Madde 22- Görevde yükselme suretiyle atama yapılacak boş kadroların sınıfı, unvanı, derecesi, sayısı ve eğitime alınacak personelde aranacak nitelikler eğitimin başlama tarihinden en az bir ay önce bütün personele duyurulmak üzere Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca merkez ve taşra teşkilatına yazılı olarak bildirilir.

Görevde yükselme eğitimine hak kazananlara, görevde yükselme eğitiminin yapılacağı yeri, tarihi ve diğer hususları gösteren bilgiler eğitimin başlama tarihinden en az on beş gün önce Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca duyurulur.

Başvuru Esasları

Madde 23- Başkanlık Merkez ve Taşra Teşkilatında görev yapan personel, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca duyurulan boş kadrolara başvuruda bulunabilirler.

Merkez ve taşra teşkilatının yetkili amirleri tarafından boş kadroların ve eğitim programlarının duyurusunun yapılmasından sonra aranılan nitelikleri taşıyan personel, eğitime katılma isteklerini bir dilekçe ile ilgili birime beş (5) gün içinde bildirirler.

İlgili birim amiri, başvuru dilekçelerini beş (5) gün içinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gönderir.

Sınav Şartı

Madde 24- Katılımcıların eğitim sonunda bu genelge kapsamında bulunan görevlere atanabilmeleri için görevde yükselme sınavına katılarak başarılı bulunmaları şarttır. Yapılan

sınav sonucunda başarılı bulunanlar arasından, başarı sıralamasına göre ilan edilen boş kadro sayısınca üç ay içerisinde atamaya yetkili amir tarafından atama yapılır.

Sınavın Şekli

Madde 25- Görevde yükselme sınavı yazılı olarak yapılır. Sınav, eğitim programının tamamlandığı tarihten itibaren bir ay içinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı veya Milli Eğitim Bakanlığına yaptırılır.

Sınavı yapan kuruma ödenen her türlü sınav ücreti ve diğer masraflar katılımcılar tarafından karşılanır.

Sınav Kurulunun Oluşumu

Madde 26- Sınav kurulu, görevde yükselme ile sınıf ve unvan değişikliği sınavlarına ilişkin işlemleri yürütmek üzere Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekilinin başkanlığında biri Danıştay, biri Yargıtay Üyeleri arasından olmak üzere iki üye, Seçmen Kütüğü Genel Müdürü ile personel biriminden sorumlu Daire Başkanının bulunduğu beş asıl üyeden teşekkül eder. Kurul Başkanının yokluğunda komisyona, görevli Yüksek Seçim Kurulu Üyelerinden kıdemlisi başkanlık yapar. Sınav Kurulunun yedek üyeleri aynı usulle Yargıtay ve Danıştay Üyeleri arasından seçilir.

Sınav kurulu, tüm üyelerin katılımı ile toplanır ve çoğunlukla karar verir.

Sınav kurulunun başkan ve üyeleri; eşlerinin, ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhrî hısımlarının, yapılacak sınavlara katılmaları halinde, bu durumdaki başkan ve üyeler sınav komisyonuna katılamazlar ve bunların yerine yedek üyeler görevlendirilir.

Sınav Kurulunun Görevleri

Madde 27- Sınav kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Genelgede belirtilen asgari eğitim sürelerini dikkate alarak görevde yükselme eğitimi takvimini belirlemek,
- b) Görevde yükselme ile sınıf ve unvan değişikliği sınav sorularını ve cevaplarını hazırlamak veya ilgili kuruma yaptırmak,
- c) Sınavın yaptırılacağı kurum ile protokol düzenlemek,
- ç) Sınavın düzenli şekilde yürütülmesini sağlamak,
- d) Sınav sonuçlarını değerlendirmek ve başarı listesi düzenlemek veya ilgili kuruma yaptırmak,
- e) Sınav sonuçlarını ilan etmek,
- f) İtirazları inceleyip veya ilgili kuruma inceleterek karara bağlamak,

Değerlendirme Usulü

Madde 28- Sınavlar (100) tam puan üzerinden değerlendirilir, (70) ve daha yüksek puan alan adaylar başarılı sayılırlar.

Sınav kurulu tarafından yapılan veya yaptırılan sınav değerlendirme sonuçlarına göre en yüksek nottan başlamak üzere düzenlenecek asıl ve yedek başarı listesi sınav komisyonu başkan ve üyeleri tarafından imzalanarak Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına teslim edilir.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca; sınav sonuçları, teslim edildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde ilan edilir ve ilgili birimlere yazı ile bildirilir.

Sınav sonuçlarına itiraz, sonuçların ilanını takip eden on gün içinde bir dilekçe ile sınav kuruluna iletilmek üzere Başkanlığa yapılır. İtirazlar, sınav kurulu veya yaptırılan kurum tarafından incelenir ve sonuç ilgiliye iletilmek üzere Başkanlığa on gün içinde yazı ile bildirilir. Yargı yolu açık olmak üzere itiraz sonucu verilen kararlar kesindir.

Sınıf ve Unvan Değişikliği Sınavı

Madde 29- Bu genelgede belirtilen sınıf ve unvan değişikliğine tâbi kadrolara, bu unvanları en az lise veya dengi mesleki veya teknik eğitim ve öğretim sonucu kazanmış

bulunan personelin ataması, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca uygun görülecek Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Milli Eğitim Bakanlığında birisine yaptırılacak sınıf ve unvan değişikliği sınavı sonucundaki başarı sırasına göre gerçekleştirilir.

Sınıf ve unvan değişikliği sınavları, görev alanları ve atama yapılacak görevin niteliğine ilişkin konularda ilk defa bu kadrolara yapılacak atamalara ilişkin sınavlarda uygulanan esaslar göz önüne alınarak yazılı olarak yaptırılır ve bu sınavlara katılacaklarda, öğrenim durumları ile ilgisi bulunmayan görevlerde belirli süre hizmet yapmış olma şartı aranmaz.

Sınavların Geçersiz Sayılması

Madde 30- Sınavlar sırasında aşağıdaki durumları sınav kurulunca veya sınavı yapan kurumca tespit edilenlerin sınavları Başkanlıkça geçersiz sayılır ve kendilerine duyurulur.

a) Sınavlarda kopya çekenler, kopya verenler veya bunlara teşebbüs edenler ile sınav kağıtlarına belirtici iz ve işaret koyanlar sınav salonundan çıkarılır ve düzenlenecek bir tutanakla sınav kağıtları değerlendirilmeksizin sınavları geçersiz sayılır. Ayrıca bu kişiler hakkında gerekli disiplin işlemi uygulanmak üzere disiplin amirlerine bildirilir.

b) Sınava girecek adayın yerine başka bir kişinin sınava girdiğinin anlaşılması halinde, durum bir tutanakla tespit edilerek adayın sınavı geçersiz sayılır. İlgililer hakkında yasal işlem yapılır.

Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen fiilleri işlemeleri nedeniyle sınavları tutanakla geçersiz sayılanlar izleyen iki sınava alınmazlar.

Sınav salonuna, sınavı yapan kurumun görevlendirdiği kişiler ile sınav kurulu üyeleri veya Başkanlıkça gözlemci olarak görevlendirilenlerden başkası giremez.

ALTINCI BÖLÜM

Atamaya İlişkin Esaslar

Sınavı Kazananların Atanması

Madde 31- Görevde yükselme veya sınıf ve unvan değişikliği sınavında başarılı olanlar, bu Genelgenin 23 üncü maddesine göre başvuruda buldukları kadrolara başarı sırasına göre; merkez ve taşra teşkilatı için duyurulan boş kadro sayısınca atanırlar.

Başarı notunun aynı olması halinde, başarı sırası bu Genelge eki EK-4 Değerlendirme Formuna göre puanlama yapılarak belirlenir. Değerlendirme puanının eşitliği halinde ise sırasına göre hizmet süresi fazla ve yaşı küçük olan, son sicil notu yüksek olanlar tercih edilir.

Göreve Başlamayanlar

Madde 32- Görevde yükselme sınavında başarılı olarak ataması yapılanlardan atandıkları göreve geçerli mazeretleri olmaksızın veya geçerli mazeretlerini bildirmeksizin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 62 nci maddesinde belirtilen süre içerisinde yeni görevine başlamayanlar bu haklarını kaybederler ve bunların yerine yedek listeden sırasına göre atama yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Görevden Uzaklaştırma

Madde 33- Haklarında herhangi bir suçtan dolayı cezai kovuşturma açılan veya disiplin cezasını gerektiren bir eylemden dolayı yapılacak veya yapılmakta olan disiplin soruşturması nedeniyle görevi başında kalmasında sakınca görülen personel görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma tedbirini, Seçmen Kütüğü Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları, Daire Başkanı ve Şube Müdürleri hakkında Yüksek Seçim Kurulu; diğer personel hakkında ise Yüksek Seçim Kurulu Başkanı almaya yetkilidir.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı, hakkında görevden uzaklaştırma tedbiri alınmasını zorunlu gördüğü büro personelinin görevden uzaklaştırılmasını, nedenini ve delillerini belirtmek suretiyle Yüksek Seçim Kurulu Başkanına önerir.

Görevden uzaklaştırılanların hak ve yükümlülükleri, görevden uzaklaştırma tedbirinin alınması, kaldırılması ve uzatılmasında yukarıda gösterilen amirin takdiri ve süre konusunda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sicil

Sicil Amirleri

Madde 34-

a) Seçmen Kütüğü Genel Müdürü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanının birinci sicil amiri Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili, ikinci sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanındır.

b) Seçmen Kütüğü Genel Müdür Yardımcılarının birinci sicil amiri Seçmen Kütüğü Genel Müdürü, ikinci sicil amiri Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili, üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanındır.

c) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü şube müdürlerinin birinci sicil amiri Genel Müdür Yardımcısı, ikinci sicil amiri Genel Müdür, üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanındır.

Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünde görevli memur, sözleşmeli personel, çözümleyici, programcı, mühendis ve şeflerin birinci sicil amiri ilgili şube müdürleri, ikinci sicil amiri Genel Müdür Yardımcısı, üçüncü sicil amiri de Genel Müdürdür.

ç) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı şube müdürlerinin ve ayniyat saymanının birinci sicil amiri Daire Başkanı, ikinci sicil amiri Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili ve üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanındır.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığında görevli geçici personel ile memur ve şeflerin birinci sicil amiri ilgili şube müdürleri, ikinci sicil amiri Daire Başkanı, üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekilidir.

Ayniyat saymanlığı biriminde görevli personelin birinci sicil amiri Ayniyat Saymanı, ikinci sicil amiri Daire Başkanı, üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekilidir.

d) Seçim müdürünün birinci sicil amiri ilçe seçim kurulu başkanı, ikinci sicil amiri il seçim kurulu başkanı, üçüncü sicil amiri de Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekilidir.

Seçmen kütükleri bürolarında görevli memurların birinci sicil amiri seçim müdürü, ikinci sicil amiri ilçe seçim kurulu başkanı, üçüncü sicil amiri il seçim kurulu başkanıdır.

Uygulanacak Diğer Hükümler

Madde 35- Bu genelgede hüküm bulunmayan hallerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanun'u ve Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Disiplin

Disiplin Amirleri

Madde 36- İlçe seçim kurulu başkanı, seçmen kütük bürosunda görevli seçim müdürü ve tüm büro personelinin disiplin amiridir.

Bu genelgenin 34 üncü maddesinde belirtilen diğer sicil amirleri ise, sicil amiri buldukları personelin aynı zamanda disiplin amiridirler.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı aynı zamanda her derecedeki memurun en üst disiplin amiridir.

Disiplin Kurullarının Oluşumu

Madde 37-

a) Disiplin kurulu, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği Seçmen Kütüğü Genel Müdür Yardımcılarından birinin başkanlığında Bilgi İşlem ile ilgili Şube Müdürü, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığında personel ile ilgili Şube Müdürü ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanının belirleyeceği diğer iki şube müdüründen oluşur. İki şube müdürü de yedek olarak görevlendirilir, yedekler memuriyet kıdemi sırasıyla kurula katılır.

Disiplin kurulu başkanının herhangi bir şekilde görevi başında bulunamaması halinde ise, disiplin kuruluna, kurulda görevli şube müdürlerinden hizmet itibarıyla en kıdemlisi başkanlık eder.

b) Yüksek Disiplin Kurulu, Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekilinin Başkanlığında Yüksek Seçim Kurulunca her takvim yılı başında bir Yargıtay, bir Danıştay kökenli üyeler arasından seçilecek iki üye, Seçmen Kütüğü Genel Müdürü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanından oluşur. Yüksek Seçim Kurulu Üyelerinden Kurula katılmayanların yerine Yüksek Seçim Kurulu üyeleri arasından kıdem sırasına göre en kıdemlileri, Genel Müdür veya Daire Başkanının Kurula katılmamaları halinde ise yerlerine bu kadrolara vekalet edenler Kurula katılır.

Disiplin Soruşturması

Madde 38- Bir memurun disipline aykırı davranışının öğrenilmesi üzerine, disiplin amirinin görevlendireceği bir soruşturmacı tarafından derhal disiplin soruşturmasına başlanır ve durum Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Soruşturmacı olarak görevlendirilen kişinin, hakkında soruşturma yapılan memura eşit veya daha üst bir görevde bulunması zorunludur.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı gerekli gördüğü hallerde tüm memurlar hakkında en üst disiplin amiri sıfatıyla soruşturma açabilir.

Hakkında Türk Ceza Kanunu veya özel ceza kanunları uyarınca ceza soruşturması açılan memurun eylemi, disiplin yönünden de gereğinin takdir ve ifası için derhal disiplin amirine bildirilir. Aynı fiilden dolayı memur hakkında ceza soruşturması başlatılmış veya ceza davası açılmış olması halinde de disiplin soruşturması devam ettirilerek sonuçlandırılır.

Disiplin Cezası Verme Yetkisi ve İtiraz

Madde 39- Yapılacak soruşturma sonucunda uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları, disiplin amirleri tarafından verilir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, disiplin kurulu kararı alınarak atama yetkisine sahip olan Yüksek Seçim Kurulu Başkanı veya Yüksek Seçim Kurulu tarafından,

Devlet Memurluğundan çıkarma cezası ise tüm personel hakkında, en üst disiplin amiri istemi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla verilir.

Disiplin kurulu üyeleri ve disiplin amirleri kendileri ile ilgili disiplin işlerinde, disiplin hukukuna ilişkin yetkilerini kullanamazlar.

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı, kararın tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde bir üst disiplin amirine itiraz edilebilir. Üst disiplin amiri bulunmayan hallerde itiraz, cezayı veren amir tarafından incelenir.

Üst disiplin amiri inceleme sonunda görüşünü belirterek başvuruyu ilk disiplin amirine gönderir. İlk disiplin amiri bu görüş ışığında yeniden karar verir. Verilen karar kesindir.

Aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma cezalarına karşı ilgili dilerse önce itiraz, daha sonra idari yargı yoluna ya da doğrudan idari yargı yoluna başvurabilir.

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında görevli personelin, görevini yaptığı sırada veya görevinden doğan Türk Ceza Kanunu'na göre veya özel ceza kanunlarında yer alan suç sayılan eylemleri nedeniyle, memur yargılamasına tâbi olmayıp, doğrudan Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında soruşturma başlatılabilir.

Uygulanacak Diğer Hükümler

Madde 40- Bu genelgede hüküm bulunmayan hususlarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanun'u ile Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Görev Grupları Arasında Geçişler

Madde 41- Bu genelgenin 17 nci maddesinde düzenlenen görev grupları arasındaki geçişler aşağıdaki esaslar çerçevesinde yapılır;

a) Aynı hizmet grubunun içinde bulunan alt görev grubu içinde kalmak kaydıyla sınav yapılmaksızın, ilgili personelin isteği ve atanılacak kadronun gerektirdiği özellikleri taşıyanlar alt görev grubundaki diğer görevlere atanabilirler.

b) Hizmet grupları arasından görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt görev grubundan üst görev gruplarına geçişler görevde yükselme eğitimi ve sınavına tâbidir. Ancak, Başkanlıkta veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında daha önce bulunulan görevlere ve bu görevlerle aynı düzey görevlere veya alt görevlere, görevde yükselme eğitimi ve sınavına tâbi tutulmadan atama yapılabilir.

c) Sınıf ve unvan değişikliğine tâbi kadrolar arasındaki geçişler, ilgili kadro için düzenlenen sınıf ve unvan değişikliği sınavı sonucuna göre yapılır.

Kazanılmış haklar

Madde 42- Bu Genelgede belirtilen unvanları, ilgili mevzuatları uyarınca önceden kazananların hakları saklıdır.

15/03/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin yayımı tarihinde görevde bulunanlardan iki ve üç yıllık yükseköğretim görenler, diğer koşullara sahip oldukları takdirde dört yıllık yükseköğretim görmüş kabul edilirler.

Naklen Atamalar

Madde 43- Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, aynı unvana veya daha alt unvanlara naklen atama yapabilir. İlk defa veya yeniden açıktan yapılacak atamalarda bu Genelge hükümleri uygulanmaz.

Genelgede Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 44- Genelgede hüküm bulunmayan hallerde 15/03/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik" ile 18/03/2002 tarih ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik" hükümleri uygulanır.

Yürürlükten Kaldırılan Genelge

Madde 45- 30/04/2002 tarihli ve 24741 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Yüksek Seçim Kuruluna Bağlı Birimlerin Kuruluş ve Görevleri ile Personelin Göreve Alınma Yer Değişirme, Yükselme, Görevden Uzaklaştırma, Sicil ve Disiplin İşleri Hakkında Genelge” bütün ek ve değişiklikleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde: Bu genelgenin yürürlüğünden önce kazanılmış haklar saklıdır.

Yürürlük

Madde 46- Bu Genelge Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

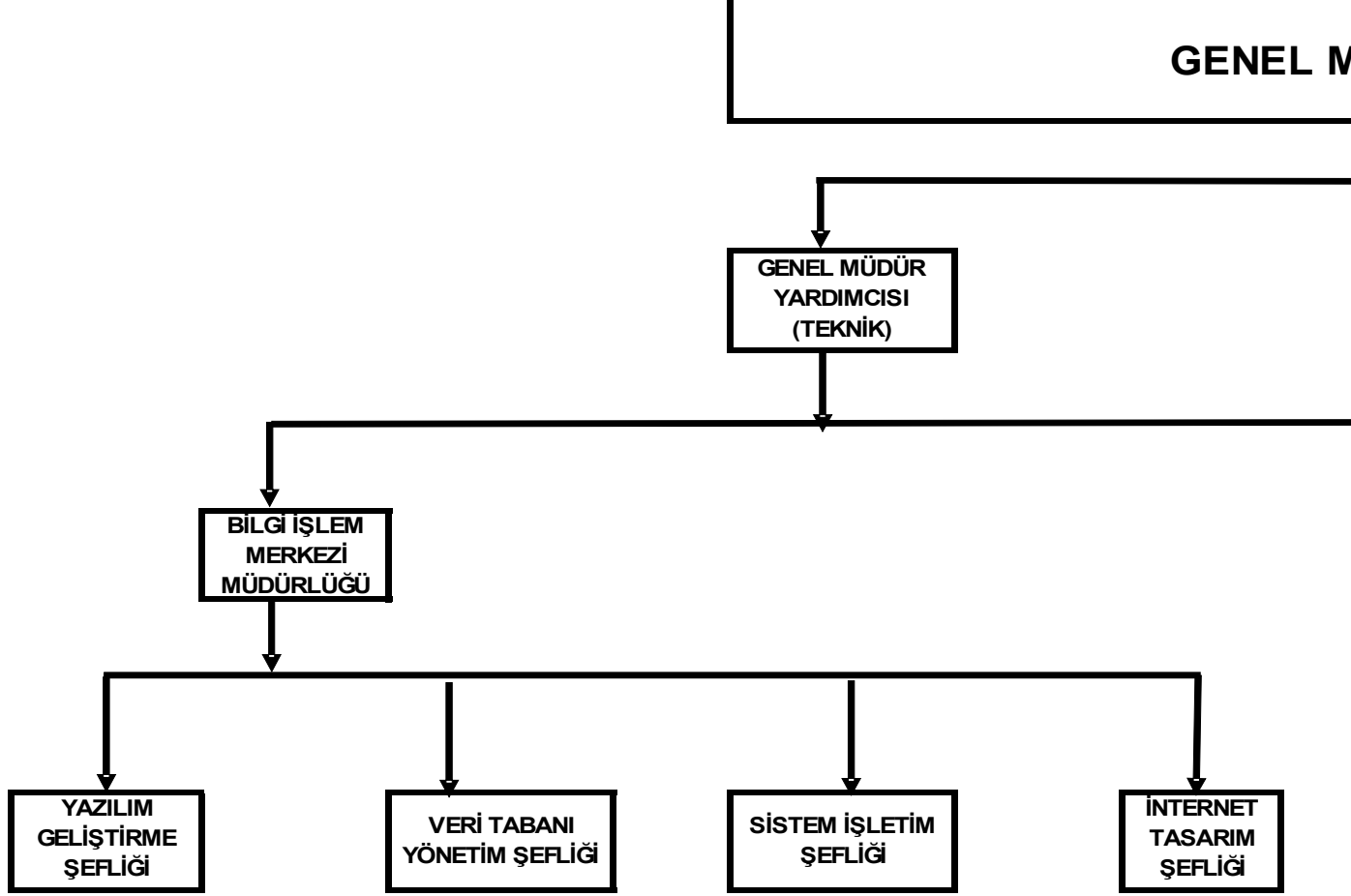
Yürütme

Madde 47- Bu genelge hükümleri Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca yürütülür.

YÜKSEK SEÇİM KURULU KURULUŞ ŞEMASI

YÜKSEK SEÇİM KURULU SEÇMEN KÜTÜĞÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK SEÇİM KURULU PERSONEL DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı:

Sicil No:

Görev Yeri ve Unvanı:

DEĞERLENDİRME KISTASLARI	Puan Değeri	Adayın Puanı
1- Başvuru tarihi itibarıyla öğrenim durumu (En son öğrenim durumu esas alınacaktır.) a) Ortaöğretim (Lise ve Dengi) b) Önlisans c) 3 Yıllık Yüksek Okul ç) Lisans d) Yüksek Lisans e) Doktora	2 4 6 8 10 12	
2- Müracaat bitim tarihi itibarıyla 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında geçen fiili hizmet süresinin (İşçi statüsü ile geçici personel statüsünde geçirilen hizmetler hariç.) a) 10 yıla kadar (10 yıl dahil) her bir yıl için b) 10 yıldan sonraki her bir yıl için	1 0,15	
3- Son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 ve daha fazla olanların bu sicil notunun aritmetik ortalamasının 1/10'u (Üç yıllık ortalama sonucu kesirli olması halinde tam sayıya tamamlandıktan sonra 1/10'u hesaplanacaktır.)		
4- İlgili mevzuat hükümlerine göre atamaya yetkili amirlerce verilmiş olan (Aynı yılda verilmiş birden fazla belge varsa, sadece birer tanesi değerlendirmeye alınacaktır.) a) Her takdirname için b) Her ödül için	2 4	
5- "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik" in yürürlüğe girdiği 18/4/1999 tarihinden sonra katıldığı her bir hizmet içi eğitim programından (Her yıl için adayın katıldığı en çok süreli olan bir eğitim programı değerlendirilecektir.) a) 05 –15 gün süreli b) 16-31 gün süreli c) 2-3 ay süreli ç) 4-6 ay süreli d) 7-12 ay süreli e) 12 aydan fazla süreli	0,5 1 1,5 2 2,5 3	
6- KPDS : TOEFL : a) (D) 60-69 166-189 alanlara b) (C) 70-79 190-212 alanlara c) (B) 80-89 213-249 alanlara ç) (A) 90-100 250 ve üstü alanlara	2 4 6 8	
7- Aldığı her disiplin cezasından (Af kapsamına girenler hariç.) a) Her uyarma, kınama için b) Her aylıktan kesme için c) Kademe ilerlemesinin durdurulması için	-2 -4 -6	
8- Görevde yükselme eğitimine katılan ve sınavlarda başarısız olanlarla, sınavlara mazeretsiz olarak katılmayanların (Aynı veya benzer unvanlar için uygulanır.)		

a) Başarısız olduğu her bir sınav için	-2	
b) Mazeretsiz katılmadığı her bir sınav için	-3	
Eksi puanlar düşüldükten sonra toplam		

[R.G. 4 Kasım 2008 – 27044]

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

ÜNEL/Türkiye Davası*

Başvuru No:35686/02

Strazburg

27 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (35686/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Sermet Mustafa Ünel'in (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 26 Haziran 2002 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, AİHM önündeki davası için avukat tayin etmemiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1959 yılı doğumludur ve Ankara'da ikamet etmektedir.

1997 ve 2000 tarihleri arasında başvuran, Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürü olarak görev yapmaktaydı.

21 Ocak 2000 tarihinde, bir havacılık firmasının sahibi olan A.Ö. başvuran hakkında Ankara Savcılığı'na şikayette bulunmuştur. A.Ö uçuş izni alabilmek için başvurana para ödemek zorunda bırakıldığını ileri sürmüştür. A.Ö Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiş ve başvuranın uçuş izni vermek için maddi bir karşılık talebinde bulunduğunu beyan etmiştir. A.Ö. ifadesinde, ilk seferinde talep edilen miktarı ödemesinin ardından, 20 Ocak 2000 tarihine kadar geçerli uçuş izni aldığını ifade etmiştir. Yönetmelikte yapılan düzenlemelerin ardından A.Ö yeni bir izne ihtiyaç duymuştur. 31 Aralık 1999 tarihinde, A.Ö başvuranın makamına gitmiştir. Başvuran, 50.000 Amerikan Doları karşılığında A.Ö'nün talebini yerine getireceğini belirtmiştir. 20 Ocak 2001 tarihinde başvuran, A.Ö'ye uçuş izni verilmesini reddetmiştir. Aynı gün A.Ö. sözkonusu sorunla ilgili olarak Ulaştırma Bakanı'nın makamına

çıkmiştir. Ulaştırma Bakanı'nın önerileri üzerine A.Ö, Bakan Beyin yanında başvurunu aramıştır. Müsteşar Yardımcısı ve Bakanlığın bir avukatı da Bakan Beyin makamında hazır bulunmaktaydı. Telefonda başvuran, "para yoksa ruhsat da yok" şeklinde yanıt vermiştir. Aynı akşam, A.Ö polis yetkililerine başvurmuş polis yetkilileri de A.Ö'yü şikayetini sunmak üzere Savcılığa yönlendirmişlerdir. Ardından olayların açıklığa kavuşturulması için A.Ö polis operasyonuna katılmayı kabul etmiş ve randevu belirlemek için başvurunu aramıştır. Başvuran ile A.Ö arasında geçen konuşma kaydedilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. 22 Ocak 2000 tarihinde başvuranın suçlandığı olayları açıklığa kavuşturmak için polis tarafından bir operasyon düzenlenmiştir. A.Ö, daha önceden seri numaraları alınmış paraları başvurana teslim etmiştir. Başvuran, parayı aldığı anda suçüstü yakalanmıştır. Söz konusu olay gizli kamera ile kaydedilmiştir. Aynı gün, başvuranın evinde bir arama gerçekleştirilmiş ve 25.000 Amerikan Doları tutarındaki bir çek ele geçirilmiştir. Başvuran gözaltına alınmıştır.

23 Ocak 2000 tarihinde başvuran hakim karşısına çıkarılmış, hakim, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

1 Şubat 2000 tarihinde Cumhuriyet Savcılığı, başvurunu ve A.Ö'yü rüşvet suçu ile suçlamıştır. Rüşvet ve görevi kötüye kullanma suçundan başvuran hakkında Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nde ceza davası açılmıştır.

Cezai yargılama sırasında, operasyona katılan polis memurları dinlenmiştir. A.Ö. yazılı beyanını sunduğu tek bir duruşmaya katılmıştır. Bu duruşma sırasında rahatsızlanarak, mahkeme tarafından dinlenmeden salonu terk etmiştir.

Başvuran birçok kez, yakalanması sırasında yapılan film kaydının şifre çözülmesi aracılığıyla kriminolojik incelemesinin yapılmasını, bu kaydın duruşma sırasında gösterilmesini, yakalamanın ses kayıtlarının ve A.Ö. ile yapmış olduğu telefon görüşmesinin ses kayıtlarının kağıda dökülmesini talep etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, söz konusu talepleri kabul etmemiştir. Başvuranın, A.Ö.'nün Ağır Ceza Mahkemesi duruşmasına katılması, A.Ö ile yüzleşme talebi ve Ulaştırma Bakanı'nın duruşmaya çağırılması yönündeki ısrarlı talebi reddedilmiştir.

Başvuran, savunma tanığı olarak aralarında Genel Müdür Yardımcısı S.K ve hava trafik kontrolörünün de bulunduğu bazı tanıkların dinlenmesini talep etmiştir. Söz konusu tanıklara çağrıda bulunulmuştur. Tanıklar, duruşma günü hazır bulunmuşlar, ancak dinlenmemişlerdir. Bununla birlikte, diğer dört savunma tanığı Ağır Ceza Mahkemesi tarafından dinlenmiştir. 25 Ekim 2000 tarihinde, yalnızca S.K'nın istinabe yoluyla ifadesi alınmıştır.

Aleyhte tanıklarından biri olan H.İ., başvuranın para talebinde bulunduğu konusunda A.Ö.'nün Bakan'a şikayetini sunduğunu işittiğini belirtmiştir. Söz konusu tanığa göre, A.Ö. Bakan'a bir kaset kaydı dinletmişti ancak kasetteki sesler anlaşılır değildi.

23 Kasım 2000 tarihli savunma layihasında, başvuran, A.Ö. ile yüzleşme, duruşma sırasında video kaydının yayınlanması, telefon ve video kayıtlarının kopyasının verilmesi ile tanıkların dinlenmesi taleplerinin Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddetmesini kınamıştır. Başvuran, yürütülen ceza soruşturmasının zaafiyet içinde olduğunu belirtmiştir.

Aynı gün duruşmanın sonunda, Ağır Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 212. maddesi uyarınca başvurunu ve A.Ö.'yü rüşvet suçundan suçlu bulmuş ve başvurunu, yedi yıl hapis ve

339.786.250.000 TL (yaklaşık 493.266 Amerikan Doları) para cezasına, A.Ö.'yü ise üç yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

20 Haziran 2001 tarihinde, duruşma gerçekleştirilmesinin ardından, Yargıtay, usul hatasından ve Türk Ceza Kanunu'nun 219. maddesinin uygulanmamasından dolayı başvuran bakımından sözkonusu kararı bozmuştur. Yargıtay, kararın A.Ö.'ye ilişkin kısmını onamıştır.

24 Eylül 2001 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi, dava dosyasını yeniden incelemeye başlamıştır. Başvuran, yargılama sırasında taleplerini yinelemiş, talepleri sonuçsuz kalmıştır.

Esasa ilişkin olarak hazırladığı son layihasında başvuran, kendisine yöneltilen iddiaların iki kanıt unsuruna dayandığının altını çizmiştir. Sözkonusu kanıt unsurları, A.Ö. tarafından sunulan şikayet dilekçesi ve yakalanması sırasındaki video kayıdır. Başvuran, sözkonusu video kaydını izlememeleri nedeniyle avukatlarının savunmasını hazırlayamadıklarını belirtmiştir. Ardından başvuran, taleplerine rağmen, A.Ö.'nün Ağır Ceza Mahkemesi'nde ifade vermediğini belirtmiştir. Başvuran, cezai yargılama boyunca Ağır Ceza Mahkemesi'nin taleplerini sürekli reddetmesine de itiraz etmiştir.

Olaylara ilişkin olarak, başvuran, A.Ö.'nün sahibi olduğu havacılık şirketi için uçak kiralamasına aracı olarak A.Ö.'ye yardımcı olduğunu, kendisine sunulan paranın da teminat olarak verildiğini ileri sürmüştür.

22 Ekim 2001 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın suçlu olduğunu yinelemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun 212. ve 219. maddeleri uyarınca başvurunu, altı yıl, on beş ay on beş gün hapis ve 424.732.812.500 TL (yaklaşık 268.018 Amerikan Doları) para cezasına çarptırmıştır. Ağır Ceza Mahkemesi, ayrıca başvuranın ömür boyu kamu hizmetinden yasaklanmasına da karar vermiştir.

Başvuran, temyiz başvurusunda bulunmuştur. Temyiz layihasında, başvuran, duruşma sırasında kanıtların incelenmemesine ve A.Ö.'nün duruşmada dinlenmesinin sürekli olarak reddedilmesine ilişkin görüşlerini yinelemiştir.

15 Mayıs 2002 tarihinde, Yargıtay, duruşma gerçekleştirilmesinin ardından, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

17 Aralık 2004 tarihinde, başvuranın durumuna daha uygun cezai hükümleri öngören Yeni Türk Ceza Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin ardından 6 Haziran 2006 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi, ek bir karar vermiş ve başvuranın hapis cezasını dört yıl iki aya indirmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, para cezasında da değişikliğe gitmiş ve cezayı 67.957 YTL (yaklaşık 35.753 Euro) olarak belirlemiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN 1. PARAGRAFİNİN VE 3. PARAGRAFİNİN d) BENDİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Başvuran, adil yargılama yapılmadığından şikayetçi olmaktadır. İddialarını desteklemek için başvuran AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafına ve 3. paragrafının d) bendine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, başvurunun kabuledilebilirliğine ilişkin olarak görüş bildirmemiştir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Başvuran, silahların eşitliği ilkesi ihlal edildiğinden Ağır Ceza Mahkemesi önündeki yargılamanın adil olmadığından şikayetçi olmaktadır. Başvuran, AİHM önünde, polis tarafından organize edilen bir komplonun kurbanı olduğunu ifade etmiştir.

AİHS'nin 6. maddesinin 3. paragrafının d) bendi uyarınca, başvuran, avukatlarının savunmasını hazırlama imkanlarının bulunmamasından ve ihtilafli olayların başlıca tanığı olarak beyanları soruşturmaların ve mahkumiyetinin temelini oluşturan davalıyı sorgulayamamalarından şikayetçidir. Başvuran, ayrıca ulusal mahkemelerin, bazı savunma tanıklarının dinlenmesini reddettiğini de belirtmektedir. Başvuran, ulusal mahkemeleri, yakalanması sırasındaki video ve ses kayıtları ve A.Ö. ile yaptığı görüşmelerin kopyasına erişimini engellemekle suçlamaktadır.

Hükümet, başvuranın iddiasına karşı çıkmaktadır. Hükümet'e göre, cezai yargılama, başvuranın savunma hakkına riayet edilerek gerçekleştirilmiştir. Hükümet, ihtilafli mahkumiyetin, takdiri hakimlere ait olan bir dizi kanıtı dayandığını belirtmektedir. Hükümet, Yargıtay'ın ilk derece mahkemesinin kararını bozduğunu böylece kararın ikinci kez incelendiğini hatırlatmaktadır.

AİHM, Sözleşmenin 19. maddesi uyarınca taraf devletlerin Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamak görevi olduğunu hatırlatır. Ancak kanıtların kabuledilebilirliği esas olarak iç hukuk kurallarına dayanır ve ilke olarak toplanan unsurların değerlendirilmesi görevi ulusal mahkemelere düşmektedir. AİHM ise sözkonusu kanıt unsurlarının sunulma şekli de dahil olmak üzere bir bütün olarak ele alındığında cezai yargılamanın hakkaniyete uygun olarak görülüp görülmediğini araştırmakla yükümlüdür (Bkz. diğerleri arasında, *Van Mechelen ve diğerleri- Hollanda*, 23 Nisan 1997 tarihli karar; *Teixeira de Castro- Portekiz*, 9 Haziran 1998 tarihli karar; *Sequeira-Portekiz*, başvuru no: 73557/01; *Shannon-Birleşik Krallık*, başvuru no: 67537/01).

Bu bağlamda, AİHS'nin ön soruşturma safhasında ve suçun niteliği gerekli kıldığında, kimliği gizli tutulan muhbirler gibi kaynaklara müracaat edilmesine engel oluşturmadığını, ancak bu tür kaynakların daha sonra bir esas hakimi tarafından mahkumiyete gerekçe olarak kullanılmasının yargılamanın hakkaniyeti bakımından sorun teşkil edebileceğini hatırlatmak uygun olacaktır (*Teixeira de Castro*; *Sequeira*).

Başvuranın üçüncü bir kişinin işbirliğiyle suçüstü yapmayı amaçlayan bir polis operasyonu sırasında yakalanmış olması vesilesiyle, AİHM, daha önce birçok kez sızdırılan ajanlar ve provokatör ajanların müdahaleleri hakkında karar vermek durumunda kaldığını hatırlatmaktadır (Bkz, son olarak, *Ramanauskas-Litvanya*, başvuru no: 74420/01, 5 Şubat 2008 tarihli karar).

Ancak AİHM, suçun niteliği ve polisin üstlendiği görev bakımından bu davanın farklı olduğunu belirtmektedir. Ortaya konan ve itiraz edilmeyen olaylardan, üçüncü bir kişinin şikayetini Savcılığa sunmasının ardından, başvuranın rüşvet alma, nüfuzunu kötüye kullanma ve görevi kötüye kullanma çerçevesinde gerçekleştirilen operasyon sonucunda yakalandığı anlaşılmaktadır. AİHM, A.Ö.'nün şikayetçi olduğu sırada Savcılığı başvuranın tutumu

konusunda bilgilendirdiğini ve başvurana rüşvet verdiğini itiraf ettiğini kaydetmektedir. AİHM, ayrıca, A.Ö.'nün de suçlandığını ve açılan ceza davasında sözkonusu olaylardan suçlu bulunduğunu not etmektedir.

Bu bağlamda A.Ö. provokatör ajan olarak nitelendirilemez. Ayrıca, AİHM, polislerin hareketlerini de suça teşvik edici olarak düşünmemektedir. AİHM, başvuranın polis tarafından suç işlemeye teşvik edildiği hususunda ulusal mahkemeler önünde hiçbir şekilde şikayetini dile getirmediğini de gözlemlemektedir. Aslında polisin ve Savcılığın başvuranın rüşvet almasından şüphelenmek için haklı nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenle, AİHM, belirtilen polis operasyonunun AİHS'nin 6. maddesi ile yasaklanan bir provokasyon olarak değerlendirilemeyeceği kanaatindedir (mutatis, mutandis, *Sequeira; Eurofinacom-Fransa*, başvuru no: 5753/00; *a contrario*, *Teixeira de Castro ve Ramanauskas*).

AİHM, bu bağlamda AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edilmediğini tespit etmektedir. İncelenmesi gereken, tamamı ele alındığında özellikle vicahi yargılama ve silahların eşitliği ilkesine riayet edilmesi gibi başvuranın savunma hakkı bakımından cezai yargılamanın, hakkaniyete uygun olup olmadığıdır.

AİHM, usul yönleri de dahil olmak üzere her ceza davasının vicahi yargılama özelliğine haiz olması ve iddia makamı ile savunma arasında silahların eşitliği ilkesini güvence altına alması gerektiğini hatırlatmaktadır: bu durum adil yargılanma hakkının temel özelliklerinden biridir. Vicahi yargılama hakkı, bir ceza davasında, hem iddia makamı hem savunma için, diğer tarafça sunulan görüşlerden ve kanıt unsurlarından bilgi sahibi olma imkanı anlamına gelmektedir. Ayrıca, AİHS'nin 6/1 maddesi, kovuşturma makamlarının aleyhte ve lehte sahip oldukları ilgili kanıtların tamamını savunmaya iletmelerini gerektirmektedir (*Fitt-Birleşik Krallık*, başvuru no: 29777/96; *Georgios Papageorgiou – Yunanistan*, başvuru no: 59506/00).

AİHM, başvuranın tanıkların dinlenmemesine ilişkin şikayetinin, tanık ifadelerinin aleyhte kanıt unsuru olarak kullanılması ile bağlantılı olarak AİHS'nin 6/1 maddesi kapsamında yapılan şikayet ile yakından ilgili bir sorunu ortaya çıkardığını gözlemlemektedir. Bu çerçevede, AİHS'nin 6. maddesinin 3. paragrafında ifade edilen unsurların, 1. paragrafta genel olarak güvence altına alınan adil yargılanma hakkının özel unsurlarını oluşturduğunu hatırlatmaktadır. Bu nedenle, AİHM, başvuran tarafından dile getirilen şikayetin, bu iki paragraf birlikte ele alınarak değerlendirilmesi gerektiğine kanaat getirmektedir (Bkz. *Foucher-Fransa*, 18 Mart 1997; *Van Geysegem-Belçika*, başvuru no: 26103/95; *Carta-İtalya*, başvuru no: 4548/02, 20 Nisan 2006; *Menteş-Türkiye*, başvuru no: 36487/02, 6 Şubat 2007).

AİHM, bu bakımdan kanıt unsurlarının normal koşullarda halka açık olarak görülen duruşma sırasında, vicahi yargılama yapılması amacıyla başvurana sunulması gerektiğini, ancak hazırlık soruşturması ve soruşturma safhasında elde edilen ifadelerin kullanılmasının, savunma hakkına saygının korunması kaydıyla AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafına ve 3 paragrafının d) bendine aykırılık teşkil etmediğini hatırlatmaktadır. Genel kural olarak, AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı ve 3. paragrafının d) bendi, aleyhte tanıklığa itiraz etmesi ve ifade sırasında veya sonrasında ifade veren kişiyi sorgulaması için başvurana yeterli ve uygun fırsatın tanınmasını gerektirmektedir (Bkz, diğerleri arasından, *Isgro-İtalya*, 19 Şubat 1991 tarihli karar; *Luca-İtalya*, başvuru no: 33354/96; *Hulki Güneş- Türkiye*, başvuru no: 28490/95). Bir mahkumiyet kararı, yalnızca ya da kesin bir şekilde, sanığın ne soruşturma sırasında ne duruşma sırasında sorguya çektirebildiği bir kişinin ifadelerine dayandığı hallerde savunma haklarının, AİHS'nin 6. maddesinde ifade edilen güvencelerle bağdaşmayacak bir şekilde sınırlandırıldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır (*Sadak ve diğerleri – Türkiye* (no:1), başvuru no: 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96; *Saidi- Fransa*, 20 Eylül 1993).

Mevcut davada, AİHM, başvuranın suçluluğuna karar verirken, Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını, belirleyici bir önem atfederek A.Ö'nün ifadesine, başvuranın yakalanması sırasında çekilen film kaydına ve bu esnada üzerinde bulunan paralara dayandığını belirtmektedir.

AİHM, başvuranın, yargılama süreci boyunca aleyhindeki kanıtlara ulaşması talebinin reddedilmesinden şikayetçi olduğunu belirtmektedir. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmalar sırasında, düzenli olarak, ihtilafli film kasetinin yayınlanmasını, yakalanması sırasında kaydedilen video kasetler ile A.Ö ile yaptığı telefon görüşmeleri kaydının kriminolojik incelemesinin yapılmasını, A.Ö'nün, Ulaştırma Bakanı'nın, ve diğer tanıklardan bazılarının dinlenmesini talep etmiştir.

AİHM, Hükümet'in cezai yargılamanın AİHS'nin 6. maddesinin gereklerine uygun olarak yapıldığına kanaat getirdiğine ve başvuranın sözkonusu iddiaları yaptığına itiraz etmediğini kaydetmektedir.

Kanıt unsurları film ve ses kayıtlarına ilişkin olarak ise, başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde bunların kağıda geçirilmelerinin ve duruşmada izlenmelerinin niye öyle davrandığını ve davranışının kendine isnat edilen suç olarak değerlendirilemeyeceğinin anlaşılacağını ısrarla tekrarlamıştır. AİHM, kayıtların içeriği hakkında yorum yapmaya gerek duymamaktadır. Ancak AİHM, bu kayıtların başvuranı mahkum etmek için mahkemenin temel aldığı başlıca unsurlar olduğunu tespit etmektedir. Bu bağlamda başvuranın, ifadesi sırasında veya başka bir esnada, sözkonusu unsurlardan haberdar olması başvurana belli bir yarar sağlardı (*mutatis, mutandis, Georgios Papageorgiou*).

A.Ö'nün dinlenmemesine ilişkin olarak ise AİHM, A.Ö'nün başvuran hakkında şikayette bulunduğu ve başvuranın tutumlarını polis ve adli yetkililerin dikkatlerine sunduğunu not etmektedir. A.Ö'nün ifadesi, en azından A.Ö ile başvuran arasındaki -iddianamenin zımnen esas aldığı ve suçun hukuki niteliğinin belirlenmesinde esas rolü oynayan- ilişkinin niteliğinin tespiti açısından belli bir önem taşımaktadır.. Bu durumda başvuranın A.Ö'yü sorgulama ve ifadelerinin geçerliliğinin sorgulama hakkı bulunmaktaydı (Bkz, özellikle, *Luca, Barbera Messegue ve Jabardo- İspanya, 6 Aralık 1988*).

Ağır Ceza Mahkemesi'nin gerekçe göstermeksizin, Ulaştırma Bakanı'nı ve başlıca lehte tanıkları dinlemeyi reddettiği de görülmektedir. A.Ö'nün şikayetinden ve H.İ'nin ifadesinden, A.Ö ile başvuran arasında geçen telefon görüşmesini dinlemesinden dolayı, Bakan'ın tanıklığının şikayet konusu davaya açıklık getirebileceği anlaşılmaktadır. Başvuran tarafından dinlenmesi talep edilen diğer üç tanığa ilişkin olarak ise, yalnızca S.K.'nın, cezai yargılamanın sonlarında dinlendiği görülmektedir.

Kuşkusuz, birinci derecede iç hukuk kurallarına bağlı olan kanıtların kabuledilebilirliği hakkında görüş bildirmek AİHM'nin görevi değildir. Ancak, yargılamanın bütününün adli bir niteliğe haiz olup olmadığının araştırılmasına ilişkin görevi çerçevesinde, AİHM, başvuranın savunma haklarının gerektiği gibi güvence altına alınmadığını tespit etmektedir. Zira ilgiliye, kanıt unsurlarının gerçekliğini tartışma konusu yapma ve bu unsurların aleyhinde kullanılmasına karşı çıkma imkanının tanınmadığı gözlemlenmektedir. Ayrıca, başvuran, silahların eşitliği ilkesine riayet edilerek, aleyhte tanıklarla aynı koşullar altında lehte tanıkları sorgulayamamış ya da sorgulatamamıştır. Silahların eşitliği ilkesi, yalnızca, konu bakımında, iddia makamı ile savunma arasında bir eşitlik bulunması değil aynı zamanda da tanıkların dinlenmesinin vicahi niteliğe haiz olması gerektiği anlamına gelmektedir (*Barbera, Messegue ve Jabardo*).

AİHM, Yargıtay'ın da iki inceleme sırasında sözkonusu eksiklikleri gidermediğini tespit etmektedir.

Başvuranın, sürekli yinelediği taleplerine rağmen, başvuranın suçlu bulunmasında belirleyici nitelik taşıyan kanıt unsurlarının, vicahi yargılama ve silahların eşitliği ilkesine riayet edilerek sanığın hazır bulunduğu bir duruşmada uygun bir şekilde sunulmadığı ve tartışılmadığını göz önüne alarak, AİHM, bütünü içinde düşünüldüğünde, yargılamanın, adil bir yargılamanın gereklerini karşılamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Bu bakımdan, AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı ve 3. paragrafının d) bendi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6/2 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yakalanma sahnesinin televizyonda yayınlanmasının, AİHS'nin 6/2 maddesinde ifade edilen masumiyet karinesi ilkesini ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

AİHM, başvuranın, ihtilafli filmin yayınlanma bağlam ve koşullarını belirleme imkanı taşıyan hiçbir unsur sunmadığını saptamaktadır. Başvuran, örneğin, yayın sırasında, yüzünün ve kimliğinin saklanıp saklanmadığını belirtmemektedir.

Sonuç olarak, yeterli hukuki mesnetten yoksun olan söz konusu şikayet, açıkça dayanaktan yoksundur ve AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca kabuledilemez niteliktedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

A. Tazminat

Başvuran, maaşı ve emekliliği göz önüne alındığında yüksek dereceli bir memur olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, yargılanması sırasında aylık gelir kaybına tekabül eden maddi zararın tazmin edilmesini talep etmektedir. Başvuran, alamadığı maaşını 75.000 Euro olarak değerlendirmektedir. Başvuran ayrıca 50.000 Euro değerindeki evini ve 11.000 Euro değerindeki arabasını da avukatlık ücreti ve diğer masrafları ödeyebilmek için sattığını iddia etmektedir. Hapis cezasına mahkum edilmesi nedeniyle yararlanamayacağı emeklilik haklarının telafi edilmesi için başvuran, 70.000 Euro istemektedir. Son olarak, başvuran, son mahkumiyeti sırasında istenilen para cezasına tekabül eden 35.000 Euro'nun ödenmesini de talep etmektedir.

Ayrıca, duruşmalar sırasında ahlaksız bir insan olarak değerlendirilmesi nedeniyle aşağılandığını, manevi olarak küçük düşürüldüğünü ileri sürmektedir. Başvuran, durumundan haberdar olan mesleki ve sosyal çevresinde sürekli bir korku olduğunu, kendisine ve ailesine karşı manevi bir haksızlık yapıldığını iddia etmektedir. Özellikle, eşinin boşanma talebinde bulunduğunu ve oğlunun eğitimine sağlıklı bir ortamda devam edebilmek için başka bir şehre gitmek zorunda kaldığını belirtmektedir. Başvuran, manevi tazminat olarak 50.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır ve şayet ihlal olduğu kararına ulaşırsa ihlal tespitinin kendisinin yeterli adil tatmin oluşturacağı kanaatindedir.

AİHM, adil tatmin ödenmesi için tek kriterin mevcut davada başvuranın ulusal mahkemeler önünde AİHS'nin 6. maddesinde ifade edilen haklardan yararlanmaması sebebinden kaynaklandığını kanaatindedir. AİHM, aksi takdirde davanın seyrinin nasıl olacağı konusunda

yorum yapma gereği duymamakta ancak başvuranın AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı ve 3. paragrafının d) bendinin ihlal edilmesi nedeniyle belli bir manevi zarara maruz kaldığı kanaatindedir. AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak, maruz kaldığı zararın tazmini için başvurana 5.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

AİHM, AİHS'nin 6. maddesinde öngörülen gerekliliklere uymayan bir mahkeme tarafından bir mahkumiyet kararı verildiğinde, ilgilinin talebi üzerine davanın yenilenmesinin ya da dosyanın yeniden açılmasının tespit edilen ihlali gidermek bakımından en uygun yolu teşkil edeceğine kanaat getirmektedir (*Öcalan-Türkiye*, başvuru no: 46221/99; *Menteş-Türkiye*, başvuru no: 36487/02, 6 Şubat 2007).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, iç hukuktaki yargılama sırasında, savunma masrafları da dahil olmak üzere yargılama masraf ve giderleri için 6.270 Euro talep etmektedir.

Başvuran, üç avukatından birinin 2.500.000.000 TL'ye (yani yaklaşık, 1.470 Euro) tekabül eden avukatlık ücret makbuzları ile mahkumiyetinden dolayı ödemek zorunda kaldığı karşı tarafın 270.460.000 TL tutarındaki (yaklaşık 158 Euro) avukatlık danışma ücret makbuzunu AİHM'ye sunmaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM yerleşik içtihadına göre, AİHS ihlalini önlemesi ya da giderilmesi, AİHM'nin ödeme tespitinde bulunması ve bu ödemenin yapılması amacıyla yargılama masraf ve giderlerinin ödenmesinin haklı bulunması için, mağdur tarafın sözkonusu masraf ve giderleri yapmış olması gerekmektedir. Ayrıca, yargılama masraf ve giderlerinin, gerçekliği, gerekliliği ve makul yapıda olduklarının ortaya konması da gerekmektedir (*Georgios Papageorgiou*).

AİHM, başvuranın sözlü olarak, cezai yargılama süresi boyunca, ilk derece mahkemesi olarak görev yapan Ağır Ceza Mahkemesi'nin, ihtilafli kanıtların sunulmasına hükmetmesini talep ettiğini hatırlatmaktadır. Sözkonusu talep yeterince ikna edici olmayan gerekçelerle reddedilmiştir. AİHM, mevcut davada sunulan şikayetlerin ulusal mahkemeler önünde başvuranın avukatları tarafından da belirtildiğini kaydetmekte ve başvuranın, makbuzlarını belge olarak sunduğu avukatlık ücretinin bir kısmının ödenmesini elde etmeye hakkı olduğuna kanaat getirmektedir (*Georgios Papageorgiou*). Başvuran tarafından dosyaya sunulan unsurlar göz önüne alındığında, AİHM, ulusal mahkemeler önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderlerinin tamamı için toplamda başvurana 1.500 Euro ödenmesinin makul olacağına kanaat getirmektedir. AİHM önünde yapılan yargılamaya ilişkin olarak ise, AİHM, başvuranın bu harcamalarını destekleyen başka hiçbir belge sunmadığını tespit etmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı ve 3. paragrafının d) bendi kapsamında yapılan şikayetlerin *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. Polis provokasyonu iddiasına ilişkin olarak AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal *edilmediğine*;
3. Vicahi yargılama ve silahların eşitliği ilkesine riayet edilmemesi nedeniyle AİHS'nin 6.maddesinin 1. paragrafı ve 3. paragrafının d) bendinin ihlal *edildiğine*;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvurana:
 - (i) 5.000 Euro (beş bin Euro) manevi tazminat *ödenmesine*, bu miktarın her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
 - (ii) Yargılama masraf ve giderleri için 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) *ödenmesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin reddine;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 27 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Maliye Bakanlığından:

TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ SERİ: B SIRA NO: 4

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun¹ 48 inci maddesinde düzenlenen tecil ve taksitlendirme müessesesinden, zor durumda olan borçluların yararlanarak borçlarını ödemelerine imkan tanımak ve amme alacaklarının bir an önce Hazineye intikalini sağlamak amacıyla anılan maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden Bakanlığımıza bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen amme alacaklarının talep edilmesi halinde aşağıdaki şartlarla tecil ve taksitlendirmeye tabi tutulması uygun görülmüştür.

I-Alacağın Türü ve Vadesi

Bu Tebliğ kapsamında tecil edilebilecek alacaklar, 1 Eylül 2008 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde bu Tebliğın yayımı tarihine kadar ödenmemiş olan ve Devlete ait olup Bakanlığımıza bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen, 2008 yılı gelir ve kazançları için tahakkuk eden geçici vergi ve bu vergi ile birlikte ödenmesi gereken damga vergisi hariç, **tüm amme alacaklarıdır.**

Bu kapsamda tecil ve taksitlendirmelerden yararlanmak isteyen mükelleflerin bağlı oldukları vergi dairesine olan **tüm borçları** için yazılı talepte bulunmaları şarttır.

II-Başvuru Süresi ve Şekli

Bu Tebliğ ile şartları belirlenen tecil ve taksitlendirmeden yararlanabilmek için mükelleflerin 28 Kasım 2008 günü mesai saati bitimine kadar bağlı oldukları vergi dairelerine yazılı olarak tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmaları gerekmektedir.

Birden fazla vergi dairesinde mükellefiyet kaydı bulunan mükellefler, her bir vergi dairesine olan borçları için ayrı talepte bulunacaklardır.

Bu Tebliğ kapsamındaki başvuruların posta yoluyla yapılması mümkün olup, bu takdirde başvuru dilekçelerinin taahhütlü posta veya APS ile gönderilmesi halinde postaya verildiği tarih, adi posta ile gönderilmesi halinde ise vergi dairesi kayıtlarına intikal ettiği tarih başvuru tarihi olarak dikkate alınacaktır.

III-Taksit Süresi ve Uygulanacak Tecil Faiz Oranı

Bu Tebliğ ile mükelleflere borçlarını ödemede ilk taksit Aralık/2008 ayından başlamak ve eşit taksitler halinde olmak üzere 18 aylık ödeme süresi tanınmıştır. Taksitlendirmede lira kesirleri ilk taksit tutarına ilave edilecektir.

Tecil edilen bu borçlara yıllık % 3 tecil faizi uygulanacaktır.

Tecil kapsamına alınacak borç asıllarına vade tarihlerinden müracaat tarihine kadar **(bu tarih hariç)** geçen süre için gecikme zammı uygulanacak ve taksitlendirilecek tutara ilave edilecektir.

IV-Diğer Hususlar

1- Bu Tebliğ kapsamında tecil ve taksitlendirmeden yararlanmak üzere başvuruda bulunan mükelleflerin tecil talepleri **alacağın tutarına bakılmaksızın** vergi daireleri tarafından değerlendirilerek, bu Tebliğde yapılan açıklamalara göre sonuçlandırılacaktır.

2- Bu Tebliğ kapsamında tecil edilen borçlar için mükelleflere; ödenecek taksit tutarlarını, tecil faizi tutarlarını ve taksitlerin vade tarihlerini (vade tarihi olarak her ayın son iş günü belirtilecektir) gösteren yazı tebliğ edilecektir. Ayrıca, tebliğ edilen yazıda tecil edilen borçların tecil şartlarına uygun ödenmemesi halinde, tecil şartlarının ihlal edilmiş olacağı ve amme alacağının cebren takip ve tahsil edileceği hususuna yer verilecektir.

3- Vadesi 1 Eylül 2008 tarihinden önce olup, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce;

a) Tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarının, bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, müracaat tarihlerinden bu Tebliğin yayımı tarihine kadar geçerli olan tecil faizi oranları, bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ise bu Tebliğ ile belirlenen taksit süresi boyunca yıllık % 3 oranında tecil faizi hesaplanacaktır.

Bununla birlikte, borçları daha önce tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödemekte olan mükelleflerin, bu Tebliğden, verilecek tecil süresi için yararlanmak istemeleri halinde, bağlı oldukları vergi dairesine dilekçe ile başvurularını yapmaları gerekmektedir. Bu durumda kendilerine verilebilecek azami sürenin ilk müracaat tarihinden itibaren 36 ayı geçmemesi gerektiği gibi bu Tebliğde belirtilen 18 aylık taksit süresini de aşmaması gerekmektedir.

b) 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil talebinde bulunan ancak talepleri değerlendirme aşamasında olan mükelleflerden bu Tebliğ hükümlerinden yararlanmak isteyenlerin bu Tebliğde belirlenen sürede yazılı olarak ilgili vergi dairelerine başvurmaları gerekmektedir.

Bu çerçevede başvuruda bulunan mükelleflerin borçları için ilk müracaat tarihinden bu Tebliğin yayımlandığı tarihe kadar geçerli olan tecil faizi oranları, bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra da yıllık % 3 oranında tecil faizi oranı uygulanacak ve taksitlendirmelerde ilk müracaat tarihinden itibaren 36 aylık süre ve bu Tebliğde belirtilen 18 aylık süre aşılmayacaktır.

4- Bu Tebliğ kapsamında borçları taksitlendirilen mükelleflere, tecil ve taksitlendirilen borçlarının % 10'unu ödemiş olmaları ve vadesi geçmiş başkaca bir borcunun bulunmaması şartlarıyla vadesi geçmiş borcunun bulunmadığına dair yazı verilecektir.

5- Motorlu taşıtlar vergisinden borcu olan mükelleflerin, bu Tebliğ ile getirilen düzenlemeden yararlanmak üzere her bir taşıt itibarıyla hesaplanacak toplam borç tutarı için başvuruda bulunmaları zorunludur.

Bu Tebliğ kapsamında motorlu taşıtlara ilişkin vergi ve diğer amme alacaklarının da tecili uygun görülmesiyle birlikte, bu türden borçları tecil edilmiş mükelleflerin, maliki oldukları taşıta ilişkin satış ya da devir yapabilmeleri için tecil edilen borçlarını defaten ödemeleri gerekmektedir.

6- Bu Tebliğ kapsamında yapılan taksitlendirmelere uygun ödemede bulunulmaması halinde tecil ihlal edilmiş olacaktır. Ancak mükelleflerin taksitlendirme süresi içerisinde tecilin geçerli sayılması yönünde talepte bulunmaları halinde bu talepleri tecili yapan vergi dairelerince değerlendirilerek sonuçlandırılacaktır.

İlgili vergi dairelerince tecilin geçerli sayılabilmesi için taksitlendirme süresi içerisinde en fazla 2 taksitin süresinde ödenmemesi ve tecil ihlaline neden olan taksit tutarlarının hesap edilecek tecil faizi ile birlikte tecilin geçerli sayıldığına ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 5 iş günü içinde ödenmesi şartları aranacaktır.

Tecil ihlaline neden olan taksitin son taksit olması halinde mükelleflerin tecilin geçerli sayılmasına ilişkin taleplerini en geç son taksit ödeme süresini izleyen ayın sonuna kadar yapmaları gerekmekte olup bu tarihten sonra yapılacak başvurular üzerine tecil geçerli sayılmayacaktır.

7- Bu Tebliğde belirtilen sürede yapılmayan başvurular ile vadesi 1 Eylül 2008 tarihinden sonra olan alacaklar için yapılan tecil ve taksitlendirmeler Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinde yer alan esaslar dahilinde değerlendirilecektir.

8- 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil edilen amme alacaklarına ilişkin teminat uygulamasının bu Tebliğ kapsamında yapılan teciller için de geçerli olduğu tabiidir.

9- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu² ile 6183 sayılı Kanunda yer alan sorumluluk düzenlemeleri nedeniyle mirasçılar, kanuni temsilciler ve ortaklar gibi asıl amme borçlusu dışında amme borçlusu sayılan kişiler de bu Tebliğ ile getirilen düzenlemeden sorumlu oldukları tutar için talepte bulunmaları halinde yararlanabileceklerdir.

Adi ortaklıklarda ve kollektif şirketlerde ortaklar ortaklığın ödenmemiş borçlarından müştereken ve müteselsilen sorumlu olduklarından, ortaklığın borçları için hisseleri nispetinde Tebliğ hükümlerinden yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ortaklar ortaklık borçlarının tamamı için Tebliğ ile getirilen düzenlemeden yararlanabileceklerdir.

10- 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü ile Tahsili Hakkında Kanunun³ 1 ve 2 nci maddeleri kapsamında taksitlendirilen amme alacakları söz konusu Kanun çerçevesinde taksitlendirildiğinden bu Tebliğ kapsamına girmemektedir.

Tebliğ olunur.

¹ 28.7.1953 gün ve 8469 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

² 10.1.1961 gün ve 10703 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 27.2.2008 gün ve 26800 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[R.G. 30 Ekim 2008 – 27039]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2004 yılı tahmini gayrisafi gelirleri 150.000.-YTL. olan, aşağıda ihdas bölgeleri ve isimleri yazılı bulunan muhdes İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden

itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma suresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

ilan olunur.

1 - Bartın Üçüncü Noterliği'nin; Hacı Mehmet Camii Sokak ile Su Terazisi Sokak ve Karakaş Caddesinin kesiştiği noktadan başlayarak Piryamcılar Caddesinin Topçu Konağı Caddesi ile kesiştiği noktaya kadar olan bölümünde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların ilk 50 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2 - Batman Dördüncü Noterliği'nin; Cumhuriyet Meydanı, Mehmet Sincar Caddesi, Selehaddini Eyyubi Caddesi ve 726. Sokakla çevrelenen "çarşı" diye adlandırılan bölgede ve bu cadde ve sokakların her iki yakasında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

3 - Gölcük Dördüncü Noterliği'nin; Atatürk Bulvarının Karadeniz Caddesi ile kesiştiği yerden, Fatih Caddesi ile kesiştiği yere kadarki kısmının güney tarafında ve bu tarafa açılan cadde ve sokakların ilk 150 metre derinliklerinde, ayrıca Atatürk Bulvarı, Fatih Caddesi, Preveze Caddesi ve Donanma Caddesinin birleşmesiyle oluşan alanda ve bu caddelerin birleşimde belirtilen kısımlarının her iki yakasında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

4 - Kars Üçüncü Noterliği'nin; Ordu Caddesi ve Gazi Ahmet Muhtarpaşa Caddelerinin Şehit Yusufbey Caddesi ile kesiştiği yerden Halitpaşa Caddesi ile kesiştiği yere kadar, Faikbey Caddesi ve Karadağ Caddesinin Polis Merkezinden başlayarak Atatürk Caddesi ile kesiştiği yere kadar ve Halitpaşa Caddesinin Ordu Caddesi ile Atatürk Caddesi arasında kalan kısımlarında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde.

[R.G. 2 Kasım 2008 – 27042]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2005 yılı tahmini gayrisafî gelirleri 150.000.-YTL. olan, aşağıda ihdas bölgeleri ve isimleri yazılı bulunan muhdes İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma suresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

1 - Burhaniye İkinci Noterliği'nin; Kuvayi Milliye Bulvarı, Yılmaz Akpınar Bulvarını takiben Saip Hoca Bulvarı, Hürriyet Caddesi, Eski Hükümet Caddesi ile çevrili alanda kalan bulvar, cadde ve sokaklar ile adı geçen bulvar ve caddelerin bu alanı sınırlayan bölümleri üzerlerinde, diğer noterlikle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2 - Isparta Altıncı Noterliği'nin; Adnan Menderes Bulvarı, 144. Cadde ve Aksu Caddesinin kesiştiği kavşak (Demirköprü) başlangıç noktası kabul edilerek, batıya doğru çay boyunca devam eden 122. Caddenin (Cavit Mavilioğlu Caddesi) her iki tarafı dahil, aynı caddenin 119. Caddeyle kesiştiği noktadan kuzeybatı istikametinde devam eden 119. Caddenin 1413 No'lu (Damgacı Sokak) ve 1415 No'lu (Şakir Sokakla) kesişen noktalardan ileri geçmemek şartıyla caddenin her iki tarafı ve ilaveten başlangıç noktası olarak kabul

edilen Demirköprüden kuzeybatı istikametindeki Aksu Caddesinden devamla, caddenin, 114. Cadde ile kesiştiği noktadan kuzeydoğuya istasyon Caddesini takiben, İstasyon Caddesinin Doğan Kıvıllı Caddesi ile kesiştiği noktadan güneydoğu istikametine dönmek suretiyle ve yine Doğan Kıvıllı Caddesinden devamla 105. Caddenin 134. Caddeyle kesiştiği noktadan batıya doğru Çay boyunu takiben başlangıç noktasına kadar olan, yani Kepeci, Karaağaç ve Sermet Mahallelerinin bulunduğu bölgenin tamamı ile yukarıda sözü edilen caddelerin her iki tarafı dahil olmak suretiyle, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

3 - Marmaris Beşinci Noterliği'nin; Vergi Dairesi ve Adliyenin bulunduğu kavşaktan başlamak üzere Kemal Elgin Bulvarının İsmet Kamil Öner Caddesi ile kesiştiği köşeye kadar (Gima), buradan İsmet Kamil Öner Caddesinin Yunus Nadi Caddesinin kesiştiği köşeye kadar olan kısmı ve buradan Yunus Nadi Caddesinin Adliye Kavşağına kadar olan kısmında ve bu adanın içinde kalan sokaklarda ayrıca Adliye Kavşağından içmelere doğru Kenan Evren Bulvarı üzerinde Çamlık Sokakla kesiştiği kısmı üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

4 - Tokat Beşinci Noterliği'nin; Kuzeyde Hocaahmet Mahallesi sınırından başlayarak Ardala Sokak ve Gazi Osman Paşa Bulvarının her iki yanındaki tek sıra binalar dahil olmak üzere Soğukpınar Mahallesi'nin kuzey sınırı sınır kabul edilerek; bu sınırın güneyinde bulunan Akdeğirmen, Devegörmez, Topçubağı, Mahmutpaşa, K.Beydağı, B.Beydağı, Kemer ve Geyraz Mahallelerini kapsayacak sınırlar içinde diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde.

[R.G. 4 Kasım 2008 – 27044]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

SIRA NO : NOTERLİĞİN ADI :2007 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ

- 1- ADIYAMAN ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 212.428,61.-YTL.
- 2- AĞRI BİRİNCİ NOTERLİĞİ 156.823,44.-YTL.
- 3- AĞRI İKİNCİ NOTERLİĞİ 155.611,47.-YTL.
- 4- AĞRI ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 179.913,38.-YTL.
- 5- AKSARAY ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 429.747,93.-YTL.
- 6- ALACA NOTERLİĞİ 159.444,30.-YTL.
- 7- BAFRA İKİNCİ NOTERLİĞİ 376.454,73.-YTL.
- 8- BİNGÖL İKİNCİ NOTERLİĞİ 137.299,59.-YTL.
- 9- BİNGÖL ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 129.990,99.-YTL.
- 10- BİSMİL NOTERLİĞİ 187.720,67.-YTL.
- 11- BODRUM ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 511.087,38.-YTL.
- 12- BOLU BEŞİNCİ NOTERLİĞİ 164.818,62.-YTL.
- 13- BULANCAK NOTERLİĞİ 362.890,64.-YTL.
- 14- BURDUR İKİNCİ NOTERLİĞİ 297.597,24.-YTL.

15- CİHANBEYLİ NOTERLİĞİ	204.892,31.-YTL.
16- CİZRE BİRİNCİ NOTERLİĞİ	153.415,97.-YTL.
17- CİZRE İKİNCİ NOTERLİĞİ	255.279,29.-YTL.
18- CİZRE ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	81.454,44.-YTL.
19- DOĞUBEYAZIT NOTERLİĞİ	195.282,14.-YTL.
20- EDİRNE DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	260.760,53.-YTL.
21- FETHİYE DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	207.621,93.-YTL.
22- HAKKARİ NOTERLİĞİ	260.160,48.-YTL.
23- HAYRABOLU NOTERLİĞİ	167.308,25.-YTL.
24- KANDIRA NOTERLİĞİ	237.943,97.-YTL.
25- MİDYAT NOTERLİĞİ	256.283,06.-YTL.
26- MUĞLA İKİNCİ NOTERLİĞİ	194.822,57.-YTL.
27- MUŞ İKİNCİ NOTERLİĞİ	198.678,32.-YTL.
28- NEVŞEHİR BİRİNCİ NOTERLİĞİ	381.038,85.-YTL.
29- NUSAYBİN NOTERLİĞİ	280.123,67.-YTL.
30- ORDU İKİNCİ NOTERLİĞİ	397.819,69.-YTL.
31- ORHANGAZİ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	405.390,89.-YTL.
32- SAMANDAĞ NOTERLİĞİ	230.396,36.-YTL.
33- SERİK ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	293.163,97.-YTL.
34- SİLOPİ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	208.605,64.-YTL.
35- SULUOVA NOTERLİĞİ	198.551,91.-YTL.
36- ŞIRNAK NOTERLİĞİ	203.634,67.-YTL.
37- TATVAN NOTERLİĞİ	269.128,00.-YTL.
38- TERME NOTERLİĞİ	562.301,48.-YTL.

[R.G. 8 Kasım 2008 – 27048]

 İçindekilere dön

EKİM / 2008

A) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	23882	Süleyman BAYAR	Beykoz Hâkimi	20.10.2008
2-	25596	Mustafa Yılmaz SAĞLAM	Ankara Cumhuriyet Başsavcı Vekili	23.10.2008
3-	26722	Hanife KAYA	Ankara Vergi Mahkemesi Üyesi	23.10.2008
4-	22995	Mesut TEKİN	Kartal Cumhuriyet Savcısı	31.10.2008

B) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	20293	Erol ÖZBEN	Kadıköy Hâkimi	02.10.2008
2-	18385	Mehmet Emin ÖZKAYA	Bursa Hâkimi	04.10.2008
3-	17217	İlhan GÖKÇEK	Trabzon Hâkimi	08.10.2008
4-	18539	Cengiz ERDOĞAN	Yargıtay Birinci Ceza Dairesi Başkanı	16.10.2008
5-	20500	Osman CAN	Yargıtay Yirmibirinci Hukuk Dairesi Üyesi	16.10.2008
6-	25612	Ayhan ÜRGÜN	Balıkesir Hâkimi	17.10.2008

Duyuru

- 30 Ekim 2008 tarih ve 27039 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Maliye Bakanlığında Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 15),
- 31 Ekim 2008 tarih ve 27040 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Kanatlı Hayvan Eti ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik,
 - Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik,
 - Doğalgaz Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
 - Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
 - Petrol Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
 - Sınıflandırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
 - Kaçak Petrolün Tespit ve Tasfiyesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- 1 Kasım 2008 tarih ve 27041 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Belirli Elektrikli Aletler İthalatında Korunma Önlemi Uygulanması Hakkında 2008/14237 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı,
 - Seri V No:68 Sayılı Araç Kurumlarında Uygulanacak İç Denetim Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 106),
- 4 Kasım 2008 tarih ve 27044 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Maliye Bakanlığında Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 16),
 - Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik,
- 5 Kasım 2008 tarih ve 27045 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - 2/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2008/60),
 - 2/2 Numaralı Amatör (Sportif) Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2008/61),
 - Enerji Desteginin Uygulanmasına İlişkin 2008/1 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (2008/2),
- 6 Kasım 2008 tarih ve 27046 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Yurtdışında Geçen Sürelerin Borçlandırılması ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik,
- 7 Kasım 2008 tarih ve 27047 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Gümrük Genel Tebliği (Tarife) Seri No:11),
- 8 Kasım 2008 tarih ve 27048 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - Para Piyasası Nakit İşlemleri Aracılığı ile Sağlanacak Finansman Hakkında Yönetmelik,
 - Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınmamıştır,
- 30 Ekim 2008 tarih ve 27039 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,**
 - 2009 Yılı Programı, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınmamış olup, "www.edb.adalet.gov.tr" internet adresindeki nüshada yayımlanmıştır.